

Täysistunto

Tiistai 16.11.2021 klo 14.01—20.21

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 20.21.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.01—14.57 ja 16.54—20.21) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (14.57—16.54).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Maa- ja metsätalousvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 79/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi maa- ja metsätalousvaliokunnan jäseneksi edustaja Heli Järvisen ja varajäseneksi edustaja Jenni Pitkon.

3. Sivistysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 80/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sivistysvaliokunnan jäseneksi edustaja Noora Koposen.

4. Ympäristövaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 81/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ympäristövaliokunnan jäseneksi edustaja Jenni Pitkon.

5. Jussi Halla-ahon vapautuspyyntö suuren valiokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 157/2021 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 17.11.2021 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 17.11.2021 kello 11.

6. Jenna Simulan vapautuspyyntö suuren valiokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 158/2021 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 17.11.2021 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 17.11.2021 kello 11.

[Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt pyydän keskittymään tähän istuntoon ja hiljentymään istunnon ajaksi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain 44 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 210/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Ministeri Saarikko.

Keskustelu

14.02 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmistan, että hallituksen esitys 210 oli ensimmäisenä kyseessä, kun esityksiä on useampia putkessa valtiovarainministeriöstä.

Tässä hallituksen esityksessä, hyvä eduskunta, laiksi tuloverolain 44 §:n muuttamisesta ehdotetaan muutettavaksi porotaloudesta saadun tulon laskemista koskevaa säännöstä. Jatkossa porotalouden vuosittaiset tuottoperusteet säädettäisiin vahvistettavaksi valtioneuvoston asetuksella. Ehdotettu muutos on pääasiassa lakitekninen. Sen vaikutukset liittyvät lainsäädännön selkeytymiseen ja perustuslainmukaisuuden varmistamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, hetkinen. — Pyydän hiljentymään nyt salissa tämän asian ympärille. Ministeri puhuu. — Olkaa hyvä.

Kiitoksia, puhemies! Niin kuin sanottua, tämä liittyy lainsäädännön selkiytymiseen ja perustuslainmukaisuuden varmistamiseen. Lain on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeis-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

tään 9. joulukuuta tänä vuonna ennen kuin valtioneuvoston asetus vuoden 21 porotalouden tuottoperusteiden vahvistamisesta saatetaan voimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.04 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Tässä kävi pieni työtaturma. [Aki Lindén: Heinosen tokka!] Olin pyytämässä puheenvuoroa tuloverolakiasiaan, ja kun ministeri tuossa totesi, että hän varmistaa hallituksen esityksen numeron, niin olisi edustaja Heinosen pitänyt varmistaa myös esityksen sisältö, koska tämä koskeekin tuloverolakia ja porotaloutta eikä kotitaloutta ja minä olin varautunut puhumaan kotitalouksista. [Toimi Kaanniemi: Puhu kahvipöydässä!]

Mutta kun tämä porotalous nyt saadaan tässä, arvoisa ministeri, hyvään kuntoon, niin kannustan teitä kantamaan yhtä hyvää huolta myös kotitalouksista. Kotitalouksien ostovoimasta polttoaineet ovat nousseet, työn verotus on aika kireää, ja ensi vuonna olisi syytä uudistaa tätä kokonaisuutta niin, että ei pelkästään huolehdittaisi, että työn verotus ei kiristy, vaan työn verotusta pitäisi höllentää.

Tämä porotalousesitys on hyvin lakitekninen ja kannatettava.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.05 Pia Viitanen sd: [Ben Zyskowitz: Onko Viitasella sama erehdys?] — Ei. — Arvoisa puhemies! [Aki Lindén: Demarit ei erehdy!] Tiesin kyllä, että kyse on porotaloudesta, puhemies, ja tiesin sen siksi, koska halusin vain kertoa tälle salille, että verojaostossa meillä on jaosto pullollaan erilaisia veroasioita, mutta siitä huolimatta olemme ripeästi niitä käsitelleet. Myös tämä poroesitys on ollut meillä jo ennakkokäsittelyssä, ja ihan lähipäivinä tulemme sitten näistä mietintömme tekemään. Toivon, että myös edustaja Heinonen sitten tutustuu kaikkiin mietintöihin — tämä porotalouskin on tärkeä. Tässä tilanteessa kuitenkin kysymys on lähinnä, niin kuin ministeri kertoi, teknisluonteisista asioista, joilla selkeytetään ja tosiaan varmistetaan tiettyjä asioita, joten kyllä tästä pian on jaostossa päätös jo syntynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a ja 18 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 211/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Ministeri Saarikko, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

14.06 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt vähän pidempi esittely tästä hallituksen esityksestä laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a §:n ja 18 b §:n muuttamisesta, jossa ehdotetaan muutettavaksi niin sanottuja korkovähennysrajoitussäännöksiä. Korkojen vähennysoikeutta on rajoitettu elinkeinoverolaissa silloin, kun niiden nettomäärä on yli 500 000 euroa ja ne ovat yli 25 prosenttia tarkemmin määritellystä elinkeinotoiminnan tuloksesta. Euromääräinen raja on korkeampi silloin, kun kyse on konsernin ulkopuolisista lainoista. Rajoituksia ei sovelleta silloin, kun verovelvollinen osoittaa, että oman pääoman suhde taseen loppusummaan on vähintään yhtä suuri kuin koko konsernin vastaava suhdeluku.

Tämän esityksen tavoitteena on rajoittaa mahdollisuuksia siirtää tuloa Suomen verotusvallan ulkopuolelle siten, että hyödynnetään edellä mainittua, tasevertailuun perustuvaa poikkeusta pääomasijoitus- ja muissa vastaavissa rakenteissa. Samalla täytyy kuitenkin muistaa, että korkojen vähennyskelpoisuuden rajaaminen on jo itsessään poikkeus. Tällaisen vähennysoikeuden kaventamisen ei pidä heikentää suomalaisten yritysten investointimahdollisuuksia eikä myöskään pääomien houkuttelemista Suomeen. Tasapainoilomme siis näiden kahden tavoitteen välillä.

Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että tasevertailuun perustuvan poikkeuksen edellytyksiä tiukennetaan. Poikkeuksen hyödyntämistä rajoitettaisiin tilanteessa, jossa merkittävän osuuden omistava taho on rahoittanut konsernia. Tällaisessa tilanteessa tasevertailun perusteena olevaa konsernitasetta oikaistaisiin siten, että osuuden omistajalta olevaa velkaa pidettäisiin tasevertailua tehtäessä omana pääomana. Merkittävänä omistusosuutena pidettäisiin 10:tä prosenttia. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että tasevertailun perusteena olevan tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tulisi olla tilintarkastettuja. Edellytyksellä pyritään osaltaan varmistumaan siitä, että tasevapautus olisi mahdollista vain aidossa liiketoimintakonsernissa.

Pitkän aikavälin julkisten infrastruktuurihankkeiden osalta esityksen tavoitteena on, että korkorajoitussäännöstä ei sovellettaisi niin sanottuihin julkisomisteisiin infrastruktuuriyhtiöihin. Sellaisena pidettäisiin esimerkiksi julkisyhteisön omistuksessa olevaa kiinteistöä, väylää tai muuta infraa hallinnoivaa yhtiötä sekä kunta- ja hyvinvointiyhtymää. Lisäksi ehdotetaan säännöksiä, jotka koskevat tulonlähdejaon poistamisen johdosta käyttämättä jääneitä, muun toiminnan tulolähteen vähentämättä jääneitä nettokorkomenoja. Esitys liittyy tämän vuoden valmisteluun ensi vuoden talousarvioesitykseksi vuodelle 22 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuoden alusta, ja tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen ehdotettuja muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 22 toimitettavassa verotuksessa. Pitkän aikavälin infrahankkeita ja muun toiminnan vähennyskeltottomien nettokorkomenojen vähentämistä elinkeinotoiminnan tulolähteessä koskevia muutoksia sovellettaisiin jo vuodelta 20 toimitettavasta verotuksesta alkaen.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.09 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Myös tämä esitys on saapunut meille verojaostoon, ja tulemme tätä nyt käsittelemään sitten tulevina aikoina. Mielestäni kyseessä on tärkeä esitys ja osa sitä kokonaisuutta — mitä hallitus on nyt tuonut erilaisia lakiesityksiä — jolla pyritään turvaamaan suomalaista veropohjaa ja esimerkiksi tässä tapauksessa estämään se, että monikansalliset yritykset siirtäisivät voittojaan matalan verotuksen maihin. Mielestäni nämä ovat erittäin tärkeitä, kannatettavia muutoksia.

Kuitenkin myös tässä korkovähennysrajoitussäännöstössä viisaasti rajataan tämän rajoituksen ulkopuolelle esimerkiksi julkisomisteiset infrahankkeet ja tällaiset yhtiöt, ja se on tietenkin tarpeen, että myös näiden tarpeet otetaan huomioon, ja se on myönteistä tässä esityksessä.

Eli tässä siis tavallaan puretaan tietynlaisia puutteita meidän lainsäädännössämme ja esitetään veropohjan vuotoa ja sitä mahdollisuutta, että aggressiivista verosuunnittelua käytettäisiin hyväksi. Olen vahvasti tässä ja muissakin yhteyksissä sitä mieltä, että kyllä suomalainen palkansaaja, eläkkeensaaja, työtön maksaa tunnollisesti veronsa. Syytä on myös ylikansallisten firmojen olla välttelemättä verotusta, jotta Suomi voi saada ne veroeuronsa, jotka suomalaisille kuuluvat.

Mutta, puhemies, tässä on yksi tärkeä asia, minkä nyt haluan erikseen mainita, ja se löytyy myös kirjauksena täältä hallituksen esityksestä, eli tämä esitys ei ole vielä täydellinen. Tämä vaatii jatkoa, ja se vaatii jatkoa siksi, että tällä vielä ei kyetä esimerkiksi täysin puuttumaan niihin ongelmiin, jotka nousivat vaikka julkisuudessa. Otetaan nyt esimerkkinä tämä Caruna-tapaus, joka vältteli tietyllä tavalla, tai suoritti aggressiivista verosuunnittelua, ja silloin puhuimme ja julkisuudessa keskustelimme siitä, että olisi syytä tähän välttelyyn — niiden mahdollisuuksien mukaan, mitä meidän lainsäädäntömme antaa — pystyä puuttumaan. Ja se osa tästä vielä on ikään kuin valmisteilla, ja tässä omassa esityksessään hallitus kirjaa, että tämä asia selvitetään ja haetaan siihen sitten ratkaisua ja mahdollisuuksien mukaan ensi vuoden puolella tuodaan sille jatkoa.

Puhemies, pidän välttämättömänä, että hallitus sen jatkon tuo, löytää ratkaisut niin, että saadaan tämä ongelma ihan kunnolla korjattua. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

14.12 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kansainvälisen veronkierron ja aggressiivisen verosuunnittelun ehkäiseminen on yksi tämän hallituksen keskeisistä tavoitteista. Eri-laisten rahoitusjärjestelyjen avulla toteutettavat voitonsiirrot ovat tyypillisimpiä yritysten käyttämiä verovälttelykeinoja.

Käsillä olevassa esityksessä ehdotetun korkovähennysoikeutta koskevan sääntelyn muuttamisen tavoitteena on rajoittaa mahdollisuuksia siirtää tuloa Suomen verotusvallan ulkopuolelle. Esityksen tavoitteet ovat ehdottoman kannatettavia. Nykyinen esitys on kuitenkin valitettavasti riittämätön, eikä se lausuntokierroksella saadun palautteen perusteella vielä estä verovälttelyä tehokkaasti, kuten edustaja Viitanenkin äsken totesi. Yritystoiminnan yhteiskunnallisiin vaikutuksiin erikoistuneen Finnwatchin mukaan, siis lausuntokierroksella he esimerkiksi sanoivat, että verovälttelyyn syyllistyvän sähkönsiirtoyhtiön Caru-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

nan pääomarakenne on sellainen, etteivät nykyisen esityksen keinot valitettavasti pure siihen.

Esityksen mukaan hallitus on valmis antamaan aiheesta uuden lisäesityksen, mikäli nyt esitetyt korjaustoimet osoittautuvat riittämättömiksi, ja koska lainmuutoksen on jo lausuntokierroksella arvioitu olevan vielä riittämätön näihin kaikkiin ongelmiin puuttumiseksi, toivon, että lisäesityksen valmistelu aloitettaisiin välittömästi. Tuskin me täällä eduskunnan päässä saamme tätä vielä yksinomaan tällä esityksellä korjattua sellaiseen kuntoon, joka vastaisi tähän Caruna-ongelmaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.14 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys, jota nyt käsitellään, on ollut kokonaisuutena eduskunnan käsittelyssä jo monta kertaa aikaisemminkin, ja nyt tähän lakiin esitetään hallituksen toimesta tiettyjä muutoksia.

Haluan todeta ensinnäkin tästä tasevapautuksesta, joka on noussut esille, että sehän on ratkaisuna luotu lainsäädäntöön jo silloin 2014, kun SDP-taustaisen valtiovarainministerin toimesta tämä ensimmäinen sääntely tuli voimaan, ja silloin haluttiin säilyttää lainsäädäntöön tiettyjä jouston kohtia, jotta myös suomalaiset yrityskonsernit saivat tiettyä joustoa oman toimintansa osalta. Elikkä siinä oli kyse siis näistä tilanteista, joissa yrityksen oman pääoman suhde taseeseen on korkeampi kuin mitä taas vastaavan konsernin vastaavat luvut ovat. Tämä tarkoittaa muun muassa tilanteita, joissa yrityskonsernin emo esimerkiksi rahoittaa ja hankkii sen rahoituksen taas sitten tytäryhtiöille.

Se on ihan totta, mitä edustaja Viitanen toi täällä esille, että tähän sääntelyyn on liittynyt myös ongelmakohtia, ja kokoomus kannattaa sitä, että nämä ongelmakohdat sieltä ratkaistaan pois. Nimenomaan nämä rahastorakenteet ja niihin liittyvät mahdollisuudet on siis tärkeää poistaa laista, mutta samalla on myös välttämätöntä tunnistaa se, että siihen liittyy selkeä peruste, miksi se on aikoinaan sinne lakiin säädetty, ja sen takia tasevapautus näiden kotimaisten yrityskonsernien osalta on välttämätöntä edelleen laissa säilyttää.

Herra puhemies! Toisena totean, että julkisia infrayhtiöitä koskeva sääntely on nyt tärkeää tuoda lakiin. Sinänsä se on kyllä täysin riittämätön laajuudessaan, ja toivon, että sen jatkotyöstämistä ja selvittämistä ministeri edelleen jatkaa.

Ja kolmantena kysyisin ministeriltä, jos hän on kuulolla: — On, kiitoksia arvoisa rouva ministeri. — Kysymykseni koskee Mankala-ydinvoiman tilannetta. Tässä esityksessä ei nyt ole näihin ydinvoimahankkeisiin liittyvää joustoa. Me tiedämme sen, että tämä sääntely on iskenyt erityisen kovaa nimenomaan näihin suuriin ydinvoimainvestointeihin, vaikka sinne lakiin on kuitenkin aikaisemmin tullut joustoa esimerkiksi siinä, että vanhemmat lainat eivät ole olleet sääntelyn piirissä. Joka tapauksessa eduskunta on siis lausumassaan edellyttänyt, että tähän Mankala-ydinvoimaan haetaan ratkaisu, ja sitä ratkaisua ei ole edelleenkaan tässä esityksessä mukana. Kun tätä on nyt valmisteltu siis kohta kolme vuotta, niin kysymykseni kuuluu ministerille: mikä tässä maksaa? Ydinvoima on Suomelle erittäin olennainen energiantuotantomuoto, ja on tärkeää, että siihen löytyy ratkaisu, jolla turvataan ydinvoiman [Puhemies koputtaa] ja erityisesti Mankala-ydinvoiman tilanne tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

14.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaista, että näihin ylikansallisten yhtiöiden verokäytänteisiin pystytään puuttumaan. Tätähän käytetään ihan tietoisesti hyväksi, että voidaan vähentää emoyhtiön velkoja tai tavallaan siirtää pienestä yhtiöstä: jos pääyhtiö on nyt vaikka esimerkiksi Saksassa, niin voidaan tällaisella kikkailulla pienentää näitä yhtiön maksamia veroja tänne Suomeen ja siirtää sitä rahaa sinne pääkonttorimaahan, tässä esimerkissäni Saksan maahan. Mutta se, mikä on erinomaista ja tässä tärkeää, on, että eduskunta on näissä asioissa ajan tasalla, käsi ajan hermolla, ja että reagoidaan heti, kun siihen on tarvetta.

Paljon huolestuttavampaa, arvoisa puhemies, on se, että esimerkiksi tänä päivänä talousvaliokuntaan tuli esittelyyn U-kirjelmä, jossa ollaan perustamassa uusia ympäristöverojen tai tämän hiilineutraaliuden ja päästökaupan piiriin kuuluvia esityksiä, joissa ruvetaan verottamaan myös kotimaista uusiutuvaa energiaa aivan järkyttävillä määrillä. Se käytännössä tarkoittaa sitä, että tällainen pieni kansakunta menee polvilleen. Se johtaisi polttoaineen hinnannousuun — kukaan ei ole vielä arviota tehnyt, mutta veikkaan, että luokka on noin 40 senttiä litralle — ja se tulee johtamaan siihen, esimerkiksi meidän metsäteollisuutemme ja yleensäkin energiantuotannon kannalta tässä maassa, että tämä maa menee polvilleen.

Eihän tämä näin voi mennä, että Euroopan unioni, jolle veropolitiikka ei lainkaan kuulu — ei ole Euroopan unionilla oikeutta verottaa meitä, mutta näköjään on. Kun silloin viime keväänä pidin kovia puheita tästä elvytyspaketista ja sanoin, että tämä on tuhoisaa Suomelle, minulle naurettiin silloin — ja pidettiin ilmeisesti vähän hurjana poikana minua, saattaa joku olla jopa oikeassa — mutta se viesti sen kaiken asian takana oli se, että nyt on tulossa Euroopan unioni täysillä suomalaisen verokukkarolle, ihan varmasti. Tästä varoitin jo viime keväänä, ja nyt se sitten realisoituu. Jos tämä tapahtuu, jos sen annetaan tässä talossa tapahtua, niin se johtaa siihen, että tässä maassa tuloerot kasvavat aivan valtavasti ja maaseutuväestö kärsii, ja niillä ihmisillä, joilla on rahaa, on tämän uudistuksen jälkeen vielä vähemmän rahaa. Eli kyllä tässä pitää nyt herätystä käydä.

Tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys on aivan erinomainen, näin tulee toimia. Tosiaan verotus on kansallista politiikkaa. Yhtä lailla sosiaalipolitiikka on kansallista politiikkaa, mutta nyt näköjään Euroopan unionin komissio työntää näppinsä joka kukkarolle ja haluaa leikkiä isäntää jokaisessa valtiossa. Tällaiselle kehitykselle tässä maassa pitää panna stoppi. Jos me halutaan jonain päivänä pysäyttää tämä, se hetki on nyt. [Perussuomalaisen ryhmästä: Järkipuhetta!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

14.20 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä ovat veroasiat, ja on aina muistettava, että kun tässä EU:ssa ollaan mukana, niin EU itsessään kiertää sitä veroa yli 800 miljardia vuodessa. Ja mitä tälle aiotaan tehdä? Tämä on tosi vakava juttu, sillä Italia, Saksa, Ranska, Espanja, Puola, mitä näitä on, ovat tosi voittajamaita tavallaan näissä, ja Suomi jää sitten niin kuin hopealle aika kovastikin näissä.

Tässä äsken nousivat esille nämä tulevat verot, mitä Suomeen kohdistuu. Olisi kyllä toivottavaa, että keskusta kuuntelisi kokeneen edustaja Hoskonen järkipuhetta näissä veroasioissa ja lähtisi kielteisellä kannalla tämmöisiin EU:n ihmeellisiin ehdotuksiin, mistä tulee vaikka minkälaisia veroja. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Saarikko, 3 minuuttiin vastaukset, kiitos.

14.21 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Ihan pariin asiaan keskustelusta otan kantaa.

Ensinnäkin tästä jatkosta ja siitä arvioinnista, onko tämä esitys riittävän tehokas, mihin jaoston johdosta edustaja Viitanen viittasi. Tästä todetaan hallituksen esityksessäkin, itse asiassa sanatarkkaan näin: ”Hallitus tulee arvioimaan, ovatko edellä mainitut toimenpiteet riittävän tehokkaita estämään tulojen siirtämisen Suomen verotusvallan ulkopuolelle tilanteissa, joissa korkorajoitussääntelyn tasevertailuun perustuvaa poikkeusta voidaan hyödyntää pääomasijoitus- ja muissa vastaavissa rakenteissa. Hallitus on valmis antamaan lisäesityksen, mikäli nyt esitettävät toimenpiteet eivät osoittaudu riittävän tehokkaiksi.” Eli nyt siis katsotaan, onko annettu esitys tehokas Suomen veropohjan turvaamiseksi, ja sitten arvioidaan, onko tarvetta antaa uusi esitys.

On hyvä muistaa, että samalla kun epätoivottua verosuunnittelua kitketään, totta kai pidetään huolta kilpailukyvyistä ja yritystoimintaan ja investointeihin kannustavasta ja Suomeen sijoittautumista edistävästä veroympäristöstä. Näiden kanssa verottaja tasapainoilee, ja varmasti te käytte tätä samaa keskustelua myös valiokunnan piirissä.

No sitten tästä edustaja Marttisen nostamasta Mankala-asiasta: Sitä edelleen selvitetään hyvässä yhteistyössä alan toimijoiden kanssa, ja sen ratkaiseminen on osoittautunut tosi haastavaksi. Me halutaan löytää semmoinen ratkaisu, joka on alan vaatimien edellytysten mukainen tässä, ja ollaan kuultu sitä kautta myöskin alan edellytyksiä aika tarkasti, että päästäisiin tässä eteenpäin. Se on vienyt aikaa, ehkä enemmänkin kuin oletettiin, ja komission kanssa keskustelua ei kannata viedä päätökseen semmoisella mallilla, joka ei valtiontukitarkastelua kestä. Eli tärkeä esiinnotto ja erittäin vaikea asia, ja voi kun voisinkin kertoa jo ratkaisun, mutta sellaista ei vielä tässä kohdin ole.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 212/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia aikaa. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Ministeri Saarikko, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Keskustelu

14.23 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos! Tässä esityksessä eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi ehdotetaan semmoisia muutoksia, joilla tuetaan teollisuuden sähköistymistä ja kierrätysteollisuutta. Näiden muutosten tavoitteena on osaltaan luoda ennakoitava ja kilpailukykyinen toimintaympäristö ja kannustaa niin sanottuihin vihreisiin investointeihin. Uskon, että tällaiset toimet ovat keskeisiä ja tehokkaita ilmastonmuutoksen torjumisessa.

Arvoisa puhemies! Hallitus siis esittää, että alempaan sähköveroluokka kakkoseen siirrettäisiin sähkö, joka käytetään kaukolämpö- tai kaukokylmäverkkoon lämpöä tuottavissa lämpöpumpuissa ja sähkökattiloissa. Alempaan sähköveroluokkaan kuuluisivat myös kaukolämpöverkon ulkopuoliset lämpöpumput, joiden kokonaisteho on vähintään 0,5 megawattia. Sähkön ja lämmön yhteistuotannon verotusta muutettaisiin samalla siten, ettei lämpöpumppujen tuottama lämpö kiristäisi yhteistuotantoon käytettävien lämmityspolttoaineiden verotusta.

Sähköveroluokkaan II kuuluvien konesalien piiriä laajennettaisiin siten, että myös nykyistä pienemmät konesalit olisivat oikeutettuja hankkimaan sähköä kakkosluokan sähköverolla. Konesaleille säädettäisiin kuitenkin lisäedellytyksiä niiden palvelinlaiteteen, ylijäämälämmön hyötykäyttöön ja energiatehokkuuteen perustuen. Nykyisen veroedun piirissä olevat yli viiden megawatin konesalit saisivat edelleen käyttää sähköveroluokan II mukaan verotettua sähköä ilman lisävaatimuksia.

Teollisuuden määritelmää laajennettaisiin siten, että teollinen kierrätysmateriaalien valmistus ja jalostus olisivat oikeutettuja energiaverotuksiin. Teollisessa kierrätysmateriaalien valmistuksessa ja jalostuksessa käytetty sähkö siirrettäisiin siten alempaan sähköveroluokkaan II.

Arvoisa puhemies! Biokaasulle puolestaan säädettäisiin liikennekäytössä valmistevero, joka muiden verotettavien energiatuotteiden tavoin muodostuisi biokaasun ominaisuuksien perusteella energiasisältö- ja hiilidioksidiverosta sekä huoltovarmuusmaksusta. Miksi tällainen tehdään, vaikka hallituksen politiikka monin tavoin on biokaasulle myönteistä? Se tehdään siksi, että esitys liittyy biokaasun lisäämiseen liikenteen jakeluvloitteen piiriin ensi vuoden alusta alkaen. Kun jakeluvloite ulotetaan liikenteessä käytettyyn biokaasuun, se edellyttää sen verottamista EU:n valtioneuvoston mukaisesti.

Kestävästi tuotettu biokaasu olisi käytännössä hiilidioksidiverotonta, jolloin sen verotaso olisi vajaa puolet maakaasun verosta.

Biokaasun lämmitys- ja työkonetyö säilyisi edelleen verottomana — tätä haluan korostaa. Samoin biokaasun pientuotanto on jatkossakin verotonta. Biokaasun ja maakaasun verotukseen sovellettaisiin yhtenäisiä menettelyitä, jotka noudattaisivat pääosin valmisteverotuksen yleisiä periaatteita.

Arvoisa puhemies! Ammattimainen vesiviljely ehdotetaan otettavaksi maatalouden energiaveron palautuksen piiriin. Sähkön veronalennus toteutettaisiin palauttamalla hakemuksesta vuosittain sähköveroluokkien I—II välistä erotusta vastaava määrä.

Tämäkin esitys liittyy kokonaisuudessaan ensi vuoden talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Nämä verolait tulisivat voimaan 1.1.22. Lämpöpumpuissa, sähkökattiloissa ja geotermisen lämpölaitoksen kiertovesipumpuissa käytettävän sähkön sähköveroluokan muutos tulisi kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun tarvittavat EU-hyväksynnot kyseisille verotuille on saatu.

Eli, arvoisa puhemies, monipuolinen kokonaisuus verotuksen muutoksia, joiden yhteen vahva nimittäjä on kuitenkin tukea vastuullista energiankäyttöä ja vihreää siirtymää ja tehdä sitä kautta myöskin meidän teollisuuden ja muiden elinkeinonharjoittajien toiminnat kustannuskilpailukyvyltään paremmiksi myös silloin kun valinnat ovat ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta onnistuneita ja tarpeellisia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.27 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Ministeri varsin seikkaperäisesti jo purki ulos näitä yksityiskohtia, mitä kaikkea tämä sisältää. On varmasti niin, että sisällöltään tämä on varsin monipuolinen, niin kuin ministeri totesikin, ja vaatii sinänsä aika paljon ehkä tällaista tietynlaista teknistäkin perehtymistä. Suinkaan tässä yhteydessä en osaa edes itse vielä kaikkea sisältöä arvioida sen enempää, ihan mielenkiinnolla kuulen asiantuntijoita tässä.

Mutta se iso periaate, mikä tässä on nyt se tärkein ehkä meidän maallikkojenkin näkökulmasta, on ymmärtää, että tässä on kyseessä varsin myönteinen kokonaisuus siinä suhteessa, että tällä nimenomaan palvellaan Suomen mahdollisuutta saavuttaa ilmastotavoitteensa ja kannustetaan ympäristöystävällisten vaihtoehtojen lämmitysmuotojen yleistymiseen ja nostetaan näiden merkitystä vaihtoehtoina. Ja sillä tavalla näen, että vaikka tämä on monipuolinen ja haastava ja varmasti jaostossakin jonkin verran vie aikaa tähän perehtyä, niin pidän tätä erittäin myönteisenä esityksenä juuri tavoitteidensa vuoksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Suomela, olkaa hyvä.

14.28 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tässä todella on kyseessä varsin monipuolinen esitys, jota ministeri hyvin esitteli. En mene kaikkiin yksityiskohtiin, mutta kokonaisuudessaan olisi tärkeää, että verotuksen keinoin kannustetaan reilua siirtymää kohti fossiilivapaata Suomea ja rakennetaan verokannustimia, joissa vähäpäästöinen toiminta on aina kannattavampi vaihtoehto kuin saastuttavat toimintamallit.

No, tämän periaatteen mukainen toiminta on tietysti helpommin sanottu kuin tehty, sillä totta kai verolainsäädännön on syytä olla tarkkarajaista mutta toisaalta mahdollisimman teknologianeutraalia. Samalla pitää pystyä huomioimaan tämä tarkkarajaisuus mutta toisaalta kannustaa ja mahdollistaa innovaatioiden syntyä ja yleistymistä. Tässä todella suomalaisilla yrityksillä on mahdollisuus olla todellisia edelläkävijöitä.

Tiedämme, että ympäri Eurooppaa, ympäri maailmaa on yhä suurempi kysyntä kestäville ratkaisuille. Tällä energiasektorilla jo pelkästään fossiilienergian muistakin syistä, kuten maailmanmarkkinoiden kehityksestä, johtuva hinnannousu kannustaa entisestään löytämään kestävämpiä ratkaisuja. Silloin onkin erityisen tärkeää, että suomalaiset yritykset pääsevät näihin haasteisiin vastaamaan. Tässä tietysti mahdollisimman hyvin toimiva kotimaan verotusjärjestelmä ja sääntely ovat keskeisiä, jotta täällä saadaan mahdollisuuksia toteuttaa ideoita, saadaan niitä esimerkitapauksia, joiden avulla voidaan sitten edistää kansainvälistä vientiä. On aivan eri asia lähteä myymään ideaa kuin lähteä myymään ratkaisua, joka on jo jossain päin käytössä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Sen tähden haluankin nostaa esiin — kun tässä pyritään hyödyntämään konesalien hukkalämpöä, pyritään kannustamaan muutenkin lämmityspuolen haasteiden ratkaisuun — että erityisesti tässä kohtaa on tärkeää huomioida uutta teknologiaa. Meillä Pirkanmaalla on muun muassa sellaisia yrityksiä, jotka ottavat talteen uusiutuvan sähköntuotannon kautta toisinaan syntyvää ylikapasiteettia ja tästä sähköstä tuottavat lämpöä ja varastoivat lämmön hiekkaan. Eli on tehty innovaatio siinä, että on parempi varastoida lämpöä johonkin muuhun materiaaliin kuin esimerkiksi nesteeseen. Silloin onkin kiinnostavaa katsoa, miten verotus tällaisia innovaatioita jatkossa kohtelee: kannustetaanko tällaisiin uusiin keksintöihin, vai ovatko nämä vielä niin uusia ideoita, että muodostuu haasteita näiden huomioinnissa? Tähän onkin ilo päästä verojaostossakin yhdessä syventymään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

14.31 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Suomessahan verotus on tunnetusti korkea, niin energiaverotus kuin moni muukin verotus, ja mitä näihin päästöihin tulee, niin on tietysti aina mietittävä, että pelkästään se verojen korotushan ei koskaan niitä päästöjä itsessään vähennä, vaan pitää katsoa sitä kokonaisuutta. Verojen korotus ei takaa, että päästöt vähenevät, vaan pitää puuttua siihen kokonaisuuteen. Jos Suomessa korotetaan veroja, niin ei se varmasti päästöjä Puolassa vähennä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Strand.

14.32 Joakim Strand r: Ärade talman... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni.

Just näin. Så, nu hörs det. — Ärade talman, tack! Tässä hieman innostuin näistä veronkorotuksista. Tässähän muun muassa sähkökattilat tuodaan nimenomaan alempaan veroluokkaan, mikä omalta osaltaan auttaa muun muassa kaupunkiyhtiöitä varastoimaan lämpöä silloin, kun sähkön hinnat ovat alhaalla, tuulee paljon. Ajetaan se lämmöksi, kun ei ole tavallaan sitä tuplaverotusta, ja sitten hyödynnetään sitä lämpöä kaukolämpöverkossa. Tämä auttaa kaupunkiyhtiöitä tässä siirtymässä pois fossiilisista ja omalta osaltaan varmaan myös tuo joitain näitä innovaatioita, joista edustaja Suomela puhui.

Haluaisinkin tässä ainoastaan kiittää ministeriä. Tiedän, että tässä ovat sekä VM:n että TEMin virkahenkilöt tehneet hyvää työtä ja tätä ollaan muutama vuosi jumpattu. Ehkä nämä sähkökattilat hieman unohtuivat silloin, kun aikaisemmin tuotiin konesalit ja pumput tuohon alempaan veroluokkaan, mutta hyvä, että nyt päästään tässä eteenpäin. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.33 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Ehkä harvemmin hallitus ja ministeri ovat saaneet kehuja täältä opposition puolelta, mutta kun siihen on aihetta, niin on myös ihan syytä kiittää, eli tämän esityksen osalta haluan kyllä kiittää ministeri Saarikkoa siitä, että tässä esityksessä ovat mukana myös kierrätysteollisuutta koskevat lainmuutokset. Tässä viime vuoden aikana — en muista enää, minkä hallituksen esittelyn yhteydessä — nousi

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

esille tämä ehkä tapaturmaisestikin lakiin jäänyt sääntelyn vuotokohta ja kävi ilmi, että joissakin tietyissä tilanteissa semmoinen yritys, joka käyttää kierrätettyä materiaalia esimerkiksi tuotannossa, on voinut jäädä sähköverokanta ykkösen piiriin eikä päässytkään sinne alemman teollisuuden sähköveroluokan piiriin. No, nyt me huomaamme, että tässä esityksessä on ratkaisuna haettu sellaista mallia, jossa tätä Tilastokeskuksen toimialaluokittelua hyväksikäyttäen on pystytty laajentamaan sitä yritysten joukkoa, joka pääsee sähköveroluokka kakkosen piiriin, ja tämä on kyllä semmoinen asia, mitä voimme meidän puoleltamme erittäin lämpimästi kannattaa.

On ollut hienoa, että tätä on voitu yhteistyössä hallituksen kanssa viedä eteenpäin, ja tältä osin kyllä kiitos ministeri Saarikolle siitä, että tämä on tullut ripeästi mukaan osaksi tätä kokonaisuutta, koska tiedän, että tämä on alalle, kierrätysteollisuudelle, erittäin iso kysymys ja ollut selkeä tällainen epäneutraliteetikysymys myös tuolla kentällä. On tärkeätä, että se voidaan nyt yhdessä hoitaa kuntoon, korjata. Ja odotan kyllä myös, kuten täällä kollegat ovat aikaisemmin todenneet, ihan hyvin mielin ja innolla tämän lain käsittelyä sitten meillä verojaostossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

14.35 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin kollegat ovat edellä todistaneet, tässähän on energiaverotukseen iso joukko tällaisia hienosäätöjä, joilla pystytään tukemaan uusiutuvien energiavarojen käyttöä ja kohdennetaan sähköverohelpotuksia sellaisiin toimintoihin, jotka auttavat kannattavasti käyttämään uusiutuvia raaka-aineita. Esimerkiksi tämä konesalien kohtelu on hyvinkin perusteltu sekä ympäristö- että yritystaloudellisista syistä.

Mielenkiintoinen kuviohan on tuon biokaasun osalta: siinä on jouduttu ensiksi säätämään tuo jakeluveto, mutta kun sitten todetaan, että valtioneuvoston päätökset estävät siellä verottoman käsittelyn, niin tällä esityksellä haetaan sitten ne tavat, joilla biokaasulle säädettäisiin liikennekäytössä valmistevero, joka olisi käytännössä puoliksi verotonta hiili-dioksidin osuudelta. Verotaso olisi noin vajaa puolet maakaasuverosta. Toivottavasti tämä nyt riittää edistämään biokaasun käyttöä, kun samalla lämmitys- ja työkonikäyttö säilyy kokonaan verottomana.

Mutta tulevaisuuteen päin Suomella pitäisi olla tietysti vähän vankempikin ohjelma. Hallitushan on tehnyt hallitusohjelman mukaisesti biokaasuohjelmaa ja muuta, mutta kun meidän oloissamme syntyy paljon mahdollisuuksia tuottaa biokaasua, niin miten se saadaan pitkien etäisyyksien maassa mahdollisimman edullisesti liikennekäyttöön sen sijaan, että me joutuisimme esimerkiksi kalliita uusia raskaan liikenteen sähköverkkoja tai vastaavia rakentamaan. Tässä on tarkan pelin paikka, että Suomi pystyisi hyödyntämään tällaiset Suomelle ominaiset uusiutuvan energiaraaka-aineen keinot, että ei makseta turhasta ja pystytään samanaikaisesti toimimaan taloudellisesti mutta myöskin ympäristöä pysyvästi säästäen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

14.37 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Lämmön ja sähkön varastointi on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää, jotta voidaan tasata sähkön ja lämmön kysyntää ja myös markkinahinnan vaihteluja. Tästä syystä on tosi tärkeätä, että alempaan sähköveroluokkaan siirre-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

tään nyt sähkö, jota käytetään kaukolämpö- ja kaukokylmäverkkoon lämpöä tuottavissa lämpöpumpuissa ja erityisesti myös sähkökattiloissa.

Niin kuin edustaja Strand, haluan myös kiittää hallitusta erityisesti siitä, että sähkökattilat otettiin mukaan tähän esitykseen. Tuen myös sitä ajatusta, mitä edustaja Suomela tuosaa nosti esille, että jatkossa olisi tärkeää kehittää lainsäädäntöä sillä lailla, että se huomioisi myös mahdolliset tulevat uudet innovaatiot tässä asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

14.38 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Puhutaan erittäin tärkeästä asiasta, energiaverotuksesta ja ennen kaikkea siitä, millä tavalla biokaasua voitaisiin käyttää hyödyksi myös nimenomaan omatuotannossa, omatuotettua biokaasua liikennekäytössä. Tämä on erittäin tärkeä asia, kun ajatellaan päästövähennystä ja myös sitä mahdollisuutta, miten maaseudulla voidaan biokaasua tuottaa. Niin täytyy nyt tämä verotus tietenkin hoitaa sillä tavalla, että tämä ei nyt rankaise niitä biokaasuntuottajia ja -käyttäjiä, että tällä saataisiin myös sitten hyötyjä aikaiseksi ja mahdollisuus ajella sitten ”pitkin Turun teitä” biokaasulla. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

14.39 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Niin, todellakin biokaasu on iso osa tätä esitystä, ja sitä ei tietenkään tule väheksyä. Se on hyvin monimutkainen kokonaisuus, mutta monimutkainen on myöskin konesalien osalta tämä 2 a §:n momentit 6 b ja c, kun tässä lähdetään laskemaan näitä konesalien tehokkuuslukuja. Ja sitten edelleen täällä on uusi 4 a §, missä sitten niitä edellä mainittuja tehokkuuslukuja sovelletaan pienehköihin ja vähän isompiin konesaleihin.

Itse jäin vain pohtimaan sitä, että tässä täytyy olla hyvin huolellinen näiden pykälien analysoinnissa ja käsittelyssä ja etenkin siinä, että tässä ei näitä pieniä konesaleja kohdeltaisi olennaisesti huonommin kuin isompia. Niin, meidän kai haluamme, että Suomeen syntyy uusia konesaleja jatkossakin ja datan käsittely täällä Suomessa vahvistuu. Se luo kuitenkin Suomeen työpaikkoja ja sitä datataloutta kasvattaa. Mutta me kai käsittelemme tämän aika huolella sitten valiokunnassa ja myöskin jaostossa jaoston puheenjohtajan, edustaja Viitasen, komennossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja näin keskustelu on päättynyt, ja asia lähetetään... — Ministeri, olkaa hyvä.

14.41 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Olisin halunnut kommentoida vielä lyhyesti tähän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: 1 minuutti.

Joo. — Kiitos, arvoisa puhemies! Anteeksi, en noteerannut pyytää erikseen puheenvuoroa. Haluan todeta edustaja Suomelan esiin nostamaan hyvään näkökulmaan näistä erilaisista kehittyvistä teknologioista, että me ollaan tavoiteltu tässä esityksessä teknologianeutraalia lähestymistapaa. Mutta jos joku uusi innovaatio jää ikään kuin nyt katveeseen, niin

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

ilman muuta pitää olla valmius korjata tätä esitystä. Tietenkin sellaista esitystä on pyritty valmistelemaan.

Kiitos myös hyvistä puheenvuoroista biokaasuun liittyen. Itsekin pidän sitä todella tärkeänä, ja on oleellista myös kuvailla, että ei ole ehdoin tahdoin tehty nyt ratkaisua verollepäntä tietyntylaisessa käytössä, vaan se liittyy tähän jakeluvelvoitteeseen ja ikään kuin päällekkäisiin tukimuotoihin, joista vain toinen voidaan valita, ja korostaa myös biokaasun verottomuutta esimerkiksi tässä mainitussa pienkäytössä.

Edustaja Koskisella niin ikään hyvä analysoiva puheenvuoro.

Ja tässä yhteydessä vielä, puhemies, haluan todeta, että valtiovarainministeriö on tilannut nyt VTT:ltä ehdotuksen eri tiekarttavaihtoehtoista energiaverotuksen kokonaisuudistukseksi ajassa, jossa teknologiat kehittyvät [Puhemies koputtaa] ja yhä tarvitsemme liikenteen verotusta toimivammaksi, kun polttoainekäytännöt muuttuvat vihreän siirtymän nimissä. Tältä työltä on lupa odottaa paljon, toivottavasti myös vilkasta yhteiskunnallista keskustelua.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle verontilityslain 12 ja 12 f §:n, tuloverolain 124 ja 124 b §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 213/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Ministeri Saarikko, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.42 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä esityksessä eduskunnalle verontilityslain 12 ja 12 f §:n, tuloverolain 124 ja 124 b §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:n muuttamisesta ehdotetaan muutettavaksi veronsaajaryhmien yhteisöveron jako-osuuksia ja väliaikaisesti sovellettavaa jako-osuutta verovuosille 22–27. Samalla kumottaisiin verontilityslain ja tuloverolain muuttamisesta annettujen lakien vuoden 23 alusta voimaan tulevat säännökset, jotka koskevat verovuosien 2023–2027 yhteisöveron jako-osuuksia. Jako-osuuksien muutoksilla kompensoitaisiin kunnille yhteisöverotukseen tehtävistä veroperustemuutoksista aiheutuvat verotuottomuutokset.

Arvoisa puhemies! Toisena näihin jako-osuuksiin liittymättömänä asiana hallitus esittää osakesäästötilin veronkorotussäännöksen kohtuullistamista. Tätä veronkorotusta ei määrättäisi silloin, kun verovelvollisella on ollut verovuoden aikana ilmeisen erehdyksen

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

johdosta useita osakesäästötilejä mutta varoja vain yhdellä tilillä. Näistä kömmähdyksistä on esimerkiksi käyty hyvää, perusteltua julkista keskustelua. Näissä tilanteissa mitään verotuksellista etua useammasta tilistä ei ole voinut syntyä, ja on kohtuullista, ettei veronkorotustakaan silloin määrätä. Tämä on minusta niin sanotusti arkijärkinen, hyvä, teknisen luontoinen korjaus asiaan, joka on saavuttanut suuren suosion kansalaisten keskuudessa, ja itse pidän perusteltuna, että me aina vain yritämme kehittää tätä osakesäästötiliä entistä toimivammaksi ja kannustavammaksi kansan säästämisen ja sijoittamisen muodoksi. Myös muista kohtuuttomista tilanteista veronkorotus voitaisiin erityisestä syystä jättää määräämättä tai määrätä alennettuna tähän samaan tematiikkaan liittyen.

Tämä kokonaisuus liittyy niin ikään vuoden 22 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Verontilityslain ja tuloveron verovuotta 22 koskevien säännösten sekä verotusmenettelystä annetun lain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alusta, ja muilta osin voimaantulo on vuoden 23 alusta. Verotusmenettelystä annetun lain muuttamista koskevaa lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuoden 21 aikana toimitettavasta verotuksesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.45 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä esitys kyseessä tässäkin tapauksessa. Luonnollisesti nämä veroperustemuutosten kompensatiot kunnille ovat tärkeitä, mutta ennen kaikkea tässä yhteydessä, puhemies, haluan kiinnittää huomiota tähän jälkimmäiseen seikkaan, eli minustakin arkijärjen käyttö on sallittua, mahdollista ja useimmiten toivottavaa. Nimittäin myös itse tein huomion tästä osakesäästötilin omituisuudesta siinä suhteessa, että ihan tavalliselle ihmiselle, joka ehkä päättää kokeilla tätä, on saattanut nyt käydä parissa sadassa tapauksessa niin, että epähuomiossa, epätietoisuudessa, vailla tarkoitusta käyttää järjestelmää väärin. On tullut avatuksi ensin yksi tili, jota ei käytä, ja sitten toinen, jota käytetään, mutta siitä sitten on seurannut, että kun siellä on auki ne kaksi tiliä, niin vaikka toisesta ei mitään nettoa eikä sitä käytä, yhtäkkiä on putkahtanut verottajalta sellainen veronkorotus, jonka suuruusluokka on ollut noin 7 300. Voitte kuvitella, että ei se nyt ihan tunnu järkeenkäyvältä.

Kiinnitin myös huomiota tähän, kun näitä tapauksia oli ja tätä julkista keskustelua alettiin käydä, ja vähän kyselinkin sen perään, ja siinäpä kävi sitten niin, että niille, keille nyt tämä veronkorotus oli määrätty, verottaja onneksi sitten kuitenkin melko pian ilmoitti, että hakemuksesta he voivat kohtuullistaa tätä asiaa. Mutta tämän myötäkin kyse on siitä, että saadaan nyt sitten lain tasolle se, että verottajan ei ole pakko määrätä tätä veronkorotusta, vaan jos tällainen erehdys on ilmeinen eikä ole kysymys siitä, että henkilö haluaisi väen vängällä käyttää tätä väärin tai edes pyrkisi sellaiseen, niin sitten voisi tämänkin pykälän nojalla jo jättää veronkorotuksen määräämättä. Mielestäni tämä on ihan ok ja tärkeä muutos tässä yhteydessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.47 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Nyt tosiaan käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla esitetään kohtuullistamista osakesäästötiliin liittyviin veronkorotuksiin niissä tilanteissa, joissa tilejä on ollut avattuna enemmän kuin yksi samaan aikaan.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Herra puhemies! Tämä on sinänsä aivan oikeansuuntainen esitys, ja toki tätä kannatan, mutta kyllähän, arvoisa ministeri, ainut oikea, linjakas ratkaisu tässä tilanteessa olisi ollut se, että te olisitte tuonut eduskuntaan esityksen, jolla talletuskatto ja tilien lukumäärää koskeva sääntely olisi purettu kokonaan, koska osakesäästötili on ainut sijoitustuote tässä maassa, jolle on lainsäädännössä asetettu tällaiset rajoitteet, joita ei ole missään muussa sijoitustuotteessa. Eli toisin sanoen hyvin varakas sijoittaja voi kyllä sijoittaa varojaan aivan ilman rajoituksia, miten haluaa, mutta jos piensijoittaja haluaa pitkäjänteisesti tehdä itselleen vaikka eläkepäiviä varten sijoittamista, niin hänen sijoittamistaan on kyllä tämän osakesäästötilin osalta lainsäädännössä rajoitettu. Osakesäästötilihän on tullut valtavan suosituksi sijoitusvälineeksi. Tilejä on avattu yli 230 000 kappaletta, ja tileillä on yli 1,3 miljardia euroa. Elikkä nähdään se, että suomalaiset ovat innostuneet sijoittamaan ja säästämään. Tätähän meidän pitäisi tässä salissa ennen kaikkea kannustaa ja tukea, ei rajoittaa eikä asettaa sille siis esteitä.

Arvoisa ministeri, te olette ainakin aikaisemmin puheissanne puhunut kyllä innokkaasti esimerkiksi talletuskaton nostamisen puolesta, joten kysyn teiltä: minnekäs nyt teot ovat tältä osin jääneet? [Pia Viitanen: Edellinen hallitus päätti!] Toivon, että tästä löytyisi yhteisymmärrys tässä salissa. Meillä on tähän esitykseen liittyen tässä talossa myös tekemäni lakialoite, joka voidaan ottaa viipymättä käsittelyyn ja vaikka liittää sitten verojaostossa tähän käsittelyyn, jotta voidaan siis purkaa aidosti nämä kaikki keinotekoiset säännöt, mitä tähän liittyy, eli talletuskatto ja tilien lukumääräinen sääntely, jotta piensijoittajat tuodaan aivan samalle viivalle varakkaimpien sijoittajien kanssa, jotta voimme kannustaa pitkäjänteisesti suomalaisia säästämiseen ja sijoittamiseen ja jotta voidaan myös tukea suomalaisten vaurastumista. Näen kyllä, että näille muutoksille on kestävä ja hyvät perustelut ja tässä yhteydessä nyt, kun, arvoisa ministeri, tämä esitys on tuotu taloon, voitaisiin samalla purkaa kaikki loputkin rajoitukset pois.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

14.50 Ville Vähämäki ps: Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Olen itsekin päätnyt sille kannalle, että osakesäästötilin katto kannattaisi nostaa, ja jos me katsomme vuotta 2020, niin kotitalouksien säästämisaste oli 5,7 — se oli uskomattoman kova ottaen huomioon, että tavallisesti se on 0,5:n tasolla, joskus jopa negatiivinen. Jos mennään nobelistien Solow ja Swan bkt-malliin, niin ainoita mahdollisia tapoja nostaa kansantalouden tuottavuutta, bkt:täkin, on se, että me sijoitamme, teemme tki-panostuksia, mikä kasvattaa tuottavuutta, mikä hyppäyttää sitten kansantalouden bkt:n uudelle tasolle, ja yllätys, yllätys, siinä kaavassa, mistä Nobelkin on saatu, säästämisaste on keskeinen elementti, oikeastaan ainoita elementtejä näiden muiden luettelemieni lisäksi.

Eli siis toisin sanoen yhteiskunnan säästämisaste johtaa siihen, että ne tuotot, säästöt sijoitetaan jollakin aikavälillä jonnekin, johonkin sijoitustuotteeseen, ja nyt on tapahtunut niin onnellisesti, että kotitaloudet ovat säästäneet ja sijoittaneet — osakesäästötilin kautta mahdollisesti tai jotenkin muuten — osakkeisiin. Meillä on ennätyspaljon tänä vuonna ollut listautumisia. Tässä kansankapitalismi on kasvanut huomattavan paljon muutaman viime vuoden aikana, ja väittäisin, että yksi tapa nostaa meidän bkt:tämme voisi olla se, että kannustetaan kotitalouksia säästämään ja sijoittamaan. Ja mikä sen helpompaa saattaisi olla kuin tämä osakesäästötilin katon nostaminen — joskin sanoisin tässä vaiheessa sen, että on huomattavan iso joukko säästäjiä ja sijoittajia, joille tällä osakesäästötilillä ei ole

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

mitään vaikutusta, he voivat aivan tavallisestikin säästää ja sijoittaa muiden, tavallisten osaketilien kautta.

Mutta itse tähän asiaan, mikä tässä hallituksen esityksessä paikataan: olen tästä vahvasti sitä mieltä, että tässä on oikea, hyvä linja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Saarikko, minuutti.

14.52 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Keskustelu kulminoitui nyt tässä viimeisessä esityskokonaisuudessa tähän osakesäästötiliin. Edustaja Marttinen, kyllä te muistatte, että se oli oman puolueenne valtiovarainministeri Orpo, jonka aikana tämä esitys hyvässä yhteistyössä keskustan kanssa säädettiin, ja silloin se oli teidän ministerinne, jonka aikana siihen myös se katto tehtiin.

Mutta olen pitänyt ihan perusteltuna keskustella siitä — nyt, kun olemme nähneet, miten tämä osakesäästötili on saanut suosiota ja myöskin paljon säästöjä ja varallisuutta osakseen — ja sen kehittäminen olisi minusta ihan varteenotettava ajatus. Sellaista päätöstä hallituksen piirissä ei kuitenkaan ole tehty. Ennen kaikkea nyt siksi — ja siksi tämä esitys on nyt vain tämä yksittäinen tekninen asia tässä yhteydessä — että ei tulisi enempää hämminkiä osakesäästötilin omaavien keskuudessa, joilla tällainen virhe on sattunut, että niitä tilejä on avattu useampia. Tämä piti saada nopeasti korjattua, ja ikään kuin isomman poliittisen keskustelun [Puhemies koputtaa] vaatimaan tasoon esimerkiksi mahdollisista muutoksista ja niiden määrästä ei ollut tässä yhteydessä edellytyksiä. [Puhemies: Kiitoksia!] Mutta hyvää keskustelua tämän roolista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.53 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Aivan lyhyesti vielä, että jää myös eduskunnan pöytäkirjoihin tämä vastaukseni ministerille.

Arvoisa ministeri, tiedän kyllä hyvin nämä osakesäästötilin taustat ja sen prosessin, miten tili aikoinaan saatiin luotua, mutta totean myös niin, että kun asiasta neuvoteltiin, niin kokoomus valtiovarainministeripuolueena kannatti mallia, jossa osakesäästötilille ei aseteta mitään tämmöisiä keinotekoisia reunaehtoja. Jotta kompromissi löydettiin silloin keskustan ja sinisten kanssa hallituksessa, päädyttiin kompromissiin, jossa tällaiset keinotekoiset rajoitteet lakiin luotiin — jotta ylipäänsä saatiin malli, tili, joka sisältää myös mahdollisuuden jättää osingot tilille ja lykätä niiden veronmaksua, jotta saatiin tämä korkoa korolle -ilmiö luotua piensijoittajille, jotta se saatiin aikaiseksi, niin tässä mentiin silloin eteenpäin.

Nyt kun nähdään se, miten suosittu tästä tilistä on tullut, niin on aivan selvää, että meidän olisi perusteltua purkaa nämä keinotekoiset rajoitteet, jotka silloin lakiin luotiin. Toivon, että hallitus ja arvoisa ministeri harkitsisivat nyt vakavasti sitä, että tehtäisiin myös muita, suurempia muutoksia kuin pelkästään tämä verotusta koskevaa pieni muutos, joka tässä on ollut. Mutta kuten ministeri tietää ja allekirjoittanut tietää myös itse, mitkä nämä taustat ovat olleet, niin minusta on kuitenkin tärkeä ja hyvä katsoa yhdessä eteenpäin sitä, miten tämä sali, hallitus ja oppositio yhdessä, voisi nyt tehdä sellaisia muutoksia, jotka pysyvällä tavalla tekevät tilistä vielä houkuttelevamman, jotta voidaan katsoa eteenpäin, jotta voidaan tukea entistä vahvemmin suomalaisten säästämistä ja sijoittamista. Nähdäkseni

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

nämä keinotekoiset rajoitteet sekä talletuskaton että tilien lukumäärän sääntelyn osalta olisi täysin perusteltua purkaa kokonaan laista.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 214/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Kurvinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.56 Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Poliitiikassa on joskus sellainen vitsi tai tällainen sisäpiirin juttu, että ollaan jossakin vaaliohjelmassa tai esityksessä kaiken hyvän puolella, kaikkea pahaa vastaan. Vaikka tämä on tämmöinen vähän ehkä sarkastinen vitsi, niin itsellä on nyt vähän semmoinen olo, kun esittelen tätä opintotukilain muuttamista koskevaa hallituksen esitystä, koska uskaltanen arvioida — tietysti vähän jännittää keskustelu, paljon puheenvuoropyyntöjä, mikä on hienoa — että tämä on sellainen myönteinen asia, mille on helppo löytää todella laajasti tukea. Kysymyshän on siis opiskelijoiden opintotuen tulojen nostosta.

Puhemies! Tämän esityksen mukaan opintotukeen vaikuttavien opiskelijoiden tulorajojen korotetaan neljäsosalla eli 25 prosenttia vuodelle 2022, eli tämä liittyy hallituksen talousarvioesitykseen. Tämä on niin sanottu budjettilaki. Tulorajojen määräaikainen korottaminen parantaa opiskelijoiden mahdollisuutta työskennellä opintojen ohessa nykyistä enemmän. Huomioon otettavaa on sekin, että mitään opintopistevaatimusten kiristymistä ei tule, eli tämä on aito helpotus ja aito kädenojennus opiskelijoille. Ehdotuksen myötä tavanomaiset yhdeksän tukikuukautta vuodessa opintotukea nostava opiskelija saa vuonna 2022 ansaita noin 3 000 euroa nykyistä enemmän. Pidän summaa aika merkittävänä.

Puhemies! Olen saanut paljon palautetta opiskelijoilta, jotka ovat joutuneet palauttamaan opintotukia liiallisen työnteon takia. He ovat ahkeria ihmisiä, jotka ovat opiskelleet tavoitetahtia ja tehneet samaan aikaan töitä, ja sitten on tullut se kuuluisa Kelan kirje. Omastakin valmistumisestani yliopistosta on aikaa alle kymmenen vuotta, ja itsekin keran maksoin katkerien korotusprosenttien kera sitten takaisin, kun pikkuisen liikaa tuli silloin tienattua, ja kyllähän se harmitti aika lailla ja otti päähän, ja tuli vähän rumemmatkin ilmaistut siitä asiasta mieleen. Itse pystyin maksamaan ja varmaan suurin osa opiskelijoista on pystynyt maksamaan ne takaisinperityt opintotuet kyllä kohtuudella pois, mutta tietyissä tilanteissa takaisinperintä on jopa saattanut hankaloittaa opiskelijoiden elämää ja heidän sosiaalista asemaansa.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Arvoisa puhemies! Mielestäni on äärettömän tärkeää, että yhteiskunnassa ja politiikassa kannustetaan ahkeruuteen ja kaikissa poliittisissa päätöksissä rohkaistaan työntekoon, aktivoitumiseen, vastuun ottamiseen omasta elämästä, ja siinä mielessä tämä esitys sopii myös tähän arvokehikkoon. Riittävät tulorajat ovat opiskelijoiden toive, myös opiskelijoiden edunvalvojien toive ja mielestäni yhteiskunnan etu. Opintotuen tulorajojen nosto antaa opiskelijoille entistä paremmat mahdollisuudet kohentaa omaa toimeentuloaan työtä tekeväällä. Pidänkin ratkaisua ensisijaisesti opiskelijamyönteisenä ja sosiaalisena ratkaisuna.

Kuitenkin, puhemies, toissijaisesti tässä opintotukilain muutoksessa, tulorajojen korotuksessa on kysymys työllisyystoimesta. Suomessa kärsitään tällä hetkellä työvoimapulaa voimakkaan nousukauden takia. Opiskelijoiden tulorajoja korottamalla lisäämme työvoiman tarjontaa nopeasti, sillä tiedämme, että opiskelijat ovat tyypillistä kausityövoimaa, osa-aikatyötä tekeviä todella monilla erilaisilla aloilla.

Haluan kuitenkin, puhemies, ottaa esille myös sen, että tällä vaalikaudella on punamul-tahallitus pitänyt huolta muistakin opiskelijoiden etuuksista. Tällä vaalikaudella punamul-tahallitus on palauttanut opintotukeen indeksikorotukset ja tehnyt merkittävän kädenojen-nuksen kaikista tiukimmassa tilanteessa oleville opiskelijoille, eli perheellisille opiskeli-joille. He ovat saaneet opintotuen huoltajakorotukseen 25 euron korotuksen myöskin tällä vaalikaudella. Voi sanoa, että tämä hallitus on huolehtinut hyvin opiskelijoiden paremmas-ta huomisesta.

Herra puhemies! Tämä esitys opintotuen tulorajojen korottamisesta on määräaikainen vuodeksi. Tuon kuitenkin avoimesti kansanedustajille esille sen, että toiveeni on, että tästä tulisi pysyvä korotus, ja minulla on henkilökohtaisesti vastaavana ministerinä valmius teh-dä tästä tarvittaessa pysyväkin, jos niin katsotaan jatkoprosessissa. Tärkeää on seurata tä-män tulorajojen korotuksen fiskaalisia vaikutuksia. Tuoreimmat virka-arviot kertovat, että tällä olisi kaikissa tilanteissa positiivinen plusmerkkinen nettovaikutus valtiontalouteen, eli tämä toisi kassaan valtiolle enemmän rahaa kuin veisi. Meidän on tärkeää seurata tä-män vaikutuksia, ja mikäli vaikutukset ovat virka-arvioiden mukaisesti positiivisia valtion-taloudelle, niin itse olen ainakin valmis viemään tämän läpi myös pysyväksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kinnunen. [Sari Essayah pyy-tää vastauspuheenvuoroa] — Jos useampi edustaja pyytää debattia, niin sitten voimme sen aloittaa, mutta nyt on kuitenkin edustaja Kinnunen jo kutsuttu pönttöön.

15.01 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suuret kiitokset ministeri Kurvi-selle tästä todella tärkeästä esityksestä. Suomen opintotukijärjestelmä on maailman parhai-ta. Se mahdollistaa osaltaan sen, että jokainen voi edetä koulupolulla niin pitkälle kuin rah-keet ja into riittävät, taustasta tai varallisuudesta riippumatta. Tämä mahdollisuus on nos-tanut Suomea maailman onnellisimpien maiden joukkoon. Korkeakoulutus ja monipuoli-nen osaaminen ovat maamme menestyksen ja kukoistuksen perustaa myös jatkossa. Uusi työ syntyy aloille, joilla tarvitaan korkeakoulutusta. Työ muuttuu, tarvitaan jatkuvaa oppi-mista. Opintotuen tulee pysyä kehityksen mukana. Koulutus ja sivistys kantavat.

Tämä hallitus on nostanut aikaisemmin jo perheellisten opiskelijoiden tukia ja palautta-nut opintotukeen indeksikorotukset. Opintotukijärjestelmän yksi heikko kohta on ollut se, että opiskelija ei ole voinut tienata kovin paljon menettämättä opintotukeaan. Nyt tätä epä-kohtaa ratkaistaan kokeiluluontoisesti ensi vuonna, kiitos siitä. Opiskelijoiden opintotu-keen vaikuttavat tulorajat nousevat ensi vuodeksi peräti 25 prosenttia. Muutos on todella

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

merkittävä. Päätoimisesti yhdeksän kuukautta opiskeleva voi tienata ensi vuonna 3 000 euroa enemmän. Vuosituloraja nousee nykyisestä reilusta 12 000 eurosta reiluun 15 000:een. Tämä helpottaa monen opiskelijan taloudellista tilannetta, kun voi palkkatuloilla täydentää opintotukea. Tehtävämme on kannustaa nuoria työntekoon ja ahkeruuteen, kuten ministeri edellä totesi.

Uudistusta on epäilty siitä, että pidentääkö se opiskeluaikoja. Uskon, että opintolainan hyvitys — kun opiskelija valmistuu määräajassa — auttaa tässä ratkaisevalla tavalla. Suomen Opiskelija-Allianssin mielestä vastuu vuositulorajojen tarkkailussa tulee olla opiskelijalla itsellään. Työnteosta ei tule rangaista. Opiskelijoiden työntekoa ja ahkeruutta ei tule nähdä huonona asiana. Opiskelijat ehdottavatkin, että tulorajoja tulee korottaa reilummin. Opiskelijoiden mielestä tulorajat eivät saa jäädä laahaamaan jäljessä yleisestä ansiotason kehityksestä. Työn tekemisen tulee olla opiskelijalle aina aidosti kannattava vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! Näen tämän uudistuksen myös oppimisen näkökulmasta. Kun opiskelija pääsee opintojen ohessa alan töihin, hänen oppimisensa syvenee. Tieto kiinnittyy käytäntöön ja kokemukseen. Oppimisesta tulee soveltavaa. Samalla oppii työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tällaisen monipuolisen oppimisen jälkeen opiskelija on valmiimpi työelämään. Opintotuen korotuksella on monia hyviä vaikutuksia. Se auttaa yhtenä nopeana keinona monen alan osaajapulaan. Pula tekijöistä alkaa olla monessa yrityksessä kasvun esteenä eri puolilla Suomea. Uudistus kasvattaa osaltaan maamme työllisyyttä. Yritykset saavat opiskelijoista hyviä sijaisia ja kausityöntekijöitä. Opiskelija saa jalan oven väliin ja työllistyy valmistuttuaan paremmin. Uudistus lisää kaiken kaikkiaan opiskelijoiden toimeentuloa. Se tuo aikaisempaa useamman opiskelijan opintotuen piiriin. Myös takaisinmaksu joustavoituu hiukkasen.

Virkamiesten tekemien tuoreimpien arvioiden mukaan tulorajojen nosto vaikuttaa lopulta myönteisesti julkiseen talouteen. Sen vuoksi tulorajoja kannattaakin jatkossa nostaa pysyvästi. Sitä toivovat myös kaikki lausunnonantajat. Jos määräaikaisuus päättyy vuonna 2023, tällöin täytyy kyllä tiedottaa riittävän selkeästi, ettei opiskelijoille asia tule yllätyksenä. Kaiken kaikkiaan tästä määräaikaisesta hyvästä uudistuksesta kannattaa viestiä riittävän selkeästi.

Kysyn ministeri Kurviselta: kun uskotte vahvasti kokeilun myönteisiin tuloksiin, joko olette alkanut valmistella pysyvää opintotuen tulorajojen korotusta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Kinnusen puheenvuoro ilmeisesti kuohuttaa mieliä niin paljon, että aloitamme vastauspuheenvuorokierroksen. [Naurua] — Edustaja Essayah.

15.06 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Puhemies aivan oikein tulkitsi, että edustaja Kinnusen puheenvuorossa nimenomaan tämä viimeinen kohta kyllä kirvoitti puheenvuoroja. Aivan niin kuin ministeri sanoi, tämä on totta kai hyvä alku, näitten tulorajojen korottaminen on varmasti tarpeen, myöskin työllisyystoiminnan suhteen, mutta kyllä se kysymys kuuluu, että onko mahdollista, että tästä tulisi pysyvä, tai onko mahdollinen esimerkiksi sellainen vaihtoehto, mitä on myöskin esitetty, että jollakin tavalla voitaisiin porrastaa näitä tulorajoja sitä mukaa kun opintoviikkoja kertyy. Ajatus siinä on, että työelämään siirtymistä ja jalan oven väliin saamista työelämään myöskin tällä tavalla sitten oltaisiin eteenpäin kannustamassa.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Tietysti vielä sitten se, että tämä 25 prosenttia, 3 000 euroa on toki paljon siihen korotuksena, mutta esimerkiksi KD omassa vaihtoehdossaan katsoo, että sitä vielä sen toisen 25 voi korottaa, eli 50 prosentilla mentäisiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Juuso.

15.08 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja ministeri Kurvinen! Ensimmäisenä, kun tämän esityksen luin, kyllä oli myönteinen ajatus siitä, että hieno homma, että tässä korotetaan nytten tätä ansiotulorajaa liittyen opintotukeen. Se, mitä jäin miettimään, on tietenkin se, miksi sitä ei ole tehty saman tien pysyväksi, vaan tässä on nyt tehty vuodeksi tämmöinen erillisratkaisu. Aina helpompaa olisi tehdä pysyvää lainsäädäntöä, koska se tuottaa vähemmän sitä byrokraattista ja hallinnollista työtä.

Se, mitä ihmettelen hiukan, oli, että samalla kun uudistettiin näitä pykäläiä, ei koskettu tähän opintotukilain 6 §:ään, mikä liittyy ammatillisten opiskelijoiden lyhyisiin oppisopimusjaksoihin, jotka eivät tällä hetkellä ole opintotukilain piirissä. Näihin liittyy todella paljon takaisinperintää ja byrokratiaa ja unohdusta, ja näidenhän pitäisi ehdottomasti, ihan niin kuin muillakin korkeakouluopiskelijoilla, sisältyä siihen tuloajan sisäiseen tuloon. [Puhemies koputtaa] Ei tulisi turhaan näitä takaisinperimisiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

15.09 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä lakiesitys on monille opiskelijoille todellista hunajaa. Hunajaa siitä tekee se tosiasia, että opiskelijoiden toimeentulo on tunnetusti lujilla, ja nyt sitä on mahdollisuus vankistaa. Hunajaa siitä tekee myös se tosiasia, että opintojen ohella saadut työelämäkokemukset ovat kuin rahaa pankkiin ja myös ansioluetteloa myöhempään työnhakuun.

Ministeri tekee nyt sen, mitä opiskelijajärjestöt ovat pitkään toivoneet. Siihen tarvittiin vain tarpeeksi rohkeutta ja tilanneymmärrystä — hyvä, hyvä. Moni opiskelija ja myös moni yritys ottaa tämän esityksen ilolla vastaan. Miksi ei ottaisi — opiskelijat tarvitsevat mahdollisuutta vankistaa toimeentuloa, ja yritykset taas tarvitsevat nuoria työntekijöitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Sarkomaa.

15.10 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todella tärkeää, että opintotuen vapaan tuloajan rajaa nostetaan, mutta kysyn tässä nyt, minkä takia vain määräaikaaisesti ja miksi näin vähän.

Suomen ylioppilaskuntien liitto ja Kokoomusopiskelijat, Tuhatkunta ovat tuoneet vahvan viestin: miksi opiskelijoita näin halutaan edelleen rangaista? Opintotukeahan saa, jos opiskelee riittävästi. Miksi me estäisimme sitten opiskelijoita kerryttämästä valtion kassaa, tasapainottamasta julkista taloutta, hankkimasta lisää kokemusta ja rahaa? Sitähän tämä näin matala tuloaja on jarruttanut.

Ja kun hyvin vahva yksimielisyys täällä, kun tuolla käytävillä on keskusteltu, on ollut siitä, että tästä vain määräaikaiseksi säädetyistä laista tehtäisiin vakinainen, niin mitä te olette mieltä: onko hallitus valmis tulemaan tässä vastaan?

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Toivoisin vielä, että kertoisitte, kuka hallituksessa vastusti sitä, että tästä oltaisiin tehty vakinainen, koska kun tämä on määräaikainen — itsekin olen vanha opiskelijajohtaja — se saattaa [Puhemies koputtaa] entisestään vaikeuttaa opiskelijoiden tilannetta, kun vuodeksi tulee vähän korkeampi ja sitten palataan siihen vanhaan tilanteeseen. Eli vetoan siihen, että voisimme todellakin tehdä pysyvän tästä korotuksesta ja mieluusti 50 prosenttia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Och ledamot Kvarnström.

15.11 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Kiitos ministerille ja hallitukselle tästä erinomaisesta esityksestä. Opintotuen tuloajan nosto on aivan perusteltua. Tämä helpottaa monien opiskelijoiden tilannetta ja on tehokas keino heidän toimeentulonsa parantamiseksi. Nyt tuloajaa nostetaan väliaikaisesti ja maltillisesti. Jos myöhemmin tehtävä arviointi osoittaa, että muutoksen vaikutukset ovat olleet myönteisiä, meidän tulee harkita muutoksen tekemistä pysyväksi ja mahdollisesti kokeilla tuloajan nostamista vielä korkeammalle.

On syytä pitää mielessä, että monilla opiskelijoilla on perhe elätettävänä ja että heidän on siis tehtävä töitä opintojen ohessa tai ajoittain vuoden mittaan. Jos he saavat suoritettua opintopisteitä, heidän tulisi olla oikeutettuja opintotukeen, jos heidän muut tulonsa eivät ole todella suuria.

Ärade talman! Det gläder mig höra att minister Kurvinen är positivt inställd till att göra den här ändringen permanent. — Kiitos, tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, tack. — Ja edustaja Koponen, Ari.

15.13 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itse olisin kannattanut tosiaan suoraan vakinaista, mutta koska meillä ei ole arviota siitä, miten vastaava opintotuen tuloajan nosto tulee vaikuttamaan opintojen etenemiseen, on määräaikainen kokeilu sitten varmasti myös yksi mahdollisuus, ja kokeilujakson jälkeen näitten vaikutusten arviointi on sitten ensiarvoisen tärkeää.

Emme halua opintoaikojen pitenevän, kun töitä saa tehdä enemmän tukia menettämättä. Tällä hetkellä opiskelijoilla on käytössä kolme tukikuukautta enemmän kuin mitä opintojen tavoiteaika kestää. Yksi mahdollisuus olisi poistaa ylimääräiset kuukaudet, eli opintojen hidastumisen ehkäisemiseksi tukikuukausista opintopistevaatimusta kiristettäisiin niin, että tukikuukaudet riittävät valmistumiseen tavoiteajassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mattila.

15.13 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys opintotuen tuloajojen korotuksesta 25 prosentilla on monella tavalla tärkeä toimi. Se lisää työllisyyttä ja tuo osaltaan apua monen alan kokemaan työvoimapulaan.

Palveluala on yksi työvoimapulasta kärsivä ala, mutta haluan nostaa esille myös sosiaali- ja terveysalan kokeman pulan työvoimasta. Päätoiminen opintotukea saava opiskelija voi ensi vuoden aikana tienata noin 3 000 euroa nykyistä enemmän — se on merkittävä summa. Mahdollisuudesta tehdä töitä entistä enemmän on molempinpuolista hyötyä sote-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

alalla. Sote-ala saa lisää työvoimaa, ja toisaalta opiskelija saa lisää arvokasta työkokemusta. Tämä pätee toki myös muillakin aloilla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

15.14 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että tulo-ajaja korotetaan lähemmäksi pohjoismaista tasoa, olemme jääneet 50 prosentilla perään muita Pohjoismaita. Kannatan myös ministerin ehdotusta siitä, että tulo-ajajien korotus voisi olla pysyvä.

Kuitenkin heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden toimeentuloa voidaan parantaa vain opintorahaan tehtävillä panostuksilla. Lisäksi tulee pitää mielessä, että työmahdollisuuksia ei kaikilla opiskelualoilla ole samalla tavalla. Indeksikorotukset olivat tässä hyvä alku, muttei riittävä. Merkittävin opiskelijoiden stressitekijä on nimenomaan toimeentulo, ja toimenpiteet toimeentulon parantamiseksi olisivat siksi myös tervetulleita tämän erittäin positiivisen esityksen lisäksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kettunen.

15.15 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Kyllä täytyy kiittää ministeri Kurvista jämäkästä esittelystä ja hyvästä hallituksen esityksestä opintotukilain muuttamisen osalta. Tämä tulo-ajajien korotus tulee kyllä oikeaan aikaan. Itsekin aikoinaan opiskelujen ohessa lukioaikana ja ammattikorkeakoulu-ajana tuli ajeltua maitoautoa, ja tuntui se kyllä väärältä, että niitä opintotukia joutui sitten makselemaan siitä maitotilistä takaisin päin, kun kovalla työllä teki oman työn ja sitten kuitenkin joutui niitä tukia maksamaan takaisin.

Haluan kyllä kiittää ministeri Kurvista tästä rohkeasta esityksestä, mutta kyllähän ministeriltä rohkeutta löytyy. Nimittäin hän kyseenalaisti viime viikolla tämän korkeakoulutuksen keskittämisen ja sai heti kuulla latistavia kommentteja siitä, että nytten Suomessa huippuosaamisen osalta tämä on väärä malli, että on hajautettu korkeakouluverkosto. Täytyy kiittää ministeriä siitä, että nostitte esille sen, että hajautettu korkeakouluverkosto on [Puhemies koputtaa] Suomen tulevaisuuden taetta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Kinnunen ja sen jälkeen ministeri Kurvinen.

15.17 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos tästä hyvästä keskustelusta. Tämä on ollut mielenkiintoista ja osaltaan mittaa sitä, näemmekö lasin puoliksi täynnä vai tyhjänä. Meidän tulee päättäjinä tasapainoilla näiden tulo-ajajien ja opiskeluaikojen kohtuullisuudessa pysymisen kanssa.

En oikein ymmärtänyt edustaja Sarkomaan ajatusta siitä, että tässä on kysymys opiskelijoiden rankaisemisesta. Tämä on hieno askel, hyvä kokeilu. Joskus on hyvä kokeilla, ennen kuin tehdään pysyvää lainsäädäntöä. Olen itsekin pysyvän noston kannalla. Hyvä, että kuljemme kohti pohjoismaista tasoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja koska edustaja Sarkomaan nimi mainittiin, annetaan hänen vielä vastata ennen ministeri Kurvista.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

15.17 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Todellakin totesin, että se, että me olemme pitäneet opintotuen tuloja näin alhaisella tasolla, on rangaissut opiskelijoita ahkeruudesta ja työnteosta. Ja kyllähän tämä korotus, joka tässä nyt on, 25 prosenttia, on varsin maltillinen, kun katsotaan, mitä opiskelijat ovat esittäneet. Kysynkin: miksi me jatkossakin rankaisemme opiskelijoita sillä, ettemme anna heille, mitä he haluavat? [Suna Kymäläisen välihuuto] He haluaisivat tehdä enemmän työtä. Opintotukihan on sellainen, että jos opinnot etenevät, sen opintotuen saa, niin että miksi me estämme tässä tilanteessa opiskelijoita tekemästä enempää työtä pitämällä tämän 25 prosentissa, kun valtiovarainministeriö on tukenut vahvaa nostoa ja todennut, että se opintotuen tulojen nosto vahvistaisi julkista taloutta? Se toisi lisää työllisiä, se toisi monille opiskelijoille lisää tuloja. Monet opiskelijat ovat perheellisiä. Kysynkin: miksi tätä [Puhemies koputtaa] ei nosteta 50 prosenttiin? Sitä kysyvät opiskelijat — niin kysyy kokoomus... [Suna Kymäläisen välihuuto]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Kurvinen, 2 minuuttia.

15.19 Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen: Arvoisa puhemies! Kiitos oikein hyvästä debattikeskustelusta. Pyrin vastaamaan kysymyksiin ja hieman ehkä kommentoimaan tätä teemaa laajemminkin. Tässä minusta on juuri niin kuin edustaja Kinnunen sanoi, että kannattaa nähdä, onko lasi puolityhjä vai puolitäysi. Askel kerrallaan edetään, ja tähän on hieman tammoinen suhdannepoliittinen ratkaisu. Sanotaanko näin, että tässä on minun mielestäni monta voittajaa. Tässä voittavat opiskelijat, heidän mahdollisuutensa ja toimeentulonsa, ja tällä saadaan myös meidän työvoimapulaa — toivottavasti esimerkiksi palvelualoillakin — helpotettua. Ja sittenhän me saamme evidenssiä ja tietoa ja dataa siitä, miten tämä vaikuttaa ja ovatko vaikutukset valtiontalouteen positiivisia. Jotenkin minä en siihen opintojen hidastumiseen ihan hirveästi henkilökohtaisesti usko. Näen niin, että usein aktiivinen, hyvinvoiva opiskelija vie opintojakin eteenpäin, ja kun meillä on työmahdollisuuksia ja laadukkaat, hyvät, hienot tutkimukset, niin silloin kyllä opinnotkin menevät eteenpäin.

Tämä edustaja Essayahin esiin ottama ikään kuin porrastettu malli on kiinnostava. Meilähän opintotukilaki on sellainen, että sitä on muuteltu vähän koko ajan, aina vähän poliittisen tilanteen mukaan, ja tietysti jossain kohtaa olisi ehkä syytä harkita laajempaa kokonaisuudistustakin. Tulojen osalta tehtiin minusta ihan sellainen myönteinen ratkaisu siltä osin viime vaalikaudella, että tätä takaisinperinnän korotusprosenttia inhimillistettiin. Se oli erittäin hyvä ratkaisu ja varmasti sellainen oikeudenmukainen ratkaisu.

Täällä kysyi useampikin edustaja — Kinnunen kysyi heti alkuun — onko pysyvään korotukseen valmiutta. Meillä on opetus- ja kulttuuriministeriössä valmius tehdä tästä pysyvä heti, jos sellainen sopimus syntyy. Ja totean nyt vain tähän poliittiseen keskusteluun, että minä olen nöyrästi toimeenpannut kaikkia hallituksen yhteisiä sopimuksia ja yhteistä linjaa ja pelannut niillä pelimerkeillä, mitä minulle on käteen jaettu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vieläkin näyttää olevan halukkuutta debatoida. — Edustaja Heinonen.

15.21 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos ministerille vastauksesta. Opiskelijathan ovat meillä oikeastaan ainoa väestöryhmä,

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

jota rangaistaan ahkeruudesta. Tässä vapaan tulo rajojen korotuksessa me kokoomuksessa kannatamme reippaampaa korotusta 50 prosenttiin ja myös sitä, että se on pysyvä. Ja kun, ministeri Kurvinen, te toitte esille, että tekin kannatatte tätä pysyvää mallia, niin kysyn teiltä, kuka sitä vastustaa. Vastustavatko sitä sosiaalidemokraatit? Jääkö tämä pääministeripuolueesta kiinni, vai mistä se jää kiinni, että tätä ei saada tehtyä pysyväksi? Tämän työllisyysvaikutukset tällä vaatimattomammallakin mallilla olisivat paremmat, jos nuoret tietäisivät, että tämä on pysyvämpi. Eli onko tämä nyt demareista kiinni, että tätä ei saada aikaan?

Voi myös kysyä, tarvitaanko tällaisia vapaan tulon rajoja lainkaan vai voisiko riittävää olla se, että opinnot etenevät sovitussa aikataulussa ja sitten saisi tuon opintotuen. Mielestäni se voisi hyvin olla tulevaisuutta, jossa ahkeruus olisi myös opiskelijoille hyve.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kymäläinen.

15.22 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä myös haluan tuoda ministeri Kurviselle kiitokseni siitä, että tämä lakiesitys tuodaan ja että opiskelijoilla on mahdollisuus tienata kuitenkin jokunen tuhat euroa enemmän kuin aiemmin. Mielestäni se on tärkeää. Täällä on pidetty hyviä puheenvuoroja syistä, miksi se on tärkeää. En lähde niitä toistamaan.

Mutta kyllä täytyy pikkaisen tätä keskustelua kuunnellessa ihmetellä, että kokoomus esittää täällä, että tämä ei olisi riittävä toimenpide ja tässä olisi ikään kuin kritisoitavaa, kun tämä on kuitenkin oikeansuuntainen askel ja huomattava edistys esimerkiksi edelliseen kauteen, jolla opiskelijoilta leikattiin, jolla huojennuksia opiskelijoiden toimeentuloon ei pystytty antamaan. Henkilökohtaisesti itse olen tulo rajoja vastustanut aina siitä alusta alkaen, kun opintotukeen näitä esitettiin, [Puhemies koputtaa] mutta tämä on henkilökohtainen mielipiteeni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koponen.

15.23 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työnteon tosiaan tulisi aina olla kannattavaa. Työssäkäynnin malli on maassamme hieman jopa, voi sanoa, kieroutunut. Nuoria opetetaan jo opiskelua ajoista saakka tietynlaisiin kannustinloukkuihin. Ahkeria opiskelijoita siis puhtaasti rangaistaan työnteosta, vaikka opinnot etenisivät samalla ennätystahtiin.

Kannattaisin ensisijaisesti opintotuen maksamista aikaisempaa enemmän opintopisteiden kuin opiskeluajan perusteella. Käsittelyssä olevan hallituksen esityksen mukaan opiskelija sen sijaan voisi ensi vuoden ajan tehdä töitä yhden työpäivän verran viikossa enemmän menettämättä opintotukeaan, mikä on tosin sekin kannatettava esitys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Berg.

15.24 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän itsekin tästä hyvästä esityksestä. En nyt itse henkilökohtaisesti näe ongelmana sitä, että nyt tehtiin hyvä esitys, nostettiin opintotuen tulo rajoja 25 prosentilla. Nyt vuoden aikana tarkastellaan, minäkalaisia vaikutuksia sillä on, ja niin kuin ministeri Kurvinen hyvin sanoi, siinä vaiheessa mahdollisesti löytyy valmiudet tehdä tästä vakiintunut käytäntö ja jatkaa tällä mahdollis-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

la samalla opintotuen tuloarajojen nostolla. Kaikin puolin taustallahan on kuitenkin se, että kaikkiihan näkevät varmaan tärkeänä sen, että opinnot etenevät suunnitellusti myös tämän jälkeen, ja en itsekään usko, että sillä suurta merkitystä on, mutta juuri tämän takia on mielestäni ihan järkevää seurata tätä asiaa vuodessa, jolloin nähdään, käykö tässä niin kuin olemme ennalta ajatelleet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt tähän keskusteluun varattu aika alkaa olla täyttymässä, mutta jos ministeri Kurvinen vielä 2 minuuttia.

15.25 Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on tosi upea juttu, että eduskunnassa näin laajasti eri eduskuntaryhmärajojen yli käydään keskustelua opiskelijoiden ja nuorten tilanteesta. Minusta se on jo arvo sinänsä ja kertoo siitä, että me todella välitetään meidän tulevaisuuden tekijöistä, joista on kiinni kuitenkin meidän isänmaamme menestys jatkossa.

Muutama näköala vielä tähän hyvään ja analyttiseen keskusteluun. Ensinnäkin kyllähän se niin on, että kun hallituksessa ollaan, niin kaikki vastaavat yhdessä hallituksen päätöksistä ja hallitus toimii kollegiona ja joukkona, ja ei ole varmaan kovin fiksua ruveta syyttelemään ketään muuta ministeriä tai muuta hallituskumppania.

Tämä oli minusta todella mielenkiintoinen keskustelu, puhemies, johon haluan ihan hetkeksi mennä — ehkä vähän niin kuin päättääkin tämän omalta osaltani, jos siltä vaikuttaa, että tämä on päättymässä. Eli juuri tämä ajattelutapa, että tarvitaanko me vapaan tulon rajoja vai ei, niin kuin täällä vähän useampikin edustaja eri puolueista ja yli hallitus—oppositio-rajan kommentoi. Tietysti on havaittava se, että kyllähän meidän työttömyysturvasakin on tietty raja. Tämä on kuitenkin Kelan maksama sosiaalietuus, ja on iso kysymys, nähdäänkö me opintotuki enemmän palkkana opinnoista vai nähdäänkö me opintotuki sosiaalietuutena, sosiaalipolitiikkana. Meillä on monia muitakin instrumentteja toki opiskelijoiden tukemiseen sosiaalisesti — ateriatuki on semmoinen usein väheksytty, se on aika iso juttu, että opiskelija saa lämpimän, terveellisen aterian, ja myöskin sitten yleisessä asumistuessa opiskelijat nyt ovat mukana — mutta tämä on tietysti semmoinen näkemys. Itse olen vähän taipuvainen ajattelemaan, että joku tuloraja pitää olla, että jos tienaa aivan valtavasti, niin onko silloin Kelalta tarpeen saada rahaa — vähän koen sen vieraana. Mutta ehkä semmoinen selvitys tai laajempi kokonaisuudistus pitäisi tehdä, ja se on se iso kysymys, mistä jo aikanaan SYLin liittokokouksessakin väännettiin, kun olin Keskustaopiskelijoiden aktiivi: että onko opintotuki enemmän palkkaa opinnoista vai sosiaalietuus. Tätä täytyy pohtia, mutta pääasia on, että mennään oikeaan suuntaan ja parannetaan juoksua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.27.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.49.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraavaksi siirrytään jatkamaan aiemmin keskeytetyn asiakohdan 11 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Ensimmäinen puheenvuoro, edustaja Könttä, olkaa hyvä.

19.49 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys, joka koskee opintotuen tuloarvoja, on kyllä erittäin kannatettava, kiiteltävä, ja voi sanoa, että aika kauan odotettukin — tästä on puhuttu yhteiskunnassa hyvin pitkään. Muistan itsekin aikanaan, kun olin paitsi opiskelija ja opiskelijapolitiikko, niin oli ihan kärkiteemoja, että opiskelijoiden tuloarvoja nostettaisiin. Kului vuosia, mutta nyt, kiitos hallituksen esityksen, tähän viimein tartutaan. Tästä laajasta kannatuksesta kertoo varmasti myös se, että tuo lausuntopalaute on pääsääntöisesti erittäin erittäin kannustavaa, kiittävää, ja sekä opiskelijajärjestöt että esimerkiksi muut tähän asiaan liittyvät sidosryhmät, jotka tästä lausuivat, kiittelivät, ja todellakin tässä vastataan siihen pitkään toiveeseen, mikä tuolla opiskelijapuolella on ollut.

Tämä esitys nyt sitten nostaa vuotuisia tuloarvoja 25 prosenttia. Se on hyvä, merkittävä korotus. Itse kukin meistä aikanaan opiskelleista on varmasti taistellut näiden tuloarvojen kanssa. On mietitty, niin kuin vaikka minä itsekin, että kuinka kauan vuoden loppuun saakka siellä Prismassa pystyy olemaan töissä, koska mikäli liian paljon teki töitä, niin tiesi, että opintotukea tulisi takaisinperimään, ja kyllä se oli tarkan markan politiikkaa, vaikka euron aikaa silloin jo elettiin, että ei varmasti tekisi yhtään liikaa tunteja, ettei sitten tulisi tätä takaisinperintää. Siinäkin mielessä nyt se mahdollisuus, että kun opinnot etenevät ja työnteke maistuu, töitä voi tehdä enemmän, että en kyllä itse näe tässä ollenkaan huonoja puolia.

Tässä on myös se puoli, minkä ministeri Kurvinen jo aiemmin tänään täällä istuntopöydässä sanoi, eli että mikäli ja jos ja kun tämä nyt määräaikaaisesti voimassa oleva esitys ja sen kautta tulevat tiedot ovat positiivisia, niin kuin olettaa ja arvioiden mukaan myös näyttää olevan, niin tätä voitaisiin jatkaa, ja tämä on kyllä sellainen positiivinen viesti myös korkeakoulutuksesta vastaavalta tiedeministeriltä, että aidosti suhtaudutaan hyviin uudistuksiin siten, että mikäli ne tulokset ovat hyviä, niin niitä voidaan jatkaa, ja tietysti myös siinä toisessa tapauksessa, että mikäli ne olisivat sitten negatiivisia, niin ei jatkettaisi — sitähän se päätöksenteko on, mikä perustuu tieteseen, että näin toimitaan. Mutta kun nyt kaikkien näiden lausuntopalauteiden ja myös etukäteisarvioiden mukaan tämä kokeilu tulee olemaan myönteinen, niin pidän erittäin hyvänä, että tätä jatketaan. Pohditaan myös edelleen tuloarvojen nostoa ja pidetään mielessä se periaate, jonka tuossa jo hieman aiemmin sainoin, että jos opiskelut sujuvat ja työnteke maistuu, niin sehän on erittäin hyvä asia, ja sitä pitää tässä salissa, tässä talossa ja tässä yhteiskunnassa [Puhemies koputtaa] edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari poissa, edustaja Mattila poissa, edustaja Aittakumpu poissa, edustaja Ollikainen poissa, edustaja Sarkomaa poissa, edustaja Talvitie poissa, edustaja Hopsu poissa. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

19.53 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Tosiaan käsittelyssä on laki opintotukilain muuttamisesta. Tässä edustaja Könttä käytti varsin ansiokkaan puheenvuoron ja toi esille sitä historiaa. Niin kuin edustaja Könttä sanoi, hän on ollut aikoinaan Prismassa töissä ja miettinyt sitä tarkan markan ja tarkan euron politiikkaa, että kun on samaan

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

aikaan opiskeltu, niin kuinkas sitten nämä tulorajat, missä vaiheessa ne paukkuvat. Itse olen ajanut opiskeluaikoina maitoautoa, ja sama homma oli koko ajan niin kuin käsillä, että miten paljon voi ansaita, ettei opintotukia tarvitse maksaa takaisin. Ja kyllähän se pahalta tuntui, kun ne tulorajat sitten paukkuivat yli ja sitten joutui näitä opintotukia maksamaan takaisin.

Vihdoin ja viimein tämä ehdotettu 25 prosentin korotus. Sehän tarkoittaa käytännössä sitä, että tuellisen kuukauden tuloraja nousisi tästä nykyisestä 696 eurosta 870 euroon ja tuettoman kuukauden tuloraja 2 078 eurosta 2 600 euroon. Selkeyden vuoksi nämä tulorajat sitten tullaan kyllä pyöristämään lähimpään kymmeneen euroon.

Tämä on hieno uudistus, tätä on pitkään viety eteenpäin, ja tahdon vielä tässäkin vaiheessa, kunnioitettu puhemies, kiittää tiede- ja kulttuuriministeri Kurvista tänä päivänä aikaisemmin hyvästä ja jämäkästä esittelystä tämän asian osalta, ja haluan myös kiittää siitä, että näin sivistys ja edistys menevät eteenpäin tämänkin lain osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström poissa, edustaja Pitko poissa. — Ledamot Strand, var vänlig.

19.55 **Joakim Strand r:** Värderade talman! Det handlar alltså om en ändring till lagen om studiestöd där man nu temporärt höjer inkomstgränserna.

Eliikkä ainakin väliaikaisesti korotetaan näitä tulorajoja. Itse toivon ja RKP on aina myös tukenut sitä, että heidän osalta, jotka pystyvät sekä opiskelemaan että tekemään työtä ja siinä edistymään, totta kai ei kannata siihen laittaa aikaa, että hirveästi vahditaan, tuliko euro liikaa nyt tienattua ja sen myötä myös veroja maksettua yhteiseen kassaan.

Toivon, että — niin kuin tässä luvattiin — selvitetään sitten saman tien myös jatkoa. Tässä kollegat ovat muistaneet näitä omia Kela-pommeja, ja taisin itsekin muutaman silloin saada. Muistaakseni niitä pystyi maksamaan jopa 30 erässä sitten takaisin, ja periaatteesta tein sen, eliikkä siinä meni muutama vuosi sitten takaisin maksamiseenkin, vaikka kuvitteli, ettei ollut liikaa tienannut.

Hieno homma, että tämä etenee, ja kiitos myös ministeri Kurviselle siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juuso poissa. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

19.56 **Sebastian Tynkkynen ps:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Ja kiitokset hallitukselle tästä esityksestä, joka vie tätä asiointilaa varmasti eteenpäin. Näin opposition näkökulmasta ja perussuomalaisten näkökulmasta lämmin tuki tälle esitykselle ja myöskin tuki siihen suuntaan, että jatkossa voitaisiin sitten myöskin korottaa enemmän kuin se 25 prosenttia, ja tuki myöskin sille, että se voisi olla sitten pysyvä. Mutta ei kannata jäädä tuohon, eli jos vain saatte neuvotteluissa vielä parempaa diiliä muitten kanssa, niin lämmin kannatus lähtee täältä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

19.57 **Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä aidosti mielestäni on siinä mielessä keskustelun, parlamentaarisen keskustelun ja myös selvitystyön paikka, että

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

kun opintotuki on kuitenkin sosiaaliuuteus, niin jossain kohti mielestäni on se raja — joskin sen pitää olla kannustava aina — mutta jossain kohti on se raja, milloin sosiaaliuuteutta myönnetään. Siinä mielessä keskustelu joskus hieman harhautuu, kun ajatellaan, että riippumatta tuloista pitäisi olla opintotuki. Minä näen sen sosiaaliuuteutena, mutta en sano, että nämä nykyiset rajat, myöskään tämä korotettu raja, on se oikea taso. Tästä on syytä käydä keskustelua ja muistaa, että ainakin vielä toistaiseksi opintotukea pidetään sosiaaliuuteutena, joka maksetaan näistä johtuvista syistä. Mutta erittäin hyvä juttu, että tämä tuloraja tässä nousee.

Tässä on myös merkittävää työllistävä vaikutus. Nimenomaan, kuten esimerkiksi edustaja Kettunen tässä sanoi, että kun hän joutui tarkkaan miettimään sitä, kuinka monta tuntia hän sitä maito-autoa voi ajaa, ettei tarvitse sitten maksaa niitä saatuja opintotukia takaisin, niin nyt meillä vapautuu aika paljonkin väkeä senkaltaisiin työtehtäviin, joissa on tällä hetkellä esimerkiksi huutava pula työntekijöistä, niin kaupan alalle sinne Prisman kassalle, missä itse tein töitä opiskeluaikani, kuin myös sitten ravintola-alalle, hotelleihin ja näin päin pois. Siellä opiskelijat ovat, moni heistä opiskelee näitä aloja, myös erittäin motivoituneita tekemään vaikkapa siellä kaupan alalla, jonka tunnen ehkä näistä ammateista parhaiten, niitakin työtunteja ja vuoroja, joihin ymmärrettävistä syistä välttämättä perheellinen ihminen ei halua hakeutua. Siinäkin mielessä tässä on loistava työvoimareservi, jota nyt pystytään käyttämään enemmän.

Ja tässä on nähtävissä myös se iso suunnanmuutos korkeakoulupolitiikassa, jota sopii kiitellä. Tiedeministeri Kurvinen on ottanut paitsi tämän asian hyvin nopeasti haltuun myös sitten korkeakoulupolitiikan suunnanmuutoksen, jossa riippumatta siitä, missä maakunnassa ihminen sattuu opiskelemaan, missä maakunnassa korkeakoulu sattuu sijaitsemaan, on lisätty näitä opintokokonaisuuksia, opintoaloja. Mainitaan nyt muun muassa diplomi-insinöörikoulutuksen saaneena oma kotiyliopistoni Jyväskylän yliopisto, jonne on hakenut uusia ihmisiä opiskelemaan, josta sitten taas mennään opintojen aikana työelämään, ja opiskelijoihin tämä suoraan vaikuttaa, kun he pystyvät paitsi niiden diplomi-insinööriopintojen ohessa edistämään opintojaan, myös sitten tekemään erinäisiä työtehtäviä. Voin vakuuttaa kaikille opiskelijoille, että riippumatta siitä, mikä se oma pääaine on, kaikki työ on aivan yhtä arvokasta, ja kannustan kaikkia kyllä voimien mukaan työskentelemään myös opintojen aikana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

20.00 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu puhemies! Tulorajojen korotus on tehokas tapa kohentaa opiskelijoiden toimeentuloa. Täytyy kyllä vielä kerran kehua tässä lähetekeskustelussa tätä lakia. Tämä hallituksen päättämä tulorajojen korotus on pikalääke monen alan kokemaan osaajapulaan. Tämä tulee kasvattamaan myös työllisyyttä, lisää opiskelijoiden toimeentuloa, mikä on se tärkein asia, ja tuo aikaisempaa useamman opiskelijan myös opintotuen piiriin.

Tässä vaiheessa on hyvä myös tätä korkeakoulupolitiikkaa tuoda esille. Kiitoksia edustaja Köntälle, toitte esille tämän viimeviikkoisen keskustelun, tämän valtakunnallisen keskustelun korkeakoulutuksen hajauttamisesta, jota tiede- ja kulttuuriministeri Kurvinen on tuonut ansiokkaasti esille. Olen kyllä ministerin kanssa tällä samalla linjalla.

Elikkä hämmästelen kyllä suuresti, kun viime viikolla, puhemies, Akavan ja Elinkeinoelämän keskusliiton kannanottoina tuli, että koulutuksen hajauttaminen vaarantaisi koulu-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

tuksen laadun. Se, että eri alojen tulevaisuuden osaajia koulutetaan yhtä aikaa monessa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa monella eri paikkakunnalla, ei ole kyllä keneltäkään pois.

Mielestäni meillä Kainuussakin voidaan tehdä todella laadukasta ja korkeatasoista tiedettä. Mihin perustuu ajatus siitä, että laadukasta koulutusta ja tiedettä voidaan toteuttaa vain ja ainoastaan Helsingissä? Onko Akavan ja EK:n Helsingin toimistoilla nyt syntynyt ajatus, ettei esimerkiksi Kainuussa tarvita korkeakoulutusta lainkaan, koska koulutus ei ole tarpeeksi laadukasta pienessä yksikössä?

Ilman korkeakoulutukseen liittyvää aluepolitiikkaa meillä olisi yliopisto vain Turussa. Siinä olisi jäänyt useampikin talonpoika Kainuussa ilman maisterin papereita pihapolulle talsimaan. Esimerkiksi kun Kajaanin ammattikorkeakoulu sai sosionomin koulutusvastuun tällä vaalikaudella — kiitoksia silloiselle tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososelle ja häntä edeltäneelle ministeri Saarikolle — tämä sosionomikoulutusvastuu lisäsi Kainuun ja Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoitten määrää. Osa heistä valmistuukin ja valmistuttuaan saattaa jäädä Kainuuseen tekemään töitä. Se jos mikä lisää alueitten elinvoimaa.

Kuten tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen on todennut, pienikin yksikkö voi olla hyvä ja profiloitunut. Meillä on Kajaanissa toimiva yliopistokeskus, joka voisi toimia miniyliopistona, itsenäisenä toimijana. Se, ettei meillä ole enää esimerkiksi yliopistotasoisia opettajankoulutusta, näkyy tällä hetkellä huutavana opettajapulana, ja kannamme vielä Kainuussa katkeruutta siitä, että silloinen ministeri lakkautti opettajankoulutuslaitoksen.

Koulutuksen saavutettavuus ja tasa-arvo ei ole keneltäkään pois. Sen tulisi olla kaikkien oikeus myös meillä Kainuussa. Sen pitää olla kaikkien oikeus koko Suomessa. Tästä syystä, arvoisa puhemies, halusin käyttää tämän puheenvuoron, ja ministeri Kurvinen on kyllä ansiokkaasti tuonut tätä hajautettua koulutuspolitiikkaa esille viime päivien poliittisessa keskustelussa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

20.04 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Könttä toi esille tämän näkökulman, että pitäisi varmaan käydä laajempaa parlamentaarista keskustelua siitä, miten me suhtaudumme tähän opintotukeen ja sitä kautta sitten näihin tulorajoihin. Jos me miellämme, että Kela tukee opiskelijoita, niin voivatko tulorajat olla rajattomia? Itse ehkä toivoisin, että me lähtisimme enemmän miettimään tätä asiaa siitä näkökulmasta, että semmoisella ihmisellä, joka on opiskelemassa, on kaksi vaihtoehtoa opiskelun lisäksi: joko hän on sen lisäksi työtön tai töissä. Semmoisella ihmisellä, joka ei opiskele ja on Kelan tukien varassa, on vaihtoehtona sitten, että töissä tai työttömänä, mutta opiskelijana opiskelee samaan aikaan. Näin ollen voitaisiin nähdä moraalisesti oikeutettuna, että jos hän on niin ahkera, että niitten opiskelujen lisäksi sitten käy vielä tekemässä paljon töitä, niin me emme tavallaan minkäänlaista kannustinloukkua laittaisi hänelle vaan palkitsisimme nimenomaan. Että siitä varmasti yhteiskunta hyötyisi.

Monella alalla on itse asiassa niin, että työ opettaa paremmin siihen koulutukseen kuin itse asiassa se teoriapohjainen koulutus, mitä saa sitten koulutuslaitokselta. Esimerkiksi meillä — muuten hyvä puheenvuoro oli teiltä, edustaja Kettunen, liittyen tähän Kajaanin opettajankoulutusyksikköön, se oli aivan järkyttävä juttu, mitä tapahtui siihen liittyen —

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Oulun yliopistossa, missä itse olen siis käynyt just tätä luokanopettajakoulutusta, meillä opiskelijoilla on ollut tapana juuri jutella siihen tyyliin, ja varsinkin valmistuneet, jotka ovat sitten lähteneet työelämään, ovat sen huomanneet, että vasta sen ensimmäisen vuoden aikana ollaan itse asiassa työelämän kautta koulutauduttu siihen, mitä se oikeasti on olla opettajana, mitä se vaatii, kun lähdetään tekemään niitä suunnitelmia lukukausiksi ja lähdetään niitten lasten kanssa olemaan. Se, että me olemme siellä yliopiston sisällä sen viisi vuotta, ei todellakaan pätevöitä meitä itse asiassa siihen ammattiin vielä, vaan vasta sen jälkeen, kun päästään työelämään, niin sitten se tapahtuu. Näin ollen jos on mahdollisuus jo niitten opiskelujen aikana vaikka opettajaopiskelijalla tehdä todella paljon sijaisuuksia erilaisissa kouluissa, niin tällainen henkilö on paljon pätevöityneempi: hänellä on työkokemusta, kun hän valmistuu. Kilpailu on kovaa joissain paikoissa opettajista, ja tämmöisellä ihmisellä on silloin paremmat mahdollisuudet päästä työelämään, kun hän on tehnyt niitä opettajan sijaisuuksia samaan aikaan ja se on häntä pätevöittänyt.

Eli siksi halusin osallistua tähän parlamentaariseen keskusteluun. Varmasti sen paikka olisi, ja omalta osaltanikin sanoisin, että mielletäisiin tämä opiskelijoitten asema hieman eri tavalla kuin miten näin yleisesti mielletään tämä tukipolitiikka. Että kateelliseksi toisille ei ainakaan sovi ryhtyä. — Kiitos. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

20.07 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Muutama tarkennus, ja täytyy sanoa, että liian harvoin tässä salissa käydään vuoropuhelua ja sellaista keskustelua, jossa ehkä halutaan myös kuulla ja oppia ja pohtia toisten edustajien puheenvuoroja. Se on tervettä, ja se on iltaistuntojen parasta antia.

No, mitä tulee isossa kuvassa meidän sosiaaliturvajärjestelmään, siitähän on — mitä en tosin itse tuossa muistanut mainita — parlamentaarinen työryhmä tekemässä työtä, jossa sosiaaliturvan kokonaisuudistusta pohditaan. Kannatan itse vahvasti perustulon kaltaista järjestelmää, jossa sitten muutamalla poikkeuksella huomioitaisiin vaikkapa opiskelijoiden toimeentulo, joka liittyy tähän käsittelyssä olevaan lakiehdotukseen. Eli meillä olisi siis perustulo, jossa olisi muutama poikkeus, esimerkiksi perhetilanne, opiskelutilanne, muut syyt, ehkä muutama muukin perustelu, mutta pääsääntöisesti siis tämänkaltaisen, perustulon kaltainen malli. No, miten se liittyy tähän keskusteluun? Se liittyy nimenomaan siinä, että kun näillä tiedoilla katson, että opintotuki on sosiaalietuus, vaikka näistä edustaja Tynkkysen esimerkeistä olen siis täysin samaa mieltä, että mitä enemmän ihminen tekee töitä vaikkapa opiskelujen ohessa, kun ne opiskelut etenevät, en näe siinä yhtään mitään pahaa, enkä näe siinä yhtään mitään syytä olla myöskään kateellinen, koska se, että opinnot etenevät ja työ maistuu, niin oikeastaan riippumatta siitä, mitä tehtäviä henkilö tekee, on sen parempi. Muistan itsekin ensimmäisessä työhaastattelussa, vaikka olin tehnyt töitä, jotka eivät liittyneet millään tavalla valtio-opin opiskelemiseen — tai ainakaan suoraan eivät liittyneet, että en tehnyt virastoissa tai tämmöisissä, ministeriöissä, tehtäviä, vaan siellä Prismän kassalla — ensimmäinen työnantajani arvosti sitä, että sinä olet tehnyt töitä opintojen aikana, ja nostan sille hattua.

Haluan tässä kysyä tai ainakin esittää ajatuksen ilmoille siitä, että ne tilanteet, joskin harvinaiset tilanteet, joissa henkilö tekisi työtä, jossa kuukausiansio olisi vaikkapa useita kymmeniätuhansia euroja kuukaudessa ja kysymys on sosiaalietuudesta — en ole aivan varma, onko se silloin sitten oikeudenmukaista. Tosin se perustulomalli, johon tämä sosiaalitur-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

vaa pohtiva parlamentaarinen työryhmä myös ottanee kantaa — siis ottanee kantaa — ratkaisisi kysymyksiä, ja itse sen takia kannatan sitä mallia. Silloin kun tulot nousevat, tuet pienenevät, ja vastaavasti kun tulot pienenevät, tuet nousevat. Mutta siitä, että tässä ei olisi minkäänlaisia rajoja, minun mielipiteeni on vielä hieman auki, mutta minusta tässä on pieni tällainen sosiaalietuuteen... Tai kun tämä opintotuki vielä on sosiaalietuus, niin tässä on hieman huomioitava sitä, että jos ne ansiot ovat aivan hulppeat, niin onko se oikeudenmukaista, että sen lisäksi, till, [Puhemies koputtaa] valtio antaa sen, onko se nyt, viitisensataa euroa opintotukea — en valitettavasti muista tämänhetkistä tilannetta aivan tarkkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

20.10 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua — kiitoksia. Nämä ovat kyllä hyviä keskusteluja tähän aikaan illasta. — Haluan vielä muistuttaa tästä ministeri Kurvisen rohkeudesta, kuinka hän uskalsi kyseenalaistaa korkeakoulutuksen keskittämisen, ja sai kyllä siitä heti kuulla aika latistavia kommentteja, että kuinka hän latistaa Suomen huipputaustamisen. Tästähän kirjoitti pääkaupunkiseudun paikallislehtikin Helsingin Sanomat, joka soimi viime viikolla tätä tiede- ja kulttuuriministeri Kurvisen linjausta.

Tästä asiasta ansiokkaan kolumnin kirjoitti Kainuun Sanomiin Kainuun Sanomien toimittaja eilen, ja siitä pieni siteeraus: ”Kummasti nousi jälleen mieleen takauma Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen lopettamisesta vuonna 2013. Varhaiskasvatuksen opiskelijoiden sisäänotto lopetettiin jo vuonna 2007. Silloinen hallitus päätti keskittää eli toisin sanoen tehostaa. Varsinaisen päätöksen opettajankoulutuslaitoksen lakkauttamisesta teki toki Oulun yliopiston hallitus. Päätökseen eivät vaikuttaneet ne yksinkertaiset, tehokkuudesta kertovat luvut. Kajaanin yksikkö käytti vajaan kolmanneksen Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan budjetista. Kajaanin kampus tuotti kuitenkin parhaina vuosina jopa puolet tiedekunnan maistereista, ja juuri valmistuneiden määrä on korkeakouluilla yksi rahoitusperuste.” No, tähän viitaten: täytyy nyt muistaa, että tämä maa kehittyy, kun meillä on laaja, monipuolinen korkeakouluverkosto.

Puhemies, vielä tähän: Totta kai tämä vähän laajenee, mutta kun lähetekeskustelua käydään ja tässä nytten opintotukilaista ja opintotukilain muuttamisesta keskustellaan. Nythän on keskusteluissa myös ollut se, että olisiko meillä aika mennä tähän niin sanottuun Norjan malliin. Elikkä nyt mentäisiin vielä opintolainojen puolelle niin, että opintolainoista annettaisiin hyvityksiä, annettaisiin jopa osittain anteeksi, sillä toiminnalla jos vastavalmistunut lähtisi töihin harvaan asutulle maaseudulle, tuonne maakuntiin. Nimittäin syrjäseuduille me tarvitaan ja meillä pitää olla houkuttimia. Meillä pitää olla porkkana siihen, että me saamme lääkäreitä, opettajia, psykologeja ja sosiaalityöntekijöitä töihin näihin vapautuviin työpaikkoihin. Tässäkin tiede- ja kulttuuriministeri Kurvinen ansiokkaasti antoi haastattelun vähän useampi viikko takaperin siitä, että tämä Norjan malli olisi syytä viedä maaliin vielä tällä hallituskaudella. [Puhemies koputtaa] Tätä kyllä lämpimästi kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

20.14 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Edustaja Kettuselle: lämmin kannatus teidän puheenvuoroonne liittyen tähän Norjan-malliin. Meillähän tällä

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

hetkellä Suomessa on siis se tilanne, että meillä on kiihtyvään tahtiin maaseutu tyhjenevässä. Ja tämä kaikki on sitä, että kun ihmiset vaikkapa lähtevät muualle opiskelemaan, he eivät palaa enää takaisin. On vielä vähemmän työntekijöitä erilaisten palveluitten ylläpitämiseksi, rahoituspohja on muutenkin ollut surkastumassa ja niin edelleen. Se on niin kuin yksi kiihtyvä kuvio, ja kaikki sellaiset asiat, mitkä voisivat edesauttaa sitä, että tämä maaseutu ei tyhjene vaan ehkä päinvastoin, että se kehitys menee toiseen suuntaan — minkä varmaan korona-aika etätyöskentelyn osalta myöskin omalta osaltaan on mahdollistanut — tulisi tapahtumaan. Eli ainakin täältä perussuomalaisten suunnalta lämmin kannatus sinne, mutta voi, kun olisitte hallituksessa, [Nauraa] niin tälle voisi jotain tehdä, jos tällaisista vitsiä saa heittää. Mutta toivottavasti neuvotteluissa vedätte myöskin tämän asian läpi. Te olette hyvin puhunut tästä asiasta.

No, sitten edustaja Köntälle: Esititte kysymyksen tähän, että mitenkä sitten, jos aletaan puhumaan kymppitonneista opiskelijan tienämisen kohdalla, niin joo, se on sitten varmaan niin — uskon, että moraalisesti kaikki yhteiskunnassa ajattelevat samalla tavalla — että silloin tavallaan minkäänlaisten Kelan tukien varassa ei pitäisi olla. Toki en halua mennä lapsilisään ja muuhun keskusteluun, mutta anyways, kuitenkin se raja, mikä se tällä hetkellä on korotuksenkin jälkeen, niin me puhutaan niin erilaisesta mittaluokasta, että siinä olisi varmasti vielä korottamisen varaa, mutta vähän veikkaisin, että varmaan samanlaisissa ajatuksissa olette myöskin te, mutta jos tätä viestiä hallituksen sisällä saa vielä eteenpäin ja ottaa talteen ne hyvät tulokset, mitä nyt varmasti tullaan näkemään, ja oikein niillä markkinoida sitten, että lähdetään korottamaan lisää. Kiitoksia oikein hyvästä keskustelusta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

20.15 Tuomas Kettunen kesk: Niin, arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Tynkkyselle. Tiedän, että edustaja Tynkkynen on kiertänyt Kainuussa viime viikonloppuna, käynyt Ylä-Kainuussa ja Kajaanissa ja tietää tosiaan sen, että maakunnissa on osaamista, maakunnissa on teollisuutta ja jos meidän maakuntamme ei voi hyvin, niin koko Suomi ei voi hyvin. Siellä on metsäteollisuus, siellä on kaivannaisteollisuus, siellä on maatalous, siellä on matkailu, siellä on kulttuuri. Ja täytyy muistaa se, että ihmiset asuvat tuolla maakunnassa. He haluavat siellä elää, he haluavat elää siellä hyvää elämää, ja nyt, varsinkin tässä ajassa, kun suuria ikäpolvia jää ansaituille eläkepäiville, niin kyllä me tarvitsemme niitä tekijöitä tuonne maakuntiin ja myös sinne harvaan asutulle maaseudulle, myös sinne kehyskuntiin, koska pitää pitää huoli — tämä on myös turvallisuuspoliittinen näkökulma — myös siitä näkökulmasta, että on toivottavaa, että tässä maassa mahdollisimman laajasti valoja palaa pitkin Suomenmaata, varsinkin myös tuolla Itä-Suomessa. Ja edelleenkin peräänkuulutan sitä — ja kiitoksia edustaja Tynkkyselle, että kannatatte tätä Norjan mallia, millä me tulisimme edesauttamaan ja saavuttamaan sitä — että niitä osajia saadaan sitten, kun koulut on käyty, töihin tuonne harvaan asutulle maaseudulle.

Kiitän tästä hyvästä keskustelusta. Tämä on ollut antoisaa, ja tämä on varmasti myös hyvä lähetekeskustelu sitten, kun tämä laki lähtee valmisteluun tuonne valiokuntaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta

Hallituksen esitys HE 215/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Tässäkin lähetekeskusteluun varataan enintään se 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Harakka poissa. — Mennään keskusteluun. Edustaja Mattila.

Keskustelu

15.28 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Liikenteen päästöt muodostavat noin viidesosan Suomen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä ja noin 40 prosenttia päästökaupan ulkopuolelle jäävästä niin sanotun taakanjakosektorin päästöistä. Näin ollen liikenteellä on keskeinen merkitys Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden ja Euroopan unionin päästövähennysvelvoitteen saavuttamisessa. Päästöjen puolittaminen on askel kohti hiiletöntä liikennettä. Hallitusohjelmassa on sitouduttu tekemään toimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Tavoitteena on edesauttaa siirtymää kokonaisuutena kestävämpään tapaan liikkua ja vapautumista fossiilista polttoaineista.

Käsillä olevassa lakiesityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta. Laissa säädettäisiin edellytykset täyssähköautojen, sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen sekä sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatuesta ja muuntotuesta bensiiniauton muuntamiseksi etanoli- tai kaasukäyttöiseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että täyssähköautojen hankintatukea myönnettäisiin 2 000 euroa yhtä täyssähkökäyttöisen henkilöauton hankintaa tai pitkäaikaivuokrausta varten. Hankintatukea myönnettäisiin uutena enintään 50 000 euroa maksavan henkilöauton ostoa tai pitkäaikaivuokrausta varten. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi edellytykset henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta. Muuntotukea voitaisiin myöntää ajoneuvon etanolikonversiolle 200 euroa ja kaasukonversiolle 1 000 euroa. Tukea voisi hakea yhden ajoneuvon muuntamiseen kalenterivuodessa, ja tuen hakijana voisi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Kaikkia hankintatukia ja muuntotukia haettaisiin jatkossa Liikenne- ja viestintävirastosta.

Täyssähköautojen hankintatuen jatkon arvioidaan lisäävän jonkin verran sähköautojen suosiota kotitalouksien keskuudessa. Hankintatuki alentaa sähköautojen myyntihintoja, mikä puolestaan alentaa sähköautoilun kustannuksia suhteessa ladattaviin hybrideihin ja polttomoottoriautoihin, joten voidaan olettaa, että osa kotitalouksista päättää hankkia sähköauton näiden sijasta.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä suhtautuu myönteisesti lakiesitykseen hankintatuesta sähköautoille ja muuntotuesta bensa-auton muuttamiseksi etanoli- tai

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

kaasukäyttöiseksi. Autoilu on edelleen välttämätöntä kaupunkialueiden ulkopuolella, sillä sinne eivät ulotu joukkoliikenteen edut. Lainvalmistelijoiden on myös ymmärrettävä, ettei maaseudulla voida siirtyä sähköautoiluun sormia napsauttamalla yksinkertaisesti siksi, ettei siellä ole latauspisteitä tarpeeksi. Siksikin biokaasun käytön edistäminen on luonnollisempi vaihtoehto tähän ympäristöön. Bio- ja synteettiset polttoaineet sekä biokaasu ovat kotimaisia energialähteitä ja tuovat työpaikkoja ympäri Suomen. Samalla öljyriippuvuus vähenee, mikä on tietenkin hyvä asia. Hankinta- ja muuntotuet ovat kannustava tapa autoilevien kuluttajien kannalta siirtyä ympäristöystävällisempään liikenteeseen. On myös hyvä asia, että tuetaan yhtäläisesti kaikkia tieliikennemuotoja siirtymässä kohti päästötöntä liikennettä.

Keskusta on sitoutunut vähentämään tieliikenteestä koituvia päästöjä, mutta siten, etteivät kulut nouse. Siirtymäajan täytyy myös olla reilu, koska autoiluun kohdistuvat muutokset vaikuttavat eri väestöryhmiin eri tavalla. Tulevaisuudessa liikenteen verotusta olisi saatettava oikeudenmukaisemmalle pohjalle, joka perustuisi kilometri- ja maantieluokkapohjaiseen verotukseen. Niillä alueilla, joissa autoilu ei ole välttämätöntä ja joukkoliikenne on saavutettavissa, verotus olisi korkeampi, ja vastaavasti oman auton käyttöä välttämättä vaativilla alueilla verotus olisi matalampi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Kymäläinen.

15.33 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Kiitos tästä esityksestä, jota ministeri ei valitettavasti ole vielä ehtinyt esittelemään — ehkä hän on vielä matkalla tänne eduskuntasaliin. Mutta heti tässä alkuvaiheessa voin todeta, että olemme liikenne- ja viestintävaliokunnassa ottaneet tämän esityksen jo ennakkokäsittelyyn tämän päivän kokouksessa.

Tällä esityksellä säädettäisiin yhteensä kuudesta vähäpäästöisiä ajoneuvoja koskevasta tuesta. Näistä kolme on jo käytössä olevien kolmen tuen jatkamista ja kolme täysin uutta tukea. Esityksellä jatkettaisiin nykyistä sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatukea, konversiotukea sekä kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukea. Lisäksi ehdotetaan uusien tukien käyttöönottoa sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen sekä sähkökäyttöisten kuorma-autojen hankintaan. Kaikkiaan tukiin ehdotetaan ensi vuodelle 6 miljoonan euron määrärahaa.

Hankintatukien tarkoituksena on vauhdittaa autokannan murrosta vähäpäästöisempiin vaihtoehtoihin ja edistää sähkön ja kaasun käyttöä liikenteessä. Samalla tavoitteena on myötävaikuttaa lataus- ja tankkausinfra kehittymiseen vaihtoehtoisten käyttövoimien kysynnän kasvun edistämisen myötä. Lisäksi tuilla pyritään vaikuttamaan sähköllä ja kaasulla toimivien ajoneuvojen hankintahintoihin laskevasti, jos niitä olisi yhä enemmän saatavilla. Mitä enemmän saamme näitä ajoneuvoja käyttöön ihmisille, sitä enemmän niitä tulee aikanaan myös käytettyjen autojen markkinoille, jolloin niiden hankkiminen tulee mahdolliseksi yhä useammalle.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on osa niin kutsutun fossiilittoman liikenteen tiekartan toimeenpanoa. Esityksellä onkin osaltaan tarkoitus myötävaikuttaa jo viime kaudella linjattuun Suomen yhteiseen tavoitteeseen liikenteen päästöjen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2005 verraten. Kuten tämä ja monet muut esitykset osoittavat, pääministeri Sanna Marinin hallitus on sitoutunut tähän tavoitteeseen.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Viime perjantaina Glasgow'ssa päättyi järjestyksessään 26. YK:n ilmastokokous, jossa jäsenmaat kokoontuivat yhteen sopiakseen siitä, miten globaaleja toimia ilmastokriisin ratkaisemiseksi tehostetaan. Pariisin sopimuksen mukaisesti tavoitteena on rajoittaa maapallon lämpötilan nousu 1,5 celsiusasteeseen verrattuna esiteolliseen aikaan. Vaikka osa onkin ollut pettynyt ilmastokokouksen tuloksiin, on selvää, että päästöjen vähentämisen tarkeys ja kiireellisyys tiedostetaan globaalisti. Tässä prosessissa myös Suomi on EU:n kanssa vahvasti mukana.

Viime heinäkuussa komissio antoi omat ehdotuksensa tiukempiin päästövähennyksiin tähtääväksi niin kutsutuksi 55-valmiuspaketiksi. Tähän pakettiin olemme tässä syksyn aikana muotoilleet Suomen kantoja, ja näiden kantojen muotoilu on vielä valiokunnassakin osaltaan kesken.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimia tehdään kaikilla sektoreilla niin Suomessa, EU-tasolla kuin globaalistikin. Siksi niitä tarvitaan myös liikenteessä, joka aiheuttaa viidenneksen kotimaan kasvihuonepäästöistä. Toimenpiteillä ei pyritä rajoittamaan kenenkään liikummista, ainoastaan päästöjä. Niitä ei myöskään tehdä kenenkään kiusaksi. Hallituksen lähtökohtana onkin varmistaa oikeudenmukainen siirtymä. Siksi myös fossiilittoman liikenteen tiekartassa edetään laajalla keinovalikoimalla tuet ja kannusteet edellä, kuten tämä nyt käsittelyssä oleva esitys osoittaa.

Tämän tuen osalta on Taksiliitto ihmetellyt, miksi taksiyrittäjät jätettiin pois vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivien autojen hankintatuen piiristä. Kun ministeri tänne saliin ehtii, toivottavasti pianikin, niin uskon, että hän myöskin tähän asiaan osaa antaa valaisevan vastauksen, koska uskoakseni tämä asia on ollut esillä jo valmisteluvaiheessa.

Tässä vaiheessa totean vielä päätteeksi, että valiokunta on siis aloittanut jo asian käsittelyn valiokunnassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Pitko.

15.38 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvä ja tärkeä. Se edistää sähkökäyttövoiman yleistymistä meidän tieliikenteessä.

Näitä hankintatukiahan on laajasti esimerkiksi Euroopan maissa otettu käyttöön. Niillä mahdollistetaan sähköauton tai kaasuauton hankkiminen yhä useammalle suomalaiselle. Sitä kautta saamme myös käytettyjä autoja markkinoille, kun niitä uusina myydään, ja sitä kautta yhä useammalla on vielä mahdollisuus hankkia käytetty sähköauto, jonka hinta on luonnollisesti jo huomattavasti halvempi kuin näiden uusien, jotka tällä hetkellä ovat vielä korkeampia kuin bensakäyttöisten autojen ylipäänsä.

Suomessa tämä tuki täyssähköauton hankinnalle on 2 000 euroa, ja sitä tässä esitetään jatkettavaksi. Se on Pohjoismaidenkin mittakaavalla aika pieni. Esimerkiksi Norjassa on otettu vielä pontevampia kannusteita käyttöön, ja siellä tällä hetkellä jopa puolet uusista myydyistä autoista on sähköautoja. Eli heillä tämän sähköisen liikenteen edistäminen on huomattavasti pidemmällä kuin meillä, mutta Suomi tulee kuitenkin perässä, ja onneksi sähköautojen osuus myydyistä autoista on huomattavasti kasvanut nyt tämän kuluvan puolen vuoden aikana. Toivotaan sille jatkoa.

No, jotta sähköinen liikenne voisi vielä useammalle tulla mahdolliseksi, niin me tarvitaan totta kai myös latauspaikkoja. Tämmöiselle perinteiselle työssäkäyntiliikenteelle kodin ja työpaikan välille ehkä riittää latauspaikka kotona tai siellä työpaikalla, mutta sitä on kuitenkin rajallisesti. Suomalaiset liikkuvat myös esimerkiksi mökillä ja muuten harrasta-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

misessa, ja näille pidemmille matkoille on tarve myös julkisille nopeille latauspisteille, tai moni liikkuu työn merkeissä esimerkiksi Lapissa pitkiä matkoja päivittäinkin autolla. Siksi tarvitaan näitä julkisia pikalatauspisteitä.

Tässä esityksessä ei valitettavasti tueta sähköistä pyöräliikennettä, joka olisi toki voinut olla myös osa tätä pakettia, ja sähköpyörien hankintatuista on myös Suomessa keskusteltu. Sähköpyörien hankintahan on myös voimakkaasti kasvanut viime vuosina, ja erityisesti tässä kuluvaan koronapandemian aikana ihmiset ovat innostuneet liikkumaan yhä enemmän pyörillä. Toivoisinkin, että jatkossa myös tätä sähköpyörätukea voitaisiin harkita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäenpää.

15.40 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Tässä tutustuin hiukan tähän etanolin ja kaasun ja sähköauton hankintatukeen ja erilaisiin muuntoratkaisuihin, ja tämmöisiä pieniä ajatuksia heräsi.

Maalaisjärjellä ajateltuna mielestäni kaasuauto, erityisesti biokaasua käyttävä auto, on huomattavasti ekologisempi kuin sähköauto. Täällä on mainittu, että sähköautoon edelleen maksetaan 2 000 euron hankintatuki ja kaasuautoihin ei tukea ole ollenkaan. Kun tämän kaasukonversion muuntotuki on kuitenkin tuhannen euroa, niin eikö tällä samalla loogiikalla voisi niiden kaasuautojen hankintaan nostaa sen tuen nolasta eurosta tuhanteen euroon? Jollakin lailla näkisin sen järkevänä.

Sitten samaten, jos halutaan päästöjä vähentää — tästä etanolikonversiosta annetaan 200 euroa tukea — ja jos oikein hallituksella tahtoa olisi, niin mielestäni tämä etanolikonversion hankintatuki kannattaisi nostaa 500 euroon, jolloin kynnys hankkia olisi huomattavasti matalampi. Tämmöinen etanolikonversiolaite maksaa noin neljä- ja puolisataa euroa ja siihen asennukset ja muutokatsastamiset päälle. Sitten ihmettelen, että sitä ei vielä edelleen sen jälkeenkään kuitenkaan huomioida niissä auton verotukseen liittyvissä päästöarvoissa.

Sitten pienenä pointtina täällä — minä en tiedä, koska hallitus on tämän esityksen tehnyt, mutta ei tämä millään lailla ajantasainen ole — että täällä puhutaan etanolin hinnasta, että se maksaa euron litra. Jos menette katsomaan, niin se maksaa nyt 1 euro 40, eli etanolin hinta on noussut 40 prosenttia. Pieniä pyyhkeitä voisi nyt hallitukselle tämmöisestä asiasta esittää, että te ette taida itsekään ymmärtää siellä hallituksessa, miten paljon polttoaineen hinta on noussut tämän vuoden aikana, eli pientä tarkkuutta nyt sinne teidän toiminne. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen.

15.44 Timo Heinonen kok: Arvoisa on herra puhemies! Tämä esitys on peruseriaatteiltaan ihan hyvä ja kannatettava. Täyssähköautojen hankintatuki ja muuten näiden vaihtoehtoisten polttoaineiden käytön yleistymisen on ihan kannatettavaa. Itse en ymmärrä sitä, minkä takia esimerkiksi taksit tästä on jätetty ulkopuolelle, ja siinä mielessä tietysti olisi ollut mielenkiintoista, että ministeri olisi ollut täällä paikalla tätä esittelemässä, kun kerran meillä taksit ovat nimenomaan niitä, jotka ajavat sentyyppistä ajoa, missä nämä sähkömoottorit olisivat erittäin tärkeitä. Ja jos ajatellaan vielä kaupunkiajtoa, niin ilmaan tulevat lähipäästöt ja muut olisivat sellaisia, että siihen toivoisi tämän sähköautojen yleisty-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

misen etenevän. Etanoli, kaasu, biokaasu, mitä tässä edellä muun muassa edustaja Mäenpää toi esille, ovat tervetulleita polttoaineita tulevaisuudessa.

Mutta täytyy muistaa se, että jälleen, kun tätä Glasgow’n kokousta esimerkiksi kuunteli, niin jollain kumman tavalla syyttävä sormi osoittaa koko ajan polttomoottoreihin. Itse en sitä logiikkaa ymmärrä, että mitä pahaa polttomoottorissa on. Eihän polttomoottori ole paha. Toyotan toimitusjohtaja Akio Toyoda totesi, että vihollinen on hiili, eivät polttomoottorit. Ja he ovat tehneet esimerkiksi polttomoottorin, joka käyttää energiana vetyä ja jonka CO₂-päästöt ovat tasan nolla. Minkä takia tällainen tekniikka, joka on hyvin pitkälle kehittynyt, pitää olla kieltämässä? Itse kannatan mieluummin teknologiariippumatonta lainsäädäntöä, oli kyse sitten kansallisesta lainsäädännöstä, EU-tason päätöksistä tai jopa maailmanlaajuisista päätöksistä: että me poliitikot emme lähtisi sorkkimaan ja sanomaan, että tehkää te insinöörit näin. Kyllä ne insinöörit osaavat tehdä, kun me sanomme, mitä sieltä pakoputkesta noin konkreettisesti ja kuvainnollisesti saa tulla. En ymmärrä, miksi polttomoottoreita haluttaisiin kieltää, ja Toyotan pääjohtajan Akio Toyodan kommentti ”vihollinen on hiili, eivät polttomoottorit” on minun mielestäni erittäin hyvä ja kuvaava tähän.

Mutta olisin mielelläni, kun tässä on myös puhuttu siitä, miten paljon tämän nykyisen hallituksen aikana polttoaineiden hinnat ovat nousseet... Vuosi sitten elokuussa tämä hallitus teki koko 2000-luvun suurimman korotuksen bensa- ja dieselperoon. Niin suurta korotusta ei ole tehty tällä vuosituhannella kertaakaan. Se kohdistui nimenomaan maaseudulla asuviin ihmisiin, niihin, jotka joutuvat paljon autoa käyttämään, ja silloin sitä perusteltiin, että koska maailman öljyhinnat ovat alhaalla, niin ei nyt tosiasiallisesti se tolalla tapahtuva hinta nouse. No, nyt sitten, kun tolalla käy, niin tällä hetkellä maksetaan noin kahden euron litrahintoja, dieselissäkin puhutaan jo erittäin korkeista summista. Ja vuosi sitten, 28.10., lokakuussa, oli keskustelua tästä niin sanotusta kompensatiomallista. Olin kysynyt tästä nyt tänään, kun tästä on mennyt vuosi. Liikenneministeri Timo Harakka totesi silloin A-studiossa tulonsiirroista, että ”pankkitilille ilmestyy rahaa”, ja nyt, kun kävin tankkaamassa täyden tankin, toista sataa euroa, ja katsoin omaa tiliäni [Suna Kymäläisen välihuuto] — edustaja Kymäläinen — niin minun tililtäni vain lähti rahaa, toista sataa euroa, kun tankkasin! Ja vuosi on kulunut siitä, kun ministeri Harakka sanoi, että pankkitilille alkaa ilmestyä rahaa meille maaseudulla asuville [Suna Kymäläisen välihuuto] ja meille, joiden on pakko ajaa. Nyt olisin halunnut liikenneministeri Harakalta saada vastauksen siihen, että kuinka pitkällä tämä valmistelu on tässä järjestelmässä, kun hän vertasi sitä lapsilisiin, että se tulee vähän samalla lailla kuin lapsilisä pankkitilille ilmestyy. Hän totesi, että pankkitilille ilmestyy rahaa. Harakka vastasi Ylellä kysymykseen siitä, millainen tulonsiirto voisi olla kyseessä, kun tätä liikenteen kompensatiomallia tehdään.

Ja nyt kysyisin, kun täällä on hyvin liikennettä tunteva liikennevaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen paikalla. Te olette varmasti käyneet Harakan kanssa keskustelua, joten missä vaiheessa nämä rahansiirrot ovat nyt sitten tapahtumassa, eli missä vaiheessa ne rahat alkavat ilmestyä sinne tilille tankatessa? Vai onko niin, että tulevaisuudessa tililtä lähtee yhä suurempia summia rahaa pois? Mielelläni kuulisin sosiaalidemokraattien ja pääministeripuolueen vastauksen tähän, kun se oli ihan selkeä esitys, että rahaa alkaa ilmestyä meidän tilille, kun me käymme tolalla. [Juha Mäenpää nauraa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kymäläinen, 1 minuutti.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

15.49 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen siinä asiassa edustaja Heinosen kanssa täysin samaa mieltä, että minäkään en ymmärrä sitä, miksi polttomoottoreita pitäisi kieltää tai miksi polttomoottoriautot nähtäisiin pahana. Tästä me olemme täysin samaa mieltä, sillä me emme ole kieltämässä polttomoottoriautoja. Me olemme kannustamassa vaihtoehtoihin käyttövoimiin ja annamme täyden tuen autoteollisuudelle, joka koko ajan tekee kehitystyötä, jotta autot ovat yhä vähäpäästöisempiä, ja en pidä tätä ongelmana.

Mutta se ei myöskään sulje pois sitä, että meidän täytyy etsiä muita vaihtoehtoisia päästöttömiä keinoja, ja sen vuoksi kuljemme näiden tukien kautta. Jo viime kaudella aloitettuja tukia jatketaan tässä, ja nyt tässä tuodaan keinovalikoimaan vielä laajemmin uusia tukia.

Vastaan sitten myöhemmin jatkoon, [Puhemies koputtaa] tässä aika jo loppui.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Puhujalistaan. — Edustaja Koponen.

15.51 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävirasto antaa aiheellista kritiikkiä hakemusmenettelystä, jonka tulisi olla mahdollisimman yksinkertainen, nopea ja hallinnollisesti kevyt. Ei ole hyväksyttävää, että kuluttajat joutuvat odottamaan tukipäätöksiä viikkoja tai jopa kuukausia. Isolle osalle kuluttajista 2 000 euronkin tuen saaminen ratkaisee, millaisen auton tämä hankkii tai on hankkimatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

15.51 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Onhan tätä hallituksen esitystä maltillisesti kiitettävä. Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä myös massiivinen EU:n 55-valmiuspaketti, ja sen yhteydessä on käynyt selväksi, että toimia tarvitaan myös liikenteen ilmastopäästöjen leikkaamiseksi fiksulla ja kansalaisia mahdollisimman vähän kurjistavalla tavalla. Siihen tämä esitys soveltuu kohtalaisen hyvin, joskin ainakin saadun lausuntopalautteen perusteella esityksen vaikutuksia ei pidä kuitenkaan liioitella.

Perusteltuja huolenaiheita ovat ainakin nyt asetetun tuen taso. Monet lausunnonantajat katsovat, ettei asetettu 2 000 euron kannustin riitä. Syynä tähän on ennen kaikkea täyssähköautojen edelleen korkea hinta. Esimerkiksi Autotuojat ja -teollisuus ry toteaa 10.10.21 päivätyssä lausunnossaan näin: ”Vaikka sähköautojen kysyntä kasvaa henkilöautokannassa ripeästi, hankintatuella on perusteltu tarve, sillä hintaero keskimääräisen polttomoottorikäyttöisen auton ja täyssähköauton välillä on vielä noin 20 000 euroa, eli pienen uuden henkilöauton verran. Lokakuun alusta voimaan astunut täyssähköautojen autoveron poistaminen ei vielä yksinomaaisena toimenä ole riittävä kannuste sähköautojen kysynnän lisäämiseksi. Käyttövoimamurroksen alkuvuosiin suunnatun hankintatuen vaikutus sähköautojen määrään kannassa myöhempinä vuosina on merkittävä, kuten Norjan ja Ruotsin autokannan kehitys osoittaa.” Oma lukunsa tässä on vielä henkilöautopuolelle asetettu hankintatuen katto, joka käytännössä sulkee ulos merkittävän osan kuluttajille tarjolla olevista täyssähköautoista. Siksi valiokunnassa voi olla paikallaan tarkistaa vielä tätä tasoa.

Toinen huoli, arvoisa puhemies, liittyy tähän hankintatukeen varatun rahoituksen riittävyyteen. Monet lausunnonantajat katsovat, että valtioneuvoston talousarvioesityksessä esitetty kahden ja puolen miljoonan euron vuosibudjetti ei nykyisessä sähköautomarkkinassa ole riittävä määräraha sähköhenkilöautojen hankintatuella. Vaarana tällöin on se, että

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

alibudjetointi johtaa tuen kilpajuoksumaiseen hakuun, ja tämä puolestaan aiheuttaisi sähköautojen kysynnässä markkinahäiriöitä osan kotitalouksista jäädessä odottamaan mahdollista tuen jatkorahoitusta. Pahimmillaan tämä voisi johtaa autokannan sähköistymisen hidastumiseen eli päätavoitteen karkaamiseen. Siksi tätä rahoituksen riittävyyttä on syytä tarkastella tarkasti.

Lisäksi, arvoisa puhemies, olen samaa mieltä monen lausunnonantajan kanssa siitä, että tämän hankintatuen rajaamisessa olisi voinut olla enemmän tulevaisuuteen perustuvaa etunojaa. Toisin sanoen hankintatukea olisi voinut nyt jo laajentaa vetyautoihin. Tulevaisuusvaliokunnan useissa kuulemisissa tulevaisuuden liikenteestä on käynyt ilmi se, että poltto-kennoautojen on ennakoitu yleistyvän autokannassa vähitellen 2030-luvun lähestyessä. Toistaiseksi vetyautojen määrä on meillä toki olematon, paljon jakeluverkon puuttumisen takia, mutta muutos tässä voi olla nopeaa, kuten Keski-Euroopasta huomaamme. Eräällä tavalla tämä on myös tasa-arvokysymys. Jotta hankintatukilaki olisi erilaisia sähköenergian lähteitä hyödyntäville sähkömoottoriautoille teknologianeutraali, kaikki esitetyt hankintatuet tulisi avata myös vetyautoille. Nyt ikävä kyllä tässä hallituksen esityksessä ei näin tapahdu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Alamme lähestyä loppua siinä, mikä tälle keskustelulle tässä vaiheessa varattu aika oli, mutta koska ministeri Harakka juuri saapui paikalle, niin annetaan mahdollisuus vielä esitellä. — Olkaa hyvä.

15.55 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Pahoittelet tästä aikataulujen sekaannuksesta. Toivottavasti tulen myös vastanneeksi joihinkin kysymyksiin, joita varmastikin täällä salissa on hankintatuesta esitetty. Niitä on julkisuudessa käyty jo useita kuukausia, ja sen tähdenhän tämän esityksen valmistelu, tapa, jolla sitä ollaan toteutettu, on ollut erityisen herkkää, koska markkinahäiriön vaara on ollut tässä monella tapaa suuri, ja olen iloinen siitä, että autoalalta on tullut erityisen lämmin kiitos siitä, että tämä on onnistuttu hoitamaan tavalla, joka ei ole häirinnyt autokauppaa esimerkiksi sillä tavoin, että sen tulevan suuren hankintatuen odotuksessa ihmiset jättäisivät sähköautoja hankkimatta, vaan esimerkiksi nyt lokakuussa tilanne oli se, että aivan ennätyksellinen määrä täyssähköautoja rekisteröitiin uutena, 18 prosenttia, ja sen päälle vielä 20 prosenttia ladattavia autoja, joten lähtökohdat tälle hallituksen esitykselle ovat erinomaiset.

Eli toisin sanoen, kuten varmaan on käynyt ilmi, tässä hallituksen esityksessä tuetaan vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien ajoneuvojen hankintaa sekä myöskin vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaista toimia. Se on osa fossiilitoman liikenteen tiekarttaa, josta valtioneuvosto päätti toukokuussa 21.

Esityksen mukaan sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuki jatkuisi nykyisellään eli tukea voitaisiin myöntää yksityishenkilöille enintään 50 000 euroa maksavan täyssähköauton hankintaan 2 000 euroa ja myöskin henkilöauton muuntotuki säilyisi ennallaan. Uutena pakettiautojen ja kuorma-autojen hankintatukea voivat hakea sekä yksityishenkilöt että yritykset, ja tuen suuruus porrastuu ajoneuvon kokoon. Vastaavasti hankintatuen hakemusmenettely uudistuisi, ja tuen myöntämisestä vastaa Liikenne- ja viestintävirasto. Täyssähköisen henkilöauton tukea haettaisiin hankinnan jälkeen. Pakettiautojen, jotka on tähän sähkötoimisina tuotu uutena, ja kuorma-autojen, sekä sähköisten että kaasua käyttä-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

vien, hankintatuen osalta hakijan tulisi toimittaa hakemus ennen ajoneuvon hankintaa Liikenne- ja viestintävirastoon.

Kaksi kysymystä, jotka ovat tässä yleisimmin nousseet esille:

Taksit ovat kysyneet, miksi tämä hankintatuki ei koske takseja, ja tämä on tietenkin asia, johon täytyy suhtautua kaikella vakavuudella. Nimittäin taksiala on tietenkin tässä pandemian aikana kärsinyt merkittävästi. Samalla myöskin sitten taksilain ja taksisääntelyn uudistukset ovat johtaneet monen osalta vaikeisiin tilanteisiin. Nyt on kuitenkin niin, että jos verrataan taksikäytössä syntyviä kilometrejä sitten yksityiskäytössä syntyviin kilometreihin, niin erohan on tietenkin huomattava, jolloin on selvää, että näitten käyttökustannusten huomattava väheneminen, kun siirrytään polttomoottoriautosta sähköautoon, jo itsessään saa aikaan sen, että mahdollisesti alkuvaiheessa kalliimpi sähköauton kustannus tulee melko nopeasti kuoletettua, ja kun sähköautojen hinnat tulevat alaspäin, niin sitäkin nopeammin.

Sitten se toinen kysymys tietysti liittyy siihen tuen tasoon, joka monissa Euroopan maissa on korkeampi, monissa huomattavasti korkeampi kuin Suomessa. Olemme pyrkineet saamaan aikaan tilanteen, jossa äkillistä markkinahäiriötä ei syntyisi ja että toimisimme vastuullisen valtiontalouden puitteissa. Tavoitteemme on tietenkin seurata sitä reaaliaikaisesti, että tämä hankintatuki on riittävä ajateltuun tarkoitukseen ja ennen kaikkea siihen uskoakseni meidän kaikkien yhteiseen päämäärään, jossa suomalainen henkilöautoliikenne on sähköistynyt vuoteen 2030 mennessä, kuten fossiilittoman liikenteen tiekartassa on ennakoitu.

Mehän saimme keväeseen 2020 verrattuna sellaisen myönteisen tiedon, että päästövähennykset olivat jo ennakoitua suuremmat, ja vastaavasti myöskin oletus siitä, montako sähköautoa vuonna 2030 on liikenteessä, on merkittävästi noussut. Se on noussut noin 300 000:sta ensin peräti 600 000:een ja nyt viimeisimmässä ennusteessa 700 000:een, joka tarkoittaisi, että neljäsosa tieliikenteessä olevista henkilöautoista olisi sähköisiä tai vähintään ladattavia. Näin ollen näytämme olevan oikein, oikein hyvällä tiellä tältä osin, ja uskon, että tämä toimenpide saa aikaan ne tavoitellut päästövähennykset ilman, että meidän tarvitsisi ryhtyä sellaisiin toimiin, jotka tavallisten ihmisten autoilun kustannuksia havaittavasti nostaisivat.

Kiitoksia, arvoisa puhemies, kiitoksia, hyvät kollegat. Luotan, että myös valiokunnassa tämä esitys saa hyvän kohtelun.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja kiitokset ministerille. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.02.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.17.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 12 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Torniainen poissa — edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

20.17 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Tässä salissa keskustellaan nyt vaihtoehtoisella käyttövoimalla kulkevien menopelien hankinnan ja sellaiseksi muutettavien menopelien tukemisesta. Muistuttaisin hallitusta siitä tosiasiaista, että suurimmassa osassa Suomea vaihtoehtot käyttövoimaksi ovat bensa tai diesel. Espoosta Helsinkiin kulkeva työmatkalainen voi ehkä valita hybridi-Mersun, sähkö-Teslan tai metro-matkan välillä. Maaseudulla asuvan vaihtoehtot ovat kuitenkin vähissä, ja liikkumaan pitäisi päästä. Vaihtoehtot ovat käytännössä: tankkaanko tänään kallista polttoainetta vai huomenna vielä kalliimpaa polttoainetta.

Ministeri Harakka on jo kovaan ääneen mainostanut, että hallituksen toimet eivät polttoaineiden hintoja nosta ja että pienituloisille ja harvaan asutuilla seuduilla asuville tämäkin korvattaisiin. Tästä huolimatta monella paikkakunnalla kaksi euroa on jo paukkunut mittareissa rikki, eikä rahaa ole kukkaroon ilmestynyt. Mitkä heidän vaihtoehtonsa ovat? Pitääkö hankkia ensiautoksi uusi Tesla ja tankata Hiaceen etanolia? Haloo!

Olin viikonloppuna Kainuuta kiertämässä, ja lupasin tuoda monen nuoren terveiset tänne Suomen ylimpään päätöksentekopaikkaan, eduskuntaan. Bensan ja dieselin hinta ei vaikuta pelkästään työmatkoihin tai vaikkapa kuljetusyrittäjiin ja sitä kautta ruoan hintoihin kaupoissa. Eräs nuori tuli tuskastelemaan Suomussalmella Jalonraitissa, että hänellä on tyttökaverin luokse matkaa 30 kilometriä. Siinä tulee rakkaudelle hintaa. Täällä Helsingissä naureskellaan usein maaseudun nuorille jätkille, kun jotkut jäävät peräkammarin pojiksi eikä vaimoja löydy, niin pitääkö sitä tositaroituksella heittää kapuloita sitten rattaisiin? Ja kun minä tämän kerroin luvan kanssa TikTokissa, kyllä alkoi tulemaan usealta nuorelta viestiä, kuinka seurustelukumppanin luona käymiselle tulee harvaan asutulla seudulla hintaa.

No sitten nuorille ei hirveästi ole harrastusmahdollisuuksia kaikkialla Suomessa, mutta monelle nuorelle maaseudulla mopoharrastus on hirveän rakas. Se, kun päästään ajelemaan ja näkemään kavereita, varmistaa, etteivät nuoret jää kotiin homehtumaan, vaan on sitä sosiaalistakin elämää. Terveisiä sinne Kajaaniin mopopojille, jotka tulitte miittiin viime lauantaina. Teidän terveisenne on nyt tuotu täältä eduskunnan pöytästä kaikelle kansalle. Monellakaan muulla asialla ei ole nyt yhtä kiire kuin polttoaineveron laskemisella. Ihmisiltä loppuvat rahat kulkea. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

13. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan päätökseksi eduskunnan kanslian ohjesääntöön muuttamisesta ja eduskunnan työjärjestyksen 15 §:n kumoamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 3/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässäkin enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myöskin päiväjärjestyksen 14. asiasta, joka esitellään samassa yhteydessä. — Keskusteluun, edustaja Kiuru, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.03 Pauli Kiuru kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan kanslian ohjesäännön muuttamista ja eduskunnan työjärjestyksen 15 §:n kumoamista. Lakialoitteessa ehdotetaan, että Eduskunnan kirjastosta annettu laki kumotaan. Lakialoitteen ovat lisäksi allekirjoittaneet kaikki neljä muuta kirjaston hallituksen kansanedustajajäsentä.

Muutosehdotusten taustalla on puhemiehen asettaman työryhmän selvitys. Toimeksiantona oli selvittää eduskuntaviestinnän, tietopalvelutoiminnan sekä kirjasto- ja arkistotoiminnan organisoinnin kehittämistä.

Kansliatoimikunta hyväksyi 17. kesäkuuta 2021 työryhmän esityksen kanslian organisaation uudelleenjärjestämisestä. Tavoitteena on vähentää päällekkäisyyksiä, sujuvoittaa tiedonkulkua ja johtamista sekä saada osaaminen täysimääräisemmin käyttöön. Jatkossa tieto- ja viestintäosastoon kuuluisivat viestintäyksikkö sekä tietotutkiyksikkö. Eduskunnan kirjasto olisi tietotutkiyksikössä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan kirjaston nykyinen normiohjaus on raskaan byrokraatista. Nykyisessä tilanteessa Eduskunnan kirjastosta säädetään eduskunnan kanslian ohjesäännöllä, eduskunnan työjärjestyksellä, Eduskunnan kirjastosta annetulla lailla sekä Eduskunnan kirjaston ohjesäännöllä. Jatkossa Eduskunnan kirjaston sääntely olisi keskitetty ainoastaan eduskunnan kanslian ohjesääntöön.

Kirjaston kertomus esitellään vielä nykyisin vuosittain täysistunnolle, ja se lähetetään sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Valmis mietintö palaa myöhemmin käsittelyyn. Yhteys Eduskunnan kirjaston ja eduskunnan välillä on tärkeä, mutta nykyinen, edellä kuvattu käsittelytapa on raskas ja lisäarvoltaan rajallinen. Ei ole tarkoituksenmukaista, että jatkossa uuden organisaatiomallin yhden osaston yksi palvelukokonaisuus antaisi eduskunnalle kertomuksen, joka käsiteltäisiin valtiopäiväasiana.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan kirjaston hallitus antoi maaliskuussa 2021 lausunnon suunnitellusta organisaatiomuutoksesta. Kannatimme yksimielisesti joustavampaa ja nykyistä toimintaympäristöä paremmin palvelevaa mallia. Kirjaston hallitus korosti lausunnossaan, että ensi vuonna 150 vuotta täyttävän Eduskunnan kirjaston nimi säilyisi muuttumattomana myös jatkossa. Lisäksi pidimme tärkeänä, että Eduskunnan kirjasto on myös jatkossa kaikille avoin oikeudellista tietoa, yhteiskuntatietoa ja eduskuntatietoa välittävä keskuskirjasto. Nämä toiveet on huomioitu tänään käsiteltävissä esityksissä.

Yhteys eduskunnan ja Eduskunnan kirjaston välillä säilyy. Kirjaston toiminnasta on jatkossa mahdollista keskustella täysistunnossa esimerkiksi käsiteltäessä vuosittain annettavaa eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomusta eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, kirjanpidosta sekä hallinnosta. Eduskunnan kirjaston on syytä myös jatkossa pitää tiivistä yhteyttä asiakaskuntaan järjestämällä tapaamisia ja asiakastilaisuuksia eri käyttäjäryhmien kanssa. Kirjaston hallitus asiantuntijajäsenineen ei enää jatkossa ole käytettävissä olettaen, että laki Eduskunnan kirjastosta kumotaan esityksen mukaisesti 1.1.2022 alkaen ja kirjaston hallitus toimielimenä poistuu.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Yleisin epäonnistumisen syy on kyvyttömyys ja haluttomuus sopeutua muuttuneisiin olosuhteisiin. Kun ympäristövaatimukset ja viestintäkenttä

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

muuttuvat, on myös organisoinnin muututtava. Siksi olemme tänään keskustelemassa näistä esityksistä. Esitykset ovat huolella valmisteltuja ja perusteltuja. Organisaation kehittäminen, osaamisen parempi hyödyntäminen sekä johtamisen selkeyttäminen ovat yleisen edun mukaisia muutoksia. Ehdotuksilla ei ole henkilöstövaikutuksia. Ehdotuksilla ei ole myöskään merkittäviä suoria taloudellisia vaikutuksia. Eduskunnan kirjaston hallituksen puheenjohtajan kuukausikorvaus 463 euroa poistuu 1.1.2022 alkaen. Oma palkkioni siis pienenee. Toivon esitykselle tukea.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kirjaston hallituksen puheenjohtaja, edustaja Kiuru. — Edustaja Aittakumpu, edustaja Aittakumpu on poissa. — Edustaja Risikko.

16.08 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kysymyksessä organisaation muutos ja nimenomaan sen keventäminen. Tässä kirjaston hallituksen puheenjohtajan esittelemässä lakialoitteessa on kyllä todellakin otettu huomioon organisaation ja yleisen toimintaympäristön muutos. Onhan tämä harvinaista, että hallitus itse lopettaa itsensä, mutta siitä kyllä täysi kunnia hallitukselle.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtajana käytän tämän puheenvuoron: nimittäin kirjaston hallituksen ja yleensä kirjaston kertomushan on tullut aina tuonne sivistysvaliokuntaan, ja siitähän on valtavan mukava kuulla, koska tämä on maailman parhaimpia kirjastoja. Voi sanoa, että yksi maailman parhaimmista kirjastoista on eduskunnassa, ja miten ystävällistä palvelua ja asiantuntevaa ja ammattitaitoista siellä on — niin kuin kaikissa kirjastoissa, mutta tietysti nyt puhun tällä kertaa tästä eduskunnan kirjastosta. On ollut hienoa tietysti, että siinä on luotu tällainen organisaatio, ja että työjärjestyksessä ja kaikissa, mihin edustaja Kiuru tässä viittasi, on mainittu kirjasto. Kirjaston arvohan ei millään lailla häviä siitä, että siinä nyt organisaatio muuttuu ja voi sanoa, että madaltuu hallinto. Hallinto ja tällaiset hallinnon portaat madaltuvat, arvo ei missään nimessä laske. Meillä on mahdollisuus kirjaston toiminnasta keskustella, aivan niin kuin edustaja Kiuru tuossa totesi, myöskin tarkastuskertomusten ja muitten kohdalla täällä eduskunnassa, ja totta kai me pystymme esimerkiksi kansliatoimikunnassa keskustelemaan kirjastosta, jos me niin haluamme.

Mielestäni tämä, että hallituksen puheenjohtaja Kiuru tuo tällaisen esityksen tänne, on kannatettavaa ja todellakin voi sanoa, että harvinaista, että puheenjohtaja itse esittelee tällaisen, että oma tehtävä poistuu.

Vielä totean sen, että tämä kaiken kaikkiaan on kannatettava muutos, ja me käsittelemme tämän tuolla valiokunnassa todella sillä arvokkuudella, mitä tälle pitääkin antaa, ja uskon, että se kannatus sieltä kyllä tulee kaikilta puolueilta ja kaikilta ryhmiltä. On erittäin kannatettavaa madaltaa hallintoa, vähentää työtä ja silti pitää meidän kirjasto korkeassa kurssissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Heinonen.

16.10 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Vähän ristiriitaisin tuntein tämän esityksen otin vastaan, mutta olen kyllä edustaja Risikon kanssakin samaa mieltä, että ei-hän tämä kirjasto tässä mihinkään häviä, vaan hallintoa ja byrokratiaa kevennetään. Ja kun tämä on kokonaisuus, jossa tätä eduskunnan kokonaisuutta on läpikäyty, niin esitys on hyvä ja kannatettava. Kun myös kirjaston hallituksen puheenjohtaja, edustaja Kiuru tämän

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

lakialoitteen on valmistellut ja sen on allekirjoittanut koko nykyinen kirjaston hallitus, niin on nähtävä, että tämä on tällainen laajaa yhteisymmärrystä keräävä esitys.

Olen lukuisia kertoja tässä istunnossa pitänyt esillä tätä muistitietotyötä. Muistitietoarkisto on minun mielestäni perinteisen kirjaston rinnalla yksi hienoimmista jutuista, mitä eduskunnan kirjasto on ylläpitänyt. Siellä on veteraanikansanedustajien haastattelut, ja näiden salikeskustelujen myötä muuten on lähtenyt liikkeelle sekin, että näitä edelleen kansanedustajan tehtävissä olevia pitkän linjan vaikuttajia, kuten edustaja Kanervaa, on voitu sinne haastatella. Se tietysti oli äärimmäisen työllistävä kokonaisuus, kun puhutaan kohta jo 50 vuoden kansanedustajan urasta Kanervan kohdalla, mutta on hyvä, että tätä työtä on tehty.

Nyt kysyisin kirjaston hallituksen puheenjohtaja Kiurulta, jatkuuko tämä muistitietoarkistotyö, veteraanikansanedustajien haastattelutyö? Siellä myös on haastateltu pitkäaikaisia eduskunnan virkamiehiä, ainakin entinen pääsihteeri Tiitinen on haastateltu, ja joskus itse nostin esille, että olisi mielenkiintoista myös postin Marja ja oven Reiskakin tähän kokonaisuuteen saada — varmasti paljon sellaista historiatietoa olisi kerrottavana, mikä voisi tätä arkistoa ja tulevaisuuden tutkijoitakin kiinnostaa. Mutta kysyn kirjaston hallituksen puheenjohtaja Kiurulta, että jatkuuhan tämä ja onhan myös koronavuoden tai -vuosien aikana pystytty tätä muistitietotyötä jatkamaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä kirjaston hallituksen puheenjohtaja, edustaja Kiuru, olkaa hyvä.

16.13 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen kysyi tästä muistitietoarkistosta. Se on uusi nimi. Aikaisemmin nimi oli Veteraanikansanedustajien muistitietoarkisto, mutta se muutettiin sitten Eduskunnan muistitietoarkistoksi juuri sen takia, että siihen voidaan ottaa sitten muitakin eduskuntatyöhön merkittävästi vaikuttaneita persoonia, jotka ovat näkyvällä tavalla täällä toimineet.

Kaikki se työ, mitä eduskunnan kirjasto tekee tällä hetkellä, tulee jatkumaan myös jatkossa. Ainoastaan se organisointimalli muuttuu. Asiakkaisiin päin muutoksia ei näy, ainaakaan huonompaan suuntaan. Nimi säilyy, kirjasto säilyy avoimena kaikille kansalaisille, kaikille eduskunnassa työtä tekeville, toimittajille, virkamiehille, opiskelijoille ja kaikille, jotka ylipäätään kirjaston palveluita haluavat käyttää. Tämä muistitietoarkiston työ on jatkunut korona-aikana ja tulee jatkumaan myös jatkossa.

Eli kevennämme hallintoa ja byrokratiaa, virtaviivaistamme johtamista ja pyrimme saamaan kaiken sen osaamisen paremmin käyttöön, mitä on henkilökunnalla runsaasti olemassa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

14. Lakialoite laiksi Eduskunnan kirjastosta annetun lain kumoamisesta

Lakialoite LA 48/2021 vp Pauli Kiuru kok ym.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Sallan kansallispuistosta

Hallituksen esitys HE 104/2021 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 9/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.15 Tiina Elo vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Valiokunnan puheenjohtajan ollessa estynyt on ilo olla esittelemässä hallituksen esitystä, jolla esitetään perustettavaksi Sallaan kansallispuisto. Kansallispuisto perustetaan Sallan kunnassa sijaitsevalle, valtion omistamalle Sallatunturin luonnonsuojelualueelle, ja siitä tulee Suomen 41. kansallispuisto.

Aloite tämän kansallispuiston perustamiseksi on tullut Sallan kunnalta. Kunnan perusteellinen selvitystyö ja paikallisten asukkaiden ja yhdistysten osallistaminen valmisteluun tarjoavat erinomaisen lähtökohdan kansallispuiston perustamiselle. Yksi Sallan kansallispuiston perustamiseen vaikuttaneista syistä on se, että alue on hyvin saavutettavissa julkisilla liikennevälineillä. Se edistää osaltaan kestävä ja vähähiilistä matkailua. Kansallispuiston perustamiskustannuksiin varaudutaan vuoden 21 neljännessä lisätalousarviossa. Kertaluonteinen 4,5 miljoonan euron investointikustannus on tarkoitus kattaa Metsähallituksen rahoituksella ja osaksi talousarvion momenttien välisillä siirroilla.

Arvoisa puheenjohtaja! Hallituksen esityksen mukaan Sallan luonnonsuojelualueen aluetaloudellinen kokonaistulovaikutus oli vuonna 2019 noin 5,2 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutus noin 40 henkilötyövuotta. Käyntimäärien ja niiden myötä alueelle jäävien tulojen määrän odotetaan selvästi kasvavan kansallispuiston perustamisen myötä. Kaiken kaikkiaan kansallispuiston perustaminen tuo merkittävän positiivisen vaikutuksen alueen työllisyydelle ja yritystoiminnalle.

Ehdotetun lain mukaan Sallan kansallispuistoon tulee kuulumaan liki 10 000 hehtaaria valtion maa- ja vesialueita. Kansallispuiston alue on luonnoltaan arvokasta. Sen luontoarvoihin kuuluu kauniita vaaramaisemia sekä vanhan metsä- ja suoluonnon edustavia osia valtion omistamasta Sallatunturin kokonaisuudesta. Tämä tuleva kansallispuisto on erityisesti vanhojen metsien, erittäin edustavien aapasoiden ja puustoisten soiden, harjujen sekä jääkauden ja eroosion muovaamien maamuotojen aluetta. Tämä kansallispuistoksi esitetävä alue on merkittävä myös kulttuuriperinnön ja Suomen sotahistorian näkökulmasta.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Arvoisa puhemies! Koko Suomen alueella kansallispuisto on aina ensisijaisesti luonnonsuojelualue. Kun tämä näkökohta on turvattu, voidaan pyrkiä sovittamaan yhteen muita kansallispuiston käyttötarkoituksia. Sallan kansallispuisto rajoittaa metsästystä valtion mailla siltä osin kuin kansallispuiston alue kuuluu nykyisin Metsähallituksen lupametsästysalueisiin. Tämä vajaan 10 hehtaarin kansallispuistoalue on kuitenkin todella pieni osa satojentuhansien hehtaarien lupametsästysalueista, jotka jäävät metsästäjien käyttöön. Valiokunnan mietinnössä todetaankin, että kansallispuiston perustaminen ei olennaisesti vaikuttaisi metsästysmatkailun tulevaisuuteen Sallassa tai muualta tulevien maattomien metsästäjien mahdollisuuksiin metsästää Sallan alueella. Metsästys olisi jatkossakin sallittua rajoitusaluetta lukuun ottamatta sallalaisille sekä nykyisten, Sallan rekisteröityjen metsästyseurojen jäsenille. Siellä on kuitenkin rajoitusalue, jolla ei saa metsästää, ja siellä sijaitsevat muun muassa matkailukeskuksen tuntumassa oleva lähtö reiteille ja talviaikaiset reitit kokonaisuudessaan. Tämän rajoitusalueen rajausta perustuu paikallisten toimijoiden ehdotukseen, ja se on käyttäjäturvallisuuden näkökulmasta erittäin perusteltu.

Arvoisa puhemies! Retkeilyn suosio on kansallisesti kasvussa, ja tämä näkyy kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijämäärien merkittävänä kasvuna. Tämä on erittäin positiivista mutta samalla haastavaa luonnon kantokyvyn ja paikallisen palvelurakenteen riittävyyden näkökulmasta. Kansallispuiston virkistyskäytön näkymiin vaikuttaa myös ulkoilun monipuolistuminen. Matkailupalveluyrittäjät ja alueiden virkistyskäyttäjät kaipaavat uusia palvelurakenteita, kuten lumikenkä- ja maastopyöräreittejä.

Kehitys tuo osaltaan painetta kansallispuiston alueen erilaisten käyttötarkoitusten yhteensovittamiseen luonnonsuojelun kanssa ja tavalla, joka tosiaan turvaa käyttäjäturvallisuuden ja luontoarvojen säilymisen. Kansallispuiston käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa onkin tasapainoiltava alueen luonto- ja kulttuuriarvojen säilymisen ja kehittämisen sekä monipuolisen ulkoilun mahdollistamisen kanssa. Valiokunta korostaa mietinnössään, että lähtökohtana kaikessa kansallispuiston toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa tulee olla käyttäjien turvallisuus. Metsästysturvallisuuden osalta jatkotyössä tulee hyödyntää Metsähallituksen vuonna 21 julkaisemaa metsästysturvallisuusselvitystä sekä paikallisen riistanhoitoyhdistyksen asiantuntemusta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta teki pykälään 3 muutoksen, jonka tarkoituksena on mahdollistaa metsästäjän kotipaikasta riippumatta hirvenmetsästysoikeuden jatkuminen kansallispuiston alueella sellaisten rekisteröityjen metsästyseurojen jäsenillä, joiden kotipaikka lain voimaan tullessa on Sallan kunta ja joiden metsästysalueeseen kansallispuisto kuuluu.

Tähän mietintöön sisältyy vastalause.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Myllykoski poissa. — Edustaja Koponen, Ari.

16.21 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Yhdyn puoluekollegoideni jättämään vastalauseeseen, ettei kansallispuistoja ja retkeilyalueita perustettaessa tarpeettomasti kaivenneta metsästysmahdollisuuksia ja paikallisten metsästysoikeutta. Tämä esitys on tekemässä sitä aivan merkittävästi rajatessaan ulkopaikkakuntalaisten ja metsästyseurojen vierasmetsästäjien harjoittaman lupametsästyksen kokonaan pois.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Simula.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

16.21 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on lisätä huomattavasti luonnonpuistoja ja luonnonsuojelualueita, joista nyt käsittelyssä oleva Sallan kansallispuisto on yksi. Luonnonsuojelualueilla metsästys on lähtökohtaisesti kielletty. Samaan aikaan hallitus on hallitusohjelmassa kuitenkin luvannut turvata metsästyksen myös tulevaisuudessa, ja tässä päästäänkin näiden kahden tavoitteen väliseen ristiriitaan, joka on nähtävissä myös valiokuntakierrokselta tulleesta esityksestä. Vaikka ympäristövaliokunnassa kirjausta hirvenmetsästyksestä loivennettiin vastaamaan alueen metsästyssseurojen tarpeita, esityksessä on kuitenkin rajattu sekä paikallisiin metsästyssseuroihin kuulumattomien ulkopaikkakuntalaisten että metsästyssseurojen vierasmetsästäjien harjoittama lupametsästys kokonaan pois. Esityksessä ei myöskään huomioida sellaisia sallalaisia metsästyssseuroja, jotka mahdollisesti perustetaan lain voimaantulon jälkeen. Yhdistysmaailmassa on luonnollista, että yhdistyksiä syntyy ja purkautuu, mutta lain myötä uudet metsästyssseurat eivät olisi samojen oikeuksien piirissä kuin nykyiset.

Koska luonnonpuistoja ja luonnonsuojelualueita ollaan merkittävästi lisäämässä tällä hallituskaudella, kaikenlaiset metsästyksrajoitukset näillä alueilla tosiasiallisesti vähentävät metsästysmahdollisuuksia ja vaikeuttavat perinteikkään elämäntavan, harrastuksen ja toisaalta riistanhoidollisen työn harjoittamisen sekä metsästyskoirarotujen kasvatustyötä. Valtion metsät ovat meidän kaikkien omaisuutta, ja lupajärjestelmän kautta niissä metsästävätkin usein juuri sellaiset metsästäjät, jotka eivät omista omaa metsää eivätkä siksi ole päässeet jäseniksi metsästyssseuroihin kotipaikkakunnillaan. Metsästysmatkailua unohtamatta sillä on myös aluetaloudellinen merkitys.

Oikeudenmukaisinta olisikin, että kaikki kansalaiset voisivat metsästää lupajärjestelmän puitteissa suomalaisten yhteisillä alueilla. Toki metsästys tulee sovittaa yhteen alueen muun virkistyskäytön kanssa turvallisuuden takaamiseksi, mutta se on vain yhteisten pelisääntöjen luomista, ei sen kummempaa. Turvallisuus voidaan taata ja metsästys yhteensovittaa retkeilyn kanssa esimerkiksi lupamäärien sääntelyllä tai aikarajoituksilla ilman ehdotonta kieltoa.

Maa- ja metsätalousvaliokunta antoi Sallan kansallispuistoon liittyen lausunnon, johon me perussuomalaiset teimme eriävän mielipiteen yhdessä kokoomuksen ja kristillisdemokraattien kanssa juuri siksi, että esitys kaventaa tarpeettomasti metsästysmahdollisuuksia.

En malta tässä kohtaa olla puhumatta myös laajemmin siitä, miten luonnonsuojelualueiden perustaminen ja metsästys laitetaan tänä päivänä vastakkain aivan syyttä. Metsästys on luonnonhoitoa, ei silmitöntä tappamista ja räiskintää, millaiseksi se tunnutaan joissain piireissä mielleltävän. Metsästäjät tekevät tärkeää riistanhoitotyötä, pitävät petokannat kurissa ja tekevät kaikkensa vieraslajien torjumiseksi: työtä suomalaisen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Tälläkin hetkellä on lausuntokierroksella suunnitelmat esimerkiksi 35 000 hehtaarin metsäalan suojelemiseksi Pohjois-Suomessa.

Lähtökohtaisesti metsästystä rajoitetaan jopa siten, että pienpetojen, kuten minkkien loukkumetsästys on osan ajasta kielletty. Antaa siis minkkien rellestää ja syödä uhanalaistenkin vesilintujen poikaset. Eihän sellaisessa ole mitään järkeä. Samoin ainakin osalla alueista kielletään koiralla metsästäminen, mikä kertoo täydestä ymmärtämättömyydestä suomalaista metsästystä kohtaan. Samoilla alueilla on jo aiemmin jopa pakkolunastettu yksityisten maita luonnonsuojelun vuoksi, ja tuolloin on lupailtu, että muutoin metsästys jatkuu normaalisti. Osin on silloin ajateltu, että suojelupäätös niellään juuri näiden lupauksen vuoksi. Nyt nekin lupaukset ollaan rikkomassa askel kerrallaan.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Pidän myös vääränä sitä, että ministeriön lakiluonnos luonnonsuojelulaista kaventaisi niin ikään metsänomistajien oikeuksia ja siten metsästysmahdollisuuksiakin. Luonnoksessa nimittäin esitetään, että valtioneuvoston luonnonsuojeluun suunnitteleamalla alueella voitaisiin tehdä suojelupäätös riippumatta maanomistajan halukkuudesta. Tämä loukkaa räikeästi omaisuudensuojaa. En voi käsittää, miksi metsänomistajat ja metsästäjät halutaan väkisin asettaa suojelun kanssa vastakkain. Tämä ja muut puheessani esille tuodut seikat kertovat karua kieltään siitä, että hallitus ei todellakaan piittaa hallitusohjelman kirjauksesta, joka puolustaa metsästystä. Miten keskusta antaa tämän ideologisen metsästäjä- ja metsänomistajavihan oikein jatkaa?

Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän itse kansallispuistojen perustamiseen. Sehän on hieno asia, enkä suinkaan vastusta niiden perustamista, mutta uusien perustettavien luonnonsuojelualueiden infra eli reitit, opasteet, laavut, wc:t, portaat ja niin edelleen on myös pidettävä kunnossa, ja siihen tarvitaan rahaa. Korjausvelkaa on, vaikka rahoitusta on esimerkiksi Metsähallituksen luontopalveluille lisätty ja sitä on enemmän kuin aiemmin. Rahaa tarvitaan myös nykyisten reittien ja kohteiden ylläpitoon muuallakin kuin kansallispuistojen alueella, eikä pelkästään uusien perustamiseen. Laajalti on nimittäin myös lakautettu hyviä retkeilyreittejä ilmeisesti rahoituksen puutteen vuoksi. Tästäkään syystä esimerkiksi lupametsästyksessä saatavia tuloja ei kannattaisi suoralta kädeltä torjua, vaan yhteensovittaa sekä kestävä metsästyks ja eräperinteen säilyminen että muu metsän virkistyskäyttö näillä alueilla hallitusohjelman mukaisesti. Ei suojella ihmistä ulos metsistä, vaan turvataan suomalainen eräperinne jatkossakin. Se vaatii asenteen muuttamista ja metsästyksen parempaa huomioimista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Huru.

16.28 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten ympäristövaliokuntaryhmä jätti Sallan kansallispuistosta tehtyyn mietintöön pykälävastalauseen metsästyksen turvaamisen näkökulmasta, ja tulemme tekemään tähän liittyvän ehdotuksemme huomiossa täysistunnossa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten ympäristövaliokuntaryhmä pitää sinänsä hyvänä, että pyritään luomaan uusia käytäntöjä puhtaamman sekä turvallisemman ympäristön puolesta. Yksi hyvä esimerkki on juuri kansallispuistojen perustaminen tai niiden laajentaminen. Niin ikään voidaan myös todeta, että tällä Sallan kansallispuiston perustamistoimenpiteellä on positiivisia vaikutuksia alueen matkailuun ja sen eheytymiseen. Samalla tulee olla kuitenkin huolissaan ylläpitorahoituksen riittävydestä, sillä investointirahoituksella uudistettujen ja laajennettujen palvelurakenteiden kunnossapito edellyttää lisärahoitusta. Myös kasvava kävijämäärä, jota kansallispuiston perustamisella tavoitellaan, lisää rakenteiden hoito- ja ylläpitokustannuksia. Näin ollen on olemassa vaara, että uuden kansallispuiston perustaminen lisää entisestään kansallispuistojen varustelun korjausvelkaa.

Yhtenä ratkaisuna korjausvelkaan voisi olla vapaaehtoisen maksun pyytäminen, kuten valiokunta toteaa mietinnössään. Esimerkiksi Oulangan kansallispuiston alueella toimivat matkailupalveluyrittäjät maksavat rakenteiden ja polttopuiden käytöstä maksua. Vastavasti puiston muille käyttäjille voitaisiin ehdottaa vapaaehtoista maksua, josta saatavilla tuloilla ylläpidetään puiston palveluita ja edistetään luontoarvojen säilymistä. Nykyään kerätään lupamaksuja esimerkiksi kalastajilta sekä metsästäjiltä, ja näillä tuloilla katetaan jo nyt Metsähallituksen kohteiden menoja.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Arvoisa puhemies! Vaikka valiokuntaryhmämme kannattaa Sallan kansallispuiston perustamista, niin pidämme erittäin tärkeänä sitä, että valtion mailla kansallispuistoja ja retkeilyalueita perustettaessa ei tarpeettomasti kavenneta metsästysmahdollisuuksia ja paikallisten metsästysoikeutta, vaan niiden tulee olla yhtäläisesti koko kansan käytettävissä. Sallan kansallispuistohankkeen myötä metsästysoikeutta ollaan kuitenkin nyt merkittävästi rajaamassa. Tässä esityksessä kansallispuistosta halutaan rajata ulkopaikkakuntalaisten ja metsästysseurojen vierasmetsästäjien harjoittama lupametsästys kokonaan pois, minkä lisäksi alueelle on tulossa metsästykseltä kielletty osa, jossa ainoastaan hirvenajo olisi sallittu. Valiokuntaryhmämme katsoo, että kyseinen, varsin maltillinen kielto-alue on sinällään perusteltu, mutta alueella tulee sallia myös hirvenmetsästys koiraa käyttäen, sillä hirven metsästäminen hirvenajona ei sovellu metsästysmuodoksi kyseisellä alueella.

Metsästyksellä on tärkeä merkitys luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa tai huolehdittaessa hirvi- ja petokannoista siten, etteivät ne esimerkiksi aiheuttaisi liikennevahinkoja tai kohtuuttomasti haittoja elinkeinolle, kuten maa- ja metsätaloudelle. Turvallisuusseikkojen huomioiminen on erittäin tärkeää yhteensovittaessa kansallispuistossa retkeilyä ja metsästystä. Tämä on täysin mahdollista, vaikka metsästystä ei alueella kohtuuttomasti rajoiteta. Yhtenä vaihtoehtona voidaan esimerkiksi rajata lupametsästysaikaa suositumpana ruska-aikana, mikäli sen katsotaan olevan tarpeellista.

Arvoisa puhemies! Haluan muistuttaa myös siitä, että hallituksen esityksessä ei huomioida sellaisten paikallisten metsästysseurojen oikeuksia, mitkä mahdollisesti perustetaan lain voimaantulon jälkeen. Paikallisen metsästyskulttuurin toiminnan jatkumisen turvaamiseksi on tärkeää, että myös tulevaisuudessa perustettavat sallalaiset metsästyseurat ovat oikeutettuja harjoittamaan metsästystä Sallan kansallispuistossa, mikäli seura kuuluu kyseiselle alueelle.

Lopuksi totean olevan positiivista, että moottoriajoneuvojen käyttäminen sallitaan saaliin pois hakemiseen. Moottoriajoneuvojen reittejä voidaan nimittäin hyödyntää myös pelastustoimen yhteydessä. Edellä mainittu huomioiden Sallan malli voitaisiin ottaa käyttöön myös laajemmalti muissakin kansallispuistoissamme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Hopsu.

16.33 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Olemme ylpeitä ja iloisia siitä, että olemme tällä hallituskaudella yli kaksinkertaistaneet luonnonsuojelun rahoituksen, mikä on mahdollistanut sekä kansallispuistoverkon laajentamisen että paremman huolehtimisen nykyisistä retkeilyreiteistä ja retkeilyalueista.

Kansallispuistot turvaavat luonnon monimuotoisuutta ja tarjoavat upeita luontokokemuksia. Sallan kansallispuistoksi esitettävällä alueella on vanhoja metsiä, soita, laajoja vaaramaisemia ja vaikuttava Aatsinginhaudan rotkolaakso. Sallan kansallispuisto perustettaisiin liki 10 000 hehtaarin alueelle Sallan kuntaan. Kyseessä olisi Suomen 41. kansallispuisto. Toivottavasti tällä kaudella saadaan vielä useampiakin.

Tulevan kansallispuiston herkkä tunturiluonto ansaitsee kansallispuistostatuksen, ja hie-
man ihmettelenkin, kuinka vähän tässä keskustelussa on vielä puhuttu luonnosta, ehkä enemmän vain metsästyksestä. Alueella elää myös moni uhanalainen laji, esimerkiksi harvalukuinen kalkkikäppä ja keltaisena kukkiva lettorikko. Puiston alueelle kuuluisi liki 500 metrin korkuinen Iso Pyhätunturi. Pääosa tulevan kansallispuiston alueista on jo suojeltu Natura 2000 -ohjelmassa.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Luonnon lisäksi puiston perustamisesta hyötyisi myös Sallan alueen talous. Retkeilyn suosio on kasvanut huomasti viime vuosina koronan myötä. Etenkin kotimaan matkailu on saanut uutta pontta. Yhä useampi suuntaa lähimetsän lisäksi hakemaan luontoelämyksiä myös kauempaa. Se avaa uusia mahdollisuuksia harvaan asutun maaseudun luonnonkauniille kunnille. Tutkimusten mukaan kansallispuistoon sijoitettu euro tuottaa 10 euroa alue-taloudelle. Ei siis ihme, että tämä aloite kansallispuistosta on tullut Sallan kunnalta.

Puiston perustaminen tukisi kestävästä luontomatkailusta, sillä Sallan kansallispuistoon pääsisi täältä etelästä asti juna-bussiyhdistelmällä. Alueen kävijämäärä lisääntyisi. Matkailun lisäksi se näkyisi myös muualla, kuten kaupoissa, ravintoloissa, majoitusliikkeissä, huoltoasemilla ja niiden tarvitsemissa palveluissa. Seuraavan seitsemän vuoden aikana kansallispuiston arvioidaan lisäävän alueella työpaikkoja 90 henkilötyövuodella. Tätä kannattaa aina pohtia, kun miettii, mitä elinkeinoja alueella edistetään, että matkailu itse asiassa on erittäin työllistävä elinkeino. [Petri Huru: Myös metsästysmatkailu!] — Sitä en tunne niin hyvin, minkälaisia määriä metsästysmatkailu lisäisi, mutta kansallispuistoalueella nimenomaan retkeily on se ensisijainen.

Täällä etelässä kansallispuistojen käyttö on lisääntynyt niin paljon, että täytyy sekä merkittävästi lisätä näitä retkeilyalueita halukkaille ihmisille että huomioida tämä myös kansallispuisto- ja retkeilyinfran kehittämisessä niin, että luonto kestää tämän lisääntyneen alueella käynnin.

Todellakin hämmästelen hieman käytettyjä metsästyspuheenvuoroja ja niiden painokkuutta. Minulle kansallispuiston status tarkoittaa ensisijaisesti luonnon säilymistä ja retkeilyn mahdollistamista. Tällöin lisääntyneen retkeilyn pitää olla turvallista ja metsästyksen ehdottomasti huomioida se. Viime aikojen onnettomuudet osoittavat, että tässä ei olla onnistuttu, ja toivon todella, että tämä alueen rajausta ja tässä keskustelussa ehdotetut myös ajankohtarajaukset metsästykselle nyt onnistuisivat siinä, että retkeily on turvallista. Tai sitten voimme harkita jatkossa sitä, että kansallispuistoalue todella rauhoitettaisiin myös metsästykseltä kokonaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Taimela.

16.38 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Niin kuin tässä keskustelussa on käynyt jo ilmi, niin Sallan kansallispuisto on lajissaan 41. kansallispuisto ja nyt siinä käsittelyvaiheessa, että olemme valiokuntatyön jälkeen tässä ensimmäisessä käsittelyssä täällä salityössä.

Täytyy muistaa ihan tähän alkuun, että tämä kyseinen kansallispuistohanke on siis lähitöisin vahvasti paikallisesta yhteisöstä, ja se kuului positiivisesti myös valiokuntatyössä, kun asiantuntijoita tästä esityksestä laajasti kuulin. Esityksessä on, niin minä koen — toisin kuin ehkä on eräissä puheenvuoroissa annettu ymmärtää — otettu huomioon myös hyvässä yhteistyössä seudullisesti paikallisten metsästysoikeudet ja myös ne mahdollisuudet. Valiokunta korosti mietinnössään, että metsästysrajoituksia koskevien poikkeusten tarkoituksena on turvata paikallisen eräperinteen jatkuminen jatkossakin. Ja paliskunnan osakkaita koskevilla poikkeuksilla puolestaan turvataan porotalouden harjoittamisen edellytyksiä.

Suomen matkailulle puhdas luonto, luonnonsuojelualueet ja kansallispuistot ovat kilpailuvaltti. Ihmiset tarvitsevat luontoa, ja luonnossa liikkumisen vaikutukset terveyteen ovat varsin kiistattomat — varmasti myös meillä, kun käytämme näitä palveluita. Kävijämäärät

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

ovat ilahduttavasti olleet kasvussa. Se on tietysti positiivinen asia, mutta samalla voi todeta sen haastavan kehityksen, joka liittyy luonnon kantokykyyn ja paikallisen palvelurakenteen riittävyyden näkökulmaan. Siksikin kansallispuistoalueilla on erittäin tärkeää korostaa kehittämistyön kohdalla hyvää yhteistyötä paikallisten asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien kanssa myös näiden kansallispuistohankkeiden perustamisen jälkeen.

Totesin lähetekeskustelussa, että niin tämän kuin tulevienkin hallitusten on syytä pitää kiinni luontopalveluiden rahoituksesta. Ei riitä, että perustamme uusia kansallispuistoja, vaan jo olemassa olevista kohteista on myös pidettävä huolta, ja se vaatii tietysti myös konkreettisesti euroja.

Valiokuntatyössä menimme astetta pidemmälle ja kirjasimme mietintöön, että yhtenä ratkaisuna korjausvelkaan voisi olla jopa vapaaehtoinen maksu käyttäjiltä. Tässä omasta mielestäni pitää olla kuitenkin hyvin tarkka, koska lähtökohdan tulee olla jatkossakin aivan ehdottomasti maksuttomuus, vaikka vapaaehtoisen maksun käyttöönottoa esimerkiksi digitaalisia palveluja hyödyntäen selvitetään, ja se on tietysti tätä päivää.

Lähetekeskustelussa sanoin, että toivotan Sallan kansallispuiston tervetulleeksi Suomeen, ja voin sanoa, että näissä tilanteissa, kun on saanut olla talossa useamman vuoden ja ollaan kansallispuistohankkeita saatu eri hallituskokoonpanoilla vietyä eteenpäin, niin ne ovat aina tervetulleita ja lämmittävät mieltä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Sipilä, Sipilä poissa. Edustaja Talvitie, edustaja Talvitie myöskin poissa. — Edustaja Pitko.

16.41 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Suomalaiset rakastavat kansallispuistoja. Tämä Sallaan perustettava kansallispuisto ja toivottavasti tuleva Evon kansallispuisto ovat lahja luontoa rakastaville suomalaisille.

On huomattava tosiaan, että kunnat haluavat kansallispuistoja. Sallan kunta on tehnyt itse tämän esityksen Sallan kansallispuiston perustamiseksi. Ei ihme, sillä näillä kansallispuistoilla on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Tässä hallituksen esityksessä sanotaan, että jo nyt, kun Sallassa on pelkästään tämä nykyinen luonnonsuojelualue, sen aluetaloudellinen kokonaisvaikutus oli vuonna 2019 noin 5,2 miljoonaa euroa — siis luonnonsuojelualueen aluetaloudellinen merkitys — ja tuo työllisyysvaikutus noin 40 henkilövuotta. Jos vertaa näihin Hossan lukuihin, niin voidaan olettaa, että Sallassakin nämä luvut tulevat kaksinkertaistumaan. Eli luonnonsuojelulla ja kansallispuistolla on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia, vaikka ne eivät toki ensisijainen syy kansallispuistoja perustettaessa ole, vaan luonnonsuojelu.

Tässä salissa on nyt puhuttu paljon metsästyksestä. Itse ajattelen, että Suomen metsiin kyllä mahtuvat sekä retkeilijät että metsästäjät. Meillä on tilaa. On kyllä hyvin perusteltua se, että siellä, minne perustetaan kansallispuisto ja missä kasvatetaan kävijämääriä ja odotetaan kävijämäärien kasvavan, myös rajoitetaan metsästystä — metsästys kuitenkin perustuu aseiden käyttämiseen. Paikallisten metsästysoikeus säilyy Sallassa, ja pidän sitä tärkeänä asiana paikallisten hyväksynnän saamiseksi. Usein paikallisten harrastus perustuu enemmän metsästykseseen kuin retkeilyyn, ja retkeily taas on ulkopaikkakuntalaisten mieli-puuhaa. On toisaalta myös ymmärrettävää, että paine metsästykselle näillä luonnonsuojelualueillakin kasvaisi. Tiedän varsin hyvin itse Pohjois-Suomessa asuvana, että kiihtyvä metsien hakkaaminen on tehnyt monista erämaisista alueista nuorta metsää, taimikoita ja

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

ojitusten halkomia vähäriistaisia puupeltoja. Eivät sellaisiin metsiin halua sen enempää retkeilijät kuin metsästäjätkään mennä.

Toivon, että kun tässä salissa myös seuraavissa asiakohdissa puhumme valtion omista metsätaloustoimenpiteistä, myös ottaisimme huomioon sen, että sekä metsästäjille että retkeilijöille löytyisi lähialueilta, omilta kotikulmilta ja mahdollisimman läheltä omia koteja, paikkoja harrastaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiuru.

16.44 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Sallan kansallispuisto on 41. kansallispuistomme, ja uuden kansallispuiston perustaminen on aina iloinen asia. Kahdeksan vuotta sain olla ympäristövaliokunnassa vuosina 2011—2019, ja pääsimme siellä perustamaan useampaakin kansallispuistoa, muun muassa Suomen 100-vuotisjuhlavuonna Hossan kansallispuistoa.

Paikallistaloudelle merkitys on suuri, ja monesti nämä kansallispuistot ovat myös alueella, missä muuten lisätyöpaikkojen saaminen on erityisen haastavaa. Retkeily lisääntyy, luonnossa liikkuminen lisääntyy, ja niin kuin on tässä todettu, taloudelliset vaikutukset ovat myös merkittäviä. On sanottu, että todellakin yksi euro tuo 10 euroa takaisin, ja tuolla sivummalla, missä näitä kansallispuistoja enemmän on, se merkitys vain kasvaa.

Tässä on ollut puhetta metsästysasiasta, ja tiedän omasta kokemuksesta, kun näitä asioita on käsitelty, että se herättää intohimoja ja ristiriitoja. Ei ole aina helppo ratkaista lakipykälää sillä lailla, että kaikki voisivat olla absoluuttisen tyytyväisiä, mutta yleensä laiha kompromissikin on parempi kuin se, että pyytää kaikkea eikä saa yhtään mitään. Pitkän päälle yleensä kansallispuistot on kyllä erinomaisen hyvin otettu vastaan.

Ja jokaisessa yhteydessä, kun kansallispuistoista puhutaan, haluan muistuttaa siitä arvokkaasta rikkaudesta, joka meillä on, eli autiotupaverkostosta. Meillä on yli 200 autiotupaa, ja pidetään niistä myös kiinni. Se on aivan poikkeuksellista kansainvälisessä vertailussa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Elo.

16.46 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tosiaan kansallispuistot ovat meidän kansallisaarteita. Ehkä itsekkin tässä nyt hieman hämmennyin siitä, miten täällä tämä metsästys korostuu — toki se teki niin myös valiokunnan keskustelussa. Haluan myös tässä vielä sitä korostaa, että nämä metsästyksen rajoitukset on tosiaan neuvoteltu hyvässä yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja toimijoiden kanssa, ja niitä lopputuloksia haluttiin myös valiokunnassa kunnioittaa. Kuten täällä on todettu, niin tosiaan se tarkoitus on nimenomaan turvata paikallisen eräperinteen jatkuminen ja toisaalta samalla varmistaa kansallispuistossa kävijöiden turvallisuus.

Edelleen totean tässä, että kyse on siitä vajaan 10 000 hehtaaria ja paljon on siellä, satojatuhansia hehtaareita, muuta maata ympärillä. Tosin edustaja Pitko tässä hyvin toi näkökulman myös siitä, että toki on tärkeätä, että näitä valtion maita sillä tavalla metsätaloudellisesti kestävästi hoidetaan, että ne sopivat virkistykseen myös kansallispuiston rajojen ulkopuolella.

Täällä puhuttiin vastakkainasettelusta. Itse ajattelen, että sitä vastakkainasettelua voi luoda myös se, että väkisin halutaan samalla alueella harrastaa metsästystä ja retkeilyä, ja

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

nimenomaan luonnon arvokkaimmilla alueilla. Nämä Sallan kansallispuiston metsästysoi-
keudet ovat varsin liberaalit, vaikka se ei ehkä täällä käy niin ilmi näistä puheenvuoroista.
Toisaalta kuitenkin valiokunnan kuulemisissa kuultiin myös huolestuttavia, kriittisiä
asiantuntijalausuntoja tästä turvallisuusnäkökulmasta, ja sen takia se on välttämätöntä ot-
taa vakavasti, kun kuitenkin retkeilijämäärät varmasti Sallan alueellakin tulevat kasva-
maan. Itsekin näen, että tärkeätä on se, että pyritään aidosti sovittamaan yhteen erilaisia
käyttötarpeita ja käymään sitä keskustelua.

Arvoisa puheenjohtaja! Vielä kun tässä valiokunnan jäsenet nostivat esiin pohdintaa täs-
tä vapaaehtoisen maksun keräämisestä kansallispuistojen infran rahoittamiseen, niin itse-
kin ajattelen, että lähtökohtaisesti on tärkeätä, että kansallispuistoissa käynti on ilmaista,
mutta erilaiset palvelut siellä toki voivat maksaa. Pidän myös hyvänä sitä, että nyt sitten
selvitetään tällaisista vapaaehtoisen maksun keräämismahdollisuutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lundén.

16.49 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Minä tahdon aluksi oikoa sitä,
kun ymmärtääkseni tässä salissa on annettu ymmärtää, että joku vastustaisi kansallispuis-
ton perustamista. Ei kukaan ole sitä vastustamassa, vaan siellä tapahtuvaa metsästyksen
tarpeetonta rajoittamista. [Petri Huru: Juuri näin!] Valiokuntaryhmämme näkemys, kuten
myös omakin näkemykseni, on, ettei lupametsästyksen sulkeminen ulos kansallispuiston
alueelta ole perusteltua, sillä turvallisuus voidaan taata ja metsästys yhteensovittaa retkei-
lyn kanssa esimerkiksi lupamäärien säätelyllä tai aikarajoituksilla ilman tällaista ehdoton-
ta kieltoa. Lisäksi näen, että on tärkeää ja oikeudenmukaista, että kaikki kansalaiset voivat
metsästää lupajärjestelmän puitteissa suomalaisten yhteisillä alueilla, eli valtion metsissä,
myös siitä syystä, että lisääntyvät susilaumat rajoittavat monilla alueilla kansalaisten met-
sästysmahdollisuuksia muutoin.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on syytä korostaa myös sitä, että tämä meidän esit-
tämämme nykytilan säilyttäminen lähes ennallaan ei heikentäisi mitenkään alueen moni-
muotoisuutta. Niin ikään monissa eri tutkimuksissakin on todettu, että metsästäjät ovat mo-
nessa asiassa maamme ahkerimpia suojelutyöntekijöitä sekä liikenneturvallisuuden ylläpi-
täjiä jokavuotisine hirvijahteineen.

Arvoisa herra puhemies! Tämän edellä mainitun johdosta kannatan lämpimästi valio-
kuntaryhmämme näkemystä siitä, että muiden muassa ulkopaikkakuntalaisten ja metsäs-
tysseurojen vierasmetsästäjien harjoittama lupametsästys saisi alueella jatkua niin kuin pe-
russuomalaisten muutosesitys esittää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kettunen.

16.50 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa puhemies! Nyt säädetään laki Sallan kansallis-
puistosta. Kansallispuisto perustetaan Sallan kunnassa sijaitsevalle valtion omistamalle
Sallatunturin luonnonsuojelualueelle. Ja siitä olen kyllä tyytyväinen, että Suomeen saa-
daan nyt tuonne Sallan kuntaan 41. kansallispuisto.

Täällä on nyt käyty tästä metsästyksestä keskustelua. No, valiokuntakin on korostanut,
että metsästysrajoituksia koskevien poikkeusten tarkoituksena on turvata paikallisen erä-
perinteen jatkuminen. Ulkopaikkakuntalaisia koskevan poikkeussäännöksen tavoitteena

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

on sallia hirvenmetsästys myös niille entisille Sallan asukkaille, jotka ovat muuttaneet Sallasta mutta jotka edelleen kuuluvat paikalliseen metsästysseuraan. Ja tämä on hyvä lisäys.

Tässä on keskustelun aikana nyt tullut esille myös meidän valtion metsät ja niitten hoitaminen ja niitten käyttö. Täytyy muistaa, että Suomessa metsiä käytetään kestävästi kehityksen periaatteitten mukaisesti. Ja täytyy näin metsästäjänä kyllä nyt muistuttaa, että viime syksynä olin Kainuussa kuulkaa hirvimetsällä hyvin hoidetussa talousmetsässä, ja siellä kuulkaa Kainuussa jätkänlintu, kuukkeli, josta annetaan ymmärtää, että se on vain isojen metsien lintu ja vanhojen metsien lintu, mutta siellä hyvin hoidetussa mäntymetsässä, kun minä olin hirvimetsällä, niin kuukkeli tuli katselemaan, että mitäs se tämä mies täällä oikein on tekemässä. [Petri Hurun välihuuto]

Haluan tällä puheella muistuttaa siitä, että kyllä luonto on monimuotoinen. Suomalaiset metsänomistajat ja Suomi valtiona yhtenä metsänomistajana haluavat pitää huolta siitä, että tässä maassa on monimuotoinen, monipuolinen metsä ja luonto.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

16.52 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme Sallan kansallispuistoa, mutta samalla haluan muistuttaa, että meillä on myös Pohjois-Savossa hieno kansallispuisto, Tiilikajärven kansallispuisto, jota on myös suunniteltu laajennettavaksi ja on laajennettukin jo jonkun verran. Sille Pohjois-Savon liittokin on myöntänyt rahoitusta, ja alueen edustajat kyllä tietävät tämän arvon. Se on erittäin hieno paikka, ja toivon, että myös eduskunnassa näemme positiivisia säveliä tämän kansallispuiston kohdalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

16.53 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kansallispuistoja alkaa Suomessa olla ihan kohtuullisen hyvin. Se, mikä minua häiritsee näissä asioissa, on tämä käsittelysystemi, että kun metsästys ja yleensä metsien monikäyttö ovat tärkeitä kansalaisille ja varsinkin paikallisille ihmisille, ketkä siellä asuvat — tai sitten he ovat muuttaneet siltä seudulta vaikka tänne Helsinkiin, mutta heillä edelleen on siellä metsästyksmaat ja kalastusalueet, ja on sitten monta muutakin monikäytön muotoa — niin näitä sitten heti lähdetään rajoittamaan näillä kansallispuistoilla. Kaikkien näiden, jotka näitä innokkaasti kannattavat, pitää muistaa se tosiasia, että se maisema, mikä siellä kansallispuistossa Sallassa tällä hetkellä on, ei säily siellä kahtakymmentä vuotta pidempään. Siitä tulee valtava ryteikkö, kun metsä kasvaa ja mitään ei saa tehdä. [Petri Huru: Juuri näin!] Viidenkymmenen vuoden kuluttua se on semmoinen — niin kuin joku Ilomantsin Petkeljärven kansallispuistokin — kuin se vanha tukkimetsä, jota minun isäpappanikin oli aikanaan harvennushakkuilla käsittelemässä 50-luvun alkupuolella. Nyt, kun se on kansallispuisto, se metsä kuolee pystyyn ja siitä tulee valtava rytö. Kuka semmoista tulee katsomaan? En usko, että kovin kaan moni turisti haluaa sinne mennä. Tai nuoressa metsässä, joka kasvaa umpeen, ei näe mitään, eikä siellä ole pohjassa marjoja eikä mitään muutakaan.

Tässä nyt tämä suojeluinto on levinnyt niin älyttömiin mittasuhteisiin, että tuntuu, että kaikki taloustoiminta pitää lopettaa ja siitä tämän kansakunnan elintaso lähtee nousemaan. Metsästäjien oikeuksien jatkuvaa loukkaamista — ikään kuin esimerkiksi täällä etelässä asuvilla ihmisillä olisi joku ylimaallinen oikeus rajoittaa maaseudun ihmisten elämää, niitä ikimuistoisia nautinto-oikeuksia, mitä sillä seudulla on aina ollut. Tämä kansakunta kun

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

lähti aikanaan kehittymään, niin metsästys, kalastus ja metsistä saatavan särpimen eli leivänjatkeen saaminen ruokapöytään olivat aivan välttämättömiä. [Petri Huru: Elinehtoja!] Nyt niistä on tehty semmoisia paheita, että niitä ei saisi tehdä, ja vihreät tuntevat suorastaan inhoa sitä henkilöä kohtaan, joka harrastaa metsästystä, vaikka jos yhtään haluaisitte katsoa sen verhon taakse, mitä metsästäminen oikeasti tänä päivänä on, se on valtava määrä riistanhoitoa, nuorisotyötä, toisten ihmisten auttamista, ja ne riistalaukaukset, mitä harvoin tulee, ovat todella harvinaisia laukauksia. Tänä päivänä moni tuttavani, tiedän, harrastaa metsästystä, mutta vain riistanhoitopuolta. He pitävät huolen siitä, että alueella haittaeläimet, villiminkit ja supikoirat ynnä muut, eivät pääse tekemään vahinkojaan. Mutta tälle työlle ei näköjään tässäkään talossa kovin paljon arvoa anneta. Se on minulle hyvin murheellinen asia.

Toivoisin, arvoisa puhemies, että kun näitä kansallispuistoja tai luonnonpuistoja tai mitä tahansa suojelualueita tehdään... Emma Karihan esitti juuri tänä päivänä, että 30 prosenttia pitäisi metsistä suojella. Jos tuommoisia puheenvuoroja tulevalta ministeriltä kuulee, niin kyllä pitäisi pikkuisen ainakin peilin eteen mennä miettimään, mitä on tullut sanottua. Milläpä meinataan tämän kansakunnan velat maksaa, ihmiset töissä pitää? Kun into ohittaa järjenkäytön, niin silloin jälki on tuollaista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

16.56 Petri Huru ps: Kiitos, herra puhemies! Haluaisin oikaista muutamia väittämiä liittyen esimerkiksi turvallisuuteen. Turvallisuus ja retkeily ovat todellakin sovitettavissa yhteen muutenkin kuin kieltämällä metsästys. Metsästäjät eivät varmasti kulje autiotupien pihossa retkeilijöiden kanssa samoissa pihapiireissä ammuskelemassa. He ovat retkeilyreitien ulkopuolella. Totta kai jokainen tapaus on liikaa ja turha, yksikin metsästyssonnettomuus. Mutta kun me vertaamme metsästyssonnettomuuksien määrää suhteessa tapahtuneisiin metsästystapahtumiin, suhde on todella pieni, metsästyssonnettomuuksien määrä suhteessa metsästystapahtumiin. Metsästäjiä on Suomessa monta sataatuhatta, ja varmasti tapahtumia on paljon enemmän kuin onnettomuuksia.

Mitä taas tulee edustaja Hopsun mainintaan luonnon kestävydestä lisääntyneen retkeilyn tai esimerkiksi pyöräilyn myötä, väitän, että metsästäjä kulkiessaan metsässä vaikkapa koiransa kanssa jättää huomattavasti pienemmän jäljen metsään kuin pyörällä kulkeva retkeilijä. — En toki ole kieltämässä pyöräilyä kansallispuistoissa.

Mitä taas muuten tulee metsästyksen, sehän on osa suomalaista eräkulttuuria ja todellakin tärkeä osa luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Ei me pystytä turvaamaan esimerkiksi luonnon monimuotoisuutta vieraspedoilta ilman metsästystä, sen jo vihreätkin ovat tajunneet, ja kiihkeimmätkin luonnonsuojelijat. Jos on kosteikoilla vaikka minkkejä, ei siellä ole kohta sorsia, mitä tiirata.

Kuten edustaja Kiuru sanoi laihaista sovusta, on laiha sopu parempi kuin lihava riita, ja siksi tämä esitetty Sallan metsästysmuoto olisi hyväksyttävissä, jos siellä olisi paikallisilla metsästyssseuroilla mahdollisuus kutsua esimerkiksi metsästysvieraita. Sama käytäntö voitaisiin kyllä siirtää muihinkin Suomen kansallispuistoihin.

Ja enpä oikeastaan sano muuta. — Kiitos, herra puhemies. [Tuomas Kettunen: Siinäähän olikin jo paljon!]

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

16.59 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Sallan kansallispuisto perustetaan ja on siis totta. Itse kun pohdin sitä metsästysoikeuttani, niin se minulta nyt valtion mailla tällä päätöksellä sitten sivuutetaan. Eli siitä oikeudesta, mikä minulla kansalaisena on Metsähallituksen mailla metsästää, joudun nyt tällä perustamispäätöksellä sitten luopumaan. [Petri Huru: Juuri niin!] Mutta hyvää tässä on, että tämän kansallispuiston perustamisesta on paikallisten asukkaiden yksimielinen hyväksyntä. Siinä mielessä se on oikein.

Mutta tämän kuulemisen yhteydessä tuli sitten sellainen ikävä piirre: nyt koronan aikana suomalaiset ovat löytäneet kansallispuistot, ja erittäin ikävää kerrottavaa oli kyllä paikallisella virkamiehellä siitä, kuinka paljon jätetään jätöksiä ja tehdään omia monumentteja sinne suojelualueelle, eli suomalaiset ovat hirvittävän kurittomia metsärikkauksien käyttäjiä liikkeessaan siellä alueella. Siihen meillä pitäisi olla välineitä, ja en tiedä, lähteekö se sitten koti- ja koulukasvatuksesta, että me opimme, kuinka luonnossa pitää liikkua. Ehkä tämä kutsujahtimahdollisuus paikallisten seurojen opastuksella olisi voinut olla sellainen kompromissi, mikä olisi voinut olla — ja varmasti ei olisi vaarantanut matkailuelinkeinon asemaa tulevan kansallispuiston alueella.

On kuitenkin ilahduttavaa todeta, että me pystymme Suomessa tavallaan mahdollistamaan kansalaisille metsässä ja luonnossa liikkumisen niin, että se on sitä alkuperäistä luontoa ja että siitä pystytään nauttimaan. Toivotaan, että meidän Metsähallituksen ja Luonnonvarakeskuksen rahoitus riittää mahdollistamaan autiotupien ylläpidon ja reittien kunnossapidon niin, että ne myös toimivat. Eli pelkästään perustamalla kansallispuistoja me emme edesauta sitä, vaan kyllä niiden edellytysten nauttia siitä pitää myös samalla tavoin kulkea käsi kädessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

17.02 **Jenna Simula ps:** Arvoisa puhemies! Täällä korostetaan paljon sitä, että paikkakuntalaisten metsästysoikeuksia on pyritty kunnioittamaan, kun kyse on siitä, että meitä muita metsästäjiä, vaikkapa edustaja Myllykoski ja allekirjoittanut, suljetaan ulos ja aivan tarpeettomasti. Esimerkiksi Metsästäjäliiton lausunto oli aivan selkeä: metsästystä kavennetaan esityksellä kohtuuttomasti.

Mitä tulee turvallisuuteen, tässä jo edustaja Huru ottikin asiaa esille. Eli metsästystapahtumat ovat hyvin ikäviä, ja yksikin on aina liikaa, mutta metsästystapahtumien määrään nähden ne ovat lopulta hyvin pientä, onneksi. Metsästystä harjoitetaan täällä etelässä ja muuallakin isoissa kaupungeissa jopa aivan asutuksenkin likellä ongelmitta. Ei metsästyksen ja retkeilyn yhdistäminen ole ongelma. Metsästyksessä otetaan turvallisuusnäkökulmat aina huomioon. Se on lähtökohta joka kerta, kun sinne metsälle lähdetään.

Ja kuten todettua, metsästysmatkailulla on aluetaloudellistakin merkitystä ja se tuo rahaa paikkakunnalle sekä kansallispuistojen ylläpitoon ja pidentäisi sesonkia ruskajälkeille ajalle. Näin ollen palveluiden ja majoituksen käyttöaste paranisi. Sekin olisi kaikkien etu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

17.03 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että kansallispuistoja on Suomeen tullut ja sitä listaa edelleen päivitetään, mutta tässäkin listassa jonain päivänä tulee katto vastaan. Elikkä ihan loputtomasti kansallispuistoja ja luonnonpuistoja ja suojelualueita Suomessa ei voi olla, koska ne ovat sitten pois taloustoiminnasta, jolla Suomi on rakennettu.

Ymmärrän toki, että kansallispuistoilla on tällainen matkailullinen näkökulma, mutta millä te, hyvät edustajakollegat, perustelette sen, että kun maaseudun ihminen ajaa autolleen — vaikka nyt se Möhkön-mummo Ilomantsin kirkonkylälle ostamaan invalidimiehelleen kahvia ja vähän evästä, ja saattaapa ostaa vaikka karjalanpiirakoita Parpeinpirtiltä, ja sitten kun hän ajaa kotiinsa, siinä on tullut 75 kilometriä, 80 kilometriä matkaa — silloin, arvoisat kollegat, moni teistä puhuu, että tulee ilmastopäästöjä. No, eikö näistä tule sitten ilmastopäästöjä, kun satatuhatta ihmistä hujauttaa Ilomantsista tai Helsingistä tai pääkaupunkiseudulta Sallaan taikka Hossaan taikka jonnekin muuante? Valtava autojono. Esimerkiksi Kolilla alkaa olla sellainen tilanne, että siellä on yksityisautoista valtava ruuhka ja pitää rakentaa lisää parkkipaikkoja. Kas kun ette tästä ilmastopäästöistä ole ollenkaan huolissanne. [Jenna Simula: Ne menee sähköautoilla!] — Ei siellä sähköautoja ainakaan näkynyt. Minä näin siellä muun muassa vanhoja Ramblereita viime kesänä, ja pikkunen pölypilvi oli, ilmeisesti oli pakokaasua. — Toivoisin, että tässä pikkusen järkiinnytte. Tämä on semmoista kohokuorista menoa, että kukaan ei pysähdy miettimään mitään muuta kuin sitä, että oma päämäärä saadaan täyteen, ja paikallisista ihmisistä ei välitä enää kukaan mitään. Susien suojelu tuntuu olevan täällä pääkaupunkiseudulla suurempi murhe kuin sen paikallisen ihmisen pärjääminen siellä elämässään ja sen yhteisön hyvinvointi ja talouden pyörittäminen ja terveydenhuollon järjestäminen, esimerkiksi.

Muistuttaisin myös ympäristövaliokuntaa siitä, että kun aikanaan tehtiin budjettilausuntoa, niin sinne selvästi kirjattiin, että nyt kun näitä rahoja on ruvettu käyttämään, saatu lisää luonnonsuojelurahaa ympäristöministeriön budjettiin, niin nyt pikkuhiljaa ruvettaisiin kunnostamaan niitä olemassa olevia kansallispuistoja — sitä toivoisin. Eihän siinä ole mitään tolkkua, että me hamutaan vain lisää ja lisää näitä suojelualueita ja vanhojen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rakenteet rapistuvat.

Ilomantsin Petkeljärvelläkin on edelleen se vanha sama kuoppainen tie. Se lieneekin tarkoitus, että siellä ei kukaan käykään — sekö lienee tarkoitus, en tiedä. Sanoivat vielä, kun eräältä toimijalta kysyttiin, että ei sinne kukaan halua sitä tietä. No ainakin moni asuntovaunulla siellä käynyt kiroaa sitä, kun iskunvaimentimet ovat kovilla, ja moni auto on särkynyt sillä tiellä.

Sen pitäisi olla jo riittävä viesti siitä, että kun meillä on kerran rahaa näiden kansallispuistojen kehittämiseen ja lisäämiseen, niin pitää niitä hoitaakin sitten. Ei ole mitään järkeä rakentaa uusia, uusia, uusia valtavia suojelualueita ja antaa entisten rapistua — palvelurakenteiden nimenomaan. Ei siellä kukaan käy kohtapuoliin, jos siellä eivät ne palvelupisteet ole kunnossa ja eri kulkureitit turvallisia. Toivoisin, että tähän kiinnitetään huomiota. Ymmärrän toki sen innokkuuden, millä näitä ajetaan, [Puhemies koputtaa] mutta sillä ei ole mitään tekemistä luonnonsuojelun kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

17.07 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt on erittäin hyvää keskustelua käyty tämän luonnonsuojelualueen tiimoilta, ja siihen ei ole paljon lisättävää — tuohon äskeiseenkin ympäristövaliokunnan entisen puheenjohtajan, arvostamani edustaja Hoskosen, puheenvuoroon.

Mutta kiinnittäisin huomiota sellaiseen asiaan ja toivoisin, että vielä käsittelyssä huomioidaisiin Sallan luonnonsuojelualueen metsästyskuvioissa se, että kun paikallisille metsästyseuroille metsästys taataan, niin siellä on sellainen pieni lapsus, että jos esimerkiksi kaksi metsästyseuraa, siis paikallista metsästyseuraa, yhdistyy yhdeksi uudeksi yhdistykseksi, niin tällä uudella yhdistyksellä ei käsittääkseni ole enää metsästyslupaa alueella. Ja tässä on sellainen pieni valuvirhe, johon täytyisi kiinnittää huomiota, että tämä ei tulisi menemään näin, koska tänä päivänä ikävä kyllä metsästyseuroissa miehet alkavat ikääntymään — toki ovat yhtä taitavia kuin nuoremmatkin, mutta sitä kautta sitten metsästyseuroja saattaa joillakin alueilla yhdistyä, ja näin ollen meidän tulisi varmistaa se, että myöskin sitten uudet paikalliset seurat saisivat alueilla metsästää tulevaisuudessakin. — Kiitos. [Mikko Lundén: Hyvä näkökulma!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

17.08 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Kansallispuiston perustamisen osalta ei ollut mitään erimielisyyksiä. Esimerkiksi maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntohan perustuu ihan tähän metsästysoikeuden kysymykseen, ja siitä käytiin pitkät keskustelut. Mutta kun muistelemme tässä menneinä aikoina perustettuja kansallispuistoja, niin ainahan siihen on liittynyt just tämä metsästysoikeus tai sen oikeuden menettäminen tietyiltä osin. Ja ehkä tässä on vielä erikoinen tilanne siinä mielessä, että Lappi ja Kainuu kuuluvat tämmöisen perinteisen metsästysoikeuden piiriin, elikkä valtion mailla oman kunnan alueella saa metsästää ilman metsästysmaksua. Ja tämä on sillä tavalla tässä turvattu nyt Sallan osalta, elikkä paikkakuntalaiset saavat metsästää sillä alueella — paitsi sillä ydinalueella, missä se kielto on päällä. Elikkä nämä ovat tärkeitä asioita sitten, vaikka, kun ajatellaan meitä maatomia metsästäjiä, niin me tietenkin niitä valtion maita voisimme hyödyntää metsästäessä, ja nyt sitten tuolle alueelle ei ole mahdollista mennä muuten kuin liittymällä esimerkiksi siellä niihin metsästyseuroihin, mitä siellä tällä hetkellä on. Heillähän säilyy siellä metsästysoikeus.

Ja täällä ovat jo esille nousseet nämä uudet kansallispuistot. Kun me olemme näissä kuulemisissa nyt käyneet läpi tänäkin syksynä tätä, että miten paljon meillä on erilaista korjausvelkaa kansallispuistoissa tai Metsähallituksen luontopalvelupuoella, niin se on merkittävä summa. Puhutaan kymmenistä miljoonista euroista. Ja nyt perustetaan uusia kansallispuistoja. Ne vaativat aina oman rahansa, että ne toiminnot saadaan siellä pyörimään, ja tässä on nyt semmoinen tieto ainakin minulle tullut, että muutamia vanhoja alueita puretaan jo pois. Elikkä tämä on kyllä mielestäni edesvastuutonta tai hankalaa, että perustetaan uusia ja sitten taas hävitetään vanhoja, sillä niiden alue on erilaista kuin mitä tällä hetkellä uusilla.

No, meitä on valistettu tässä asiassa. Esimerkiksi Sallan lähellä asusteleva edustajamme Mustajärvi on hyvin merkittävästi tuonut esille, millä tavalla tähän esitykseen tulisi suhtautua, ja siellä on myötämielisyyttä myös tälle kansallispuiston perustamiselle ja sitten myös sille, että paikallisilla säilyy tämä metsästysoikeus, mutta me, jotka haluaisimme siellä käydä, tietenkin pahoittelemme tätä perustamista. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

17.11 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Huru käytti puheenvuoron puhuakseen siitä, että metsästyksessä on nykyään vain vähän onnettomuuksia. Metsästysonnettomuudet ovat onneksi laskeneet vuosikymmenten aikana, mutta niitä tapahtuu silti edelleen. Tänäkin vuonna useampi ihminen on kuollut metsästysonnettomuudessa yhden vuoden aikana kuin mitä esimerkiksi suurpedot ovat metsässä tai luonnossa aiheuttaneet kuolemia viimeisen 100 vuoden aikana. Siis yhden vuoden aikana metsästysonnettomuuksia. Mielestäni jokainen näistä kuolemista on liikaa, jokainen, eikä niitä tule vähätellä. [Mauri Peltokangas: Se on ihan selvä!] Olemme tänä vuonna kuulleet sen, kuinka Urho Kekkosen kansallispuistossa metsästäjä ampui pyöräilijää tai kuinka Kuusamossa metsästäjä ampui toisen metsästäjän, kun ase laukesi vahingossa. Nämä ovat hyvin valitettavia asioita, ja meidän tulee tehdä kaikkemme, että me niitä voimme vähentää ja kokonaan saada ne pois. Kyse on metsästyksen aiheuttaman konkreettisen uhan lisäksi myös turvallisuudentunteesta. Kansallispuistojen suosituilla reiteillä on voitava olla varma siitä, että siellä on turvallista, että ei joudu vahingossa luodin kohteeksi. Nämä reitit, kansallispuistot ovat jokaiselle suomalaiselle avoimia, niihin on kutsuttu joka ikinen suomalainen, myös ne, joilla ei ole tietoa, milloin ja missä mitään lajia metsästetään, niin että osaisivat sitä itse varoa.

Epäilen myös edustaja Hoskonen lausuntoa siitä, että Sallan kansallispuisto olisi 20 vuoden päästä jonkinlainen pusikko, jos sitä ei hoideta, tai että metsä mätänisi, jos sitä ei hoideta. Voi olla toki, että monikaan edustaja ei ole käynyt luonnontilaisessa metsässä — ne ovat todellakin käyneet Suomessa hyvin vähäisiksi. Meillä pohjoisessa, missä puut kasvavat hitaasti, voi luonnossa törmätä jopa 600 vuotta vanhoihin puihin, ja kun se puu joskus kaatuu, ei sen elämä pääty siihen, vaan sen lahoringossa syttyy uusi elämä, ja myös sinne metsään kasvaa uusia puita. Näin toimii luonto.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.13 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja. Edustaja Hoskonen esitti huolen siitä — kun tämä tuleva on nyt 41. kansallispuisto — että miten paljon näitä suojelualueita tässä maassa jo nyt on ja miten paljon suojellaan metsiä. No, tämän Sallan kansallispuiston osaltahan on siinä mielessä onnellinen tilanne, että tämä kansallispuistohan tulee Sallatunturin suojelualueelle, eliikkä tämän niin kuin on vain sitten jatkumoa — ja aika iso alue, lähes 10 000 hehtaaria.

Mutta halusin käyttää tämän puheenvuoron sen takia, että yhdyn tähän huoleen, minkä edustaja Hoskonen ja edustaja Piirainen toivat tässä esille, että meillä on tosiaan tässä maassa jo olemassa olevia kansallispuistoja 40. Sotkamon salomaiden sydämessä on Hii-denportin kansallispuisto. Millä tavalla sitä on markkinoitu, millä tavalla sitä on hoidettu? Käykö tässä nyt niin, että kun näitä uusia kansallispuistoja tehdään, niin sitä kautta ne entiset kansallispuistot jäävät vähän vähemmälle ja niitten hyöty jää vähemmäksi?

Mutta, arvoisa puhemies, haluan nyt muistuttaa myös siitä, että vaikka näitä kansallispuistoja tehdään, niin tässä maassa kestävä kehityksen mukaisesti metsä- ja talouspolitiikalla luodaan myös semmoisia olosuhteita Suomen metsiin, että kyllä meillä on monimuotoinen metsä ja ympäristö myös näitten kansallispuistojen ympärillä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

17.15 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan edustaja Piirainen jo otti esille asian, josta halusin myös sanoa. Kyllähän nyt, kun niille metsästysseuroille jää sinne oikeus hyödyntää tätä metsästysoikeutta, niihin seuroihin voi liittyä, mutta uusia seuroja ei sitten voi perustaa. En lähde pohtimaan yhdistyslain ajatusta, kuinka paljon niitä seuroja pitää sitten joillakin alueilla olla ja miksei sitten voida perustaa yhdistystä, joka keskittyy metsästämiseen. Mutta se on ehkä pienempi murhe tässä.

Minä uskon, että edustaja Huru halusi sanoa, että metsästystapahtumia on paljon ja metsästysonnettomuuksia suhteessa siihen erittäin vähän. Niin minä haluaisin ymmärtää, että hän tarkoitti: että metsästystapahtuman yhteydessä ulkopuoliselle tapahtuneita onnettomuuksia on erityisen vähän. Metsästysonnettomuuksia kyllä sattuu, kuten edustaja Pitko toi esille, ja ne ovat valitettavia. Mutta jokaisessa harrastuksessa, niin golfissa kuin missä hyvänsä, tapahtuu aina onnettomuuksia, jotka eivät ole tietysti suotavia.

Mutta tärkeintä tässä minun mielestäni on, että ne hyvät viestit on nyt huomioitu. Eli myös niistä vanhoista kansallispuistoista pitää pitää huolta ja että luontopalveluiden rahoitus on vakaalla pohjalla niin, että ne alueet ovat sitten todellakin käytettävissä, sillä se kansallispuisto ei ole itseisarvo, jos ei sillä ole käyttömahdollisuuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Jottei väärää kuvaa jäisi edustaja Pitkon puheen jälkeen, niin oikaisen hieman paria faktaa. Kun luonnonpuisto tai kansallispuisto perustetaan, niin millä ihmeellä sieltä nuoresta metsästä sitten taimikonhoitoja tehdään tai maisemaa avarretaan, kun sieltä ei saa mitään kaataa, ei tikkua ristiin, ei mitään. Ja täällä sitten edustaja Pitko äsken todisti, että maisemat säilyvät ja se vanha metsä uudistuu. Se uudistuu valtavan pitkän kaaren aikana.

Niin kuin sanoin, ihmettelin sitä — kuten moni muu edustajakin, kollega — että olemassa olevien kansallispuistojen kunto ei näköjään kovin paljon kiinnosta, kunhan vain uusia alueita saadaan lisää. Jos haluatte tulla tutustumaan aitoon luonnonmetsään, jota ei ole pitkään pitkään aikaan liikutettu, Ilomantsissa löytyy Patvinsuon kansallispuistosta semmoinen alue. Valtava rytö, mihin ei sataan vuoteen ihmisen käsi ole koskenut. Jos joku kuvittelee, että se on se luonnonmetsä, jollaista täällä tässä kaupungissa tunnutaan innolla haluttavan, niin sellaista metsää ei halua kukaan. Siellä ei mitään kasva. Siellä ei uskalla liikkua, kun on kaatuneita, lahonneita puita sokin sokin, sinne meneminen on hyvin vaikeaa, ellei mahdotonta. Ei siellä riistakaan kulje. Miten se hirvi sinne sarvineen menisi, kun siellä ihminenkin ei kunnolla pääse. Tällaisia mielikuvia täällä levitellään — asioita, joilla ei ole mitään tekemistä luonnontieteen kanssa, ja sitten ihmisille syötetään niitä median välityksellä totuutena. Sitä hieman ihmettelen. Se on tämä meidän Suomen, rakkaan isänmaamme, tämän päivän kuva, että luodaan tiettyä mielikuvaa, jonka jälkeen saadaan syntymään lopullinen päätös, joka on taas sitten haitaksi vaikka Suomen metsätaloudelle.

Sama on tässä ilmastopolitiikassa, tämä koskee sitäkin sektoria. Kun meillä pitäisi ilmastoa kehittää ja hiilidioksidisidontaa lisätä, niin meillä esitetään suojelualueita lisää niin kuin nytkin käsittelyssä on. Sillä me tuhoamme tämän ilmastopolitiikan. Jos metsiä ei hoideta, hiilinielut eivät kasva. Jos joku pystyy minulle tieteellisesti todistamaan, että mi-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

nun puheeni ei pidä paikkaansa, niin mielelläni otan sen tiedon vastaan. Viimeisen 50 vuoden aikana metsien kasvu on tuplattu reilusti, eli hiilinielu on kaksinkertaistunut, samoin hiilivarasto. Ja täällä vain puhutaan siitä, että pitää lopettaa metsätalous ja suojella kaikkia, saada kaiken maailman taksonomiat voimaan ja suojelualueita lisää. Sillä tavalla tuhoamme suomalaisen kansantalouden, ilmastopolitiikan ja ihmisten halun tehdä töitä tässä samassa. Siinä on semmoinen juttu, jonka en haluaisi koskaan toteutuvan. Tällä tiellä joudumme siihen tilanteeseen väijäämättä. Jonkun on tultava järkiinsä ennen sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja vielä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

17.20 Juha Sipilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Pahoittelen myöhäistä saapumista tähän, mutta valiokunnan varapuheenjohtaja on hienosti asian esitellyt täällä. Muutama sana.

Ensinnäkin minusta tämä on erittäin hyvä esimerkki siitä, miten kansallispuistoesitys lähtee liikkeelle sieltä alueelta, miten sitä valmistellaan yhdessä, miten eri intressiryhmät otetaan huomioon. Sieltä tuli hyvää palautetta myöskin yrittäjiltä siitä, kuinka suuri mahdollisuus tämä on alueen yrittäjille ja myöskin sitten tuo tuloja sinne.

Tämä metsästyskohta on ehkä tässä nyt saanut ylisuuren osuuden, kun puhutaan kansallispuistosta. Kansallispuisto on haluttu sinne paikkakunnalle, se on saatu sinne ja luonnon-suojelulain perusteellahan metsästys kansallispuistossa on lähtökohtaisesti kokonaan kielletty. Tässä on tehty tästä poikkeus ja valmisteltu se huolella, ja lopputulos on se, että Sallan kuntalaiset saavat metsästää tuolla alueella ja hirvenmetsästyskin on sallittu Sallan kuntaan tämän lain voimaan tullessa rekisteröidyille metsästyssseuroille, joitten alueeseen tämä kuuluu. Eli metsästys on otettu minusta tässä poikkeuksellisen hyvin huomioon.

Tästä ikävästä ampumatapauksesta ja metsästysturvallisuudesta puhuttiin valiokunnassa paljon, ja minusta tämä on aiheellinen huoli, joka kyllä sitten tämmöisessä kansallispuistoympäristössä pitää ottaa huomioon, ja selvästi se myöskin on huomioon otettu.

Minusta kaiken kaikkiaan erittäin hyvin valmisteltu esitys, jossa on tasapainoisesti otettu alueen eri toimijat huomioon.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 140/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Juuso, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.22 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää terveydensuojelulakiin muutosta, jossa toiminnanharjoittajilta perittäisiin jatkossa veroluonteinen 150 euron suuruinen

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

vuotuinen valvonnan perusmaksu niistä toimipaikoista ja toiminnoista, joiden käyttöön-
otosta tai aloittamisesta toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa tai jotka edellyt-
tävät hyväksyntää.

Perussuomalaisen valiokuntaryhmä vastustaa yritystoiminnan verorasituksen lisäämis-
tä uusien veroluonteisten maksujen muodossa. Myöskään rahan siirtäminen kunnan sisällä
taskusta toiseen ei ole perusteltua.

Asiantuntijakuulemisissa on esitetty, että esitetyn yritysten kokonaiskulurasitetta lisää-
vän perusmaksun perustana ei ole toimenpiteitä, joiden perusteella veloitusta voitaisiin yk-
sittäisen yrityksen osalta ylipäättään pitää aiheellisenä. Vuosittaisen perusmaksun johdosta
yritykset joutuisivat maksamaan valvontamaksun, vaikka niihin ei ole kohdistettu valvon-
tatoimenpiteitä.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaisessa valvonnan perusmaksussa olisi yrityksille
kyse pelkästä lisäkustannuksesta. Valvonnan perusmaksun käyttöönottoa perustellaan
muiden seikkojen ohella sillä, että perusmaksun maksukertymä mahdollistaisi nykyistä te-
hokkaamman, haittoja ennaltaehkäisevän neuvonnan ja ohjauksen toteuttamisen. Tehok-
kaamman neuvonnan ja ohjauksen edistäminen on kannatettavaa, mutta on kuitenkin ky-
seenalaista, toteutuisiko tämä suunnitellulla tavalla. Sellainen toimija, johon ei ole kohdis-
tunut tarkastusta, ei hyötyisi normaalisti tarkastukseen liittyvästä ohjauksesta ja neuvon-
nasta. Esityksessä ei myöskään esitetä muutoksia, joilla maksun käyttöönoton perustaksi
esitetty ennaltaehkäisevä neuvonta ja ohjaus toteutettaisiin. Vaikka toimijan oma panostus
ja omavalvonta voivat alentaa valvonnasta syntyviä maksuja, se ei vaikuttaisi kuitenkaan
alentavasti valvonnan perusmaksuun.

Erityisen kyseenalaista esityksessä on matkailualan maksutaakan nostaminen juuri nyt,
kun koronaviruskriisi on romahduttanut alan toiminnan kannattavuuden. Vuonna 2020
majoitus- ja ravitsemusalan bruttoarvonlisäys laski reilulla kolmanneksella ja moni majoit-
usyritys menetti yli puolet liikevaihdostaan. Hallituksen tarpeettomasti pitkittämät ja
muun muassa THL:n ja ECDC:n suosituksiin nähden ylimitoitettut matkailua rajoittavat
toimenpiteet heikentävät matkailualan toimintaedellytyksiä edelleen. Tässä tilanteessa ei
ole perusteltua kohdistaa koronapandemiasta eniten kärsineisiin toimialoihin uusia vero-
luonteisia maksuja.

Mikäli perusmaksun käyttöönoton yhteydessä yrityksille olisi annettu mahdollisuus ke-
ventää suoriteperusteisista maksuista aiheutuvaa maksurasitusta omalla toiminnallaan, pe-
rusmaksu olisi edes jollakin tavoin perusteltavissa, mutta tällöinkin olisi ollut kohtuullista
siirtää maksun käyttöönottoa esimerkiksi vuodelle vuoden 2023 alkuun koronarajoituksis-
ta yrityksille aiheutuneiden tappioiden vuoksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että lakiehdotus hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.26 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Ylimääräiset verot eivät koskaan
ilahduta yrittäjiä, ja tässä nyt tuntuu olevan tällainen perusteeton ylimääräinen vero. Niin-
pä kannatan edustaja Kaisa Juuson tekemää ehdotusta, eli vastalauseita hylätä tämä esi-
tys. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

17. Lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla

Kansalaisaloite KAA 9/2019 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 13/2021 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hylätään. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.27 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Nyt käsitellään lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla. Jos pohditaan ensin taustaa. Kansalaisaloitteen takana olevat järjestöt ja allekirjoittaneet kansalaiset esittävät, että valtion metsien käyttöön liittyvä lainsäädäntö muutetaan siten, että valtion omistamilla alueilla ei jatkossa olisi pääsääntöisesti sallittua suorittaa metsälaissa tarkoitettuja uudistushakkuita. Käytännössä muutos tarkoittaisi siirtymistä avohakkuista ja voimaperäisistä kasvatushakkuista jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmiin. Eli muutoksen tarkoituksena oli edistää Metsähallitusta koskevassa laissa määriteltujen yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamista ja määritellä valtion metsienhoitotoimenpiteille ja puunkorjuun toteutukselle kestävyysnäkökulmasta selkeät vähimmäisvaatimukset.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö ottaa selkeän askeleen kansalaisaloitteen tavoitteiden suuntaan, vaikkei sitä kokonaisuudessaan toteutakaan. Mutta on huomionarvoista, että uusi tieto, tai uusiin tietoihin, tukee jatkuvan kasvatuksen menetelmän suurempaa käyttämistä myös taloudellisesta näkökulmasta. Jatkuvapeitteinen kasvatustapa on tietyissä olosuhteissa taloudellisesti kannattavampaa kuin avohakkuu, ei kylläkään aina. Ja vaikka maa- ja metsätalousvaliokunta hylkää kansalaisaloitteen, on siinä kaksi merkittävää lausumaa.

Ensiksi maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että eduskunta edellyttää maa- ja metsätalousministeriöltä selvitystä jatkuvan kasvatuksen lisäämisestä siihen soveltuviin metsissä valtion mailla vuoden 2022 loppuun mennessä.

Toiseksi Metsähallituksen tuottotavoitteet tulee asettaa siten, etteivät ne vaikeuta valtion metsien kokonaiskestävää käyttöä. Tästä tulee toimittaa selvitys maa- ja metsätalousvaliokunnalle vuoden 2023 loppuun mennessä.

Ja mikä on merkittävää, nämä lausumat valiokunta on hyväksynyt yksimielisesti. Eli vaikka valiokunta ei ole yhtynyt kansalaisaloitteeseen, on kuitenkin, kuten alkuun sanoin, otettu askel siihen suuntaan, että meillä enemmän luonnon metsänhoitomenetelmien osalta tehdään ratkaisuja tiedon perusteella, ei vain lukkiuduta omiin kantoihin — mikä on hyvä.

Ja kyllä minun täytyy sanoa, että vasemmistoliitto iloitsee siitä, että eduskunta kannattaa metsänhoidon menetelmien kehittämistä tiedon lisääntyessä. Tärkeä tavoite, ja se on ollut yksi, mikä on meitä miellyttänyt puolueena. Voimme iloita mietinnön yksimielisestä kannasta, että valtion metsien hyödyntäminen jatkossa on mahdollista vain kokonaiskestävyyden reunaehtojen toteutuessa.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

17.31 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitetta koskeva mietintö on historiallinen. Lisääntyvän tiedon valossa on selvää, että suomalaisissa metsänkäyttötavoissa on parannettavaa. Kansalaisaloitteen takana olevat järjestöt ja allekirjoittaneet kansalaiset vaativatkin, että valtion omistamilla alueilla ei pääsääntöisesti jatkossa olisi sallittua tehdä avohakkuita. Käytännössä muutos tarkoittaisi siirtymistä avohakkuista ja voimaperäisistä kasvatushakkuista jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmiin.

Arvoisa puhemies! Suomessa on totuttu ajattelemaan metsiä nimenomaan taloudellisen käytön ja arvon näkökulmasta, ja jatkuvan kasvatuksen menetelmä oli jopa lailla kielletty vuoteen 2014 saakka. Nykyisellä ympäristökriisin aikakaudella on kuitenkin selvää, että metsällä on myös muita kuin taloudellisia äärimmäisen tärkeitä arvoja. Metsät ovat itseisarvoisen tärkeitä elinympäristöjä monille lajeille, ja Suomessa nimenomaan metsien lajistot ovat uhanalaistumiskehityksen kärjessä. Kaikista uhanalaisista lajeista metsälajeja on lähes kolmannes. Metsien nykyiset käyttötavat ovat tähän merkittävin syy, joten metsien käyttötapojen kehittäminen on välttämätöntä.

Arvoisa puhemies! Vaikka mietintö ei esitä kansalaisaloitteen hyväksymistä, siinä on kaksi erittäin merkittävää lausumaa, kuten edustaja Myllykoskikin äsken totesi. Esimerkiksi valiokunta ehdottaa, että eduskunta edellyttää maa- ja metsätalousministeriöltä selvitystä jatkuvan kasvatuksen lisäämisestä siihen soveltuvissa metsissä valtion mailla. Mietintö ottaa myös selkeän askeleen kansalaisaloitteen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tärkein jatkuvaa kasvatusta puoltava argumentti on se, että jatkuva kasvatusta aiheuttaa vähemmän haittaa monimuotoisuudelle, vesistöille ja virkistyskäytölle. Jatkovaa kasvatusta lisäämällä parannetaan metsänhoidon kokonaiskestävyyttä. Vasemmisto iloitsee siitä, että eduskunta kannattaa metsänhoidon menetelmien kehittämistä tiedon lisääntyessä, sillä mikään muu ei ole oikein tai järkevää tässä ajassa, jona ympäristökriisiä tulee hillitä nimenomaan omia toimintatapojamme kestäviksi kehittämällä.

Toisekseen Metsähallituksen tuottotavoitteet tulee asettaa siten, etteivät ne vaikeuta valtion metsien kokonaiskestävää käyttöä, ja tästä valiokunnalle tulee toimittaa selvitys 2023 loppuun mennessä.

Nämä kaksi lausumaa valiokunta on hyväksynyt yksimielisesti, ja se on hieno asia.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on erittäin tyytyväinen siihen, että valtion metsien hyödyntäminen olisi jatkossa toteutettava vain kokonaiskestävyyden reunaehtojen mukaisesti. On hyvin toivottavaa, että tutkijoiden ja aktivistien estämät hakkuut valtion luontoarvoiltaan kartoittamattomissa arvometsissä saataisiin pysyvästi pois päiväjärjestyksestä, ja tähän ongelmaan kestävä ratkaisu on nimenomaan tulospaineen keventäminen. Tähän mennessä vasemmistoliiton kansanedustajat ovat toimineet myös yksittäisten hakkuiden keskeyttämiseksi, kun huolia metsien luontoarvoista on noussut esiin. Näin ei tietenkään pitäisi olla, vaan valtion metsien käytön pitäisi olla esimerkillisen vastuullista ja EU:n biodiversiteettistrategian mukaista. Luonnon monimuotoisuuden vaarallisen hupenemisen hillitsemiseksi myös Suomen on suojeltava muiden EU-valtioiden tavoin kaikki jäljellä olevat iki- ja aarniometsänsä.

Tämä mietintö ja kansalaisaloite ovat askelia oikeaan suuntaan.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu poissa, edustaja Koponen, Ari poissa. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

17.36 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla käsiteltiin maa- ja metsätalousvaliokunnassa, ja teimme valiokuntana yksimielisesti sellaisen johtopäätöksen, ettei ehdotonta avohakkuukieltota valtion mailla ole perusteltua asettaa. Käytännössähän avohakkuukieltoto tarkoittaisi sitä, ettei metsien hoidossa voitaisi yhtenä keinona käyttää uudistushakkuuta, jossa samanikäinen puusto korjataan yhtäaikaaisesti pois. Avohakkuusta jää ehkä ihmissilmälle tympeännäköinen aukko metsään, mutta tilalle kasvaa pian taimikko ja sellaista kasvillisuutta, joka ei metsässä muutoin pärjäisi. Tämä kasvillisuus taas tuo alueelle erilaisia hyönteisiä, lintuja ja muita eliöitä.

Jatkuvapeitteisellekin metsänkasvatukselle on paikkansa, mutta se ei sovi kaikkialle, eikä metsä näytä kasvavan yhtä tuottoisasti. Metsä, joka kasvaa tuottoisasti, sitoo myös enemmän hiiltä. Tärkeintä on kokonaisuus, maalaisjärjen käyttö ja kaikenlaisen metsanhoidon mahdollistaminen järkevissä mittasuhteissa. Metsää kun täällä Suomessa riittää, ja sitä kasvaa jatkuvasti lisää, enemmän kuin vuosittain hakataan.

Nostan nyt esille muutamia tärkeitä lukuja, jotta kenenkään ei tarvitse ahdistua suomalaisesta metsanhoidosta tai metsäteollisuudesta. Yli puolet Euroopan tiukasti suojelluista metsistä sijaitsee Suomessa. Näissä metsissä ei saa tehdä mitään metsätaloustoimia. Suomalainen metsälaki lähtee siitä, että metsien tuottotavoitteesta huolimatta otetaan huomioon myös biologiset ja sosiaaliset näkökulmat. Uutta metsää täytyy istuttaa vanhan tilalle, olipa kyseessä minkälainen hakkuutapa tahansa. Talouskäytössä olevaa metsää on valtiolla eli Metsähallituksella 4,8 miljoonaa hehtaaria, kun kokonaismetsäpinta-ala Suomessa on noin 22,8 miljoonaa hehtaaria, joka on noin kymmenesosa koko Euroopan metsäalasta. Metsähallituksella on käytössä 15 erilaista hakkuumenetelmää, joista avohakkuumenetelmällä käsitellään vain 15 prosenttia hakkuualasta. Koko Suomen metsäpinta-alasta avohakkuuta tehdään 0,5—0,7 prosenttia. Hakkuuaukkojen koko on keskimäärin vain noin 1,4 hehtaaria. Yleisin hakkuumuoto on harvennushakkuu. Kaikesta tavaraviennistä metsäteollisuuden osuus on reilu 19 prosenttia, joten se työllistää paljon suomalaisia joko suoraan tai välillisesti ja tuo vaurautta myös alueellisesti etenkin maakunnissa.

Arvoisa puhemies! Kuten edellä kuvasin, kyseessä on laaja kokonaisuus, ja vaikka kansalaisaloite koskikin vain valtion mailla tapahtuvaa avohakkuiden kieltota, valiokunta toteasi, että toteutuessaan sillä olisi välittömästi vaikutuksia metsätalouden näkymiin ja puun saantiin. Meillä ei ole varaa omilla toimillamme romuttaa teollisuuttamme enää yhtään enempää, päinvastoin. Saimme aloitteen myötä valiokunnassa entistäkin kattavamman näkemyksen Suomen metsien käyttöön, metsätalouteen ja metsien suojeluun. Ja kuten todettua, valiokunta edellyttää selvitystä siitä, miten jatkuvaa kasvatusta voitaisiin lisätä erityisesti siihen soveltuvissa valtion suometeissa, virkistys- ja matkailualueilla sekä suojelualueiden, vesistöjen sekä edellä mainittujen erityiskäytössä olevien alueiden reunoilla. Suorilla kielloilla harvemmin ajetaan asioita oikeaan suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.40 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Alkuun haluan kiittää kansalaisaloitteen tehneitä kansalaisympäristöjärjestöjä ja kaikkia allekirjoittajia tärkeästä aloitteesta yhteisen kansallisaarteemme ja omaisuutemme, Suomen metsäluonnon, puolesta. Aloitteessa ehdote-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

taan lakimuutosta, joka muuttaisi metsähakkuut valtion metsissä jatkuvan kasvatuksen hakkuiksi tietyin poikkeusmahdollisuuksin.

On arvokasta, että aloitteen myötä avohakkuut ovat nousseet laajaan julkiseen keskusteluun. Keskustelun johdosta parempia vaihtoehtoja avohakkuille pohditaan valtion lisäksi myös kunnissa, seurakunnissa, yrityksissä ja yksityisten metsänomistajien keskuudessa. Tämä aloite on äärimmäisen ajankohtainen. Suomen metsäluonto on hätätilassa. Kolmannes Suomen uhanalaisista lajeista elää metsissä. Kolme neljästä metsäluontotyyppistä on uhanalaisia. Monimuotoisen metsäluontomme säilyttäminen edellyttää, että jatkuvan kasvatuksen osuutta metsien hakkuista lisätään merkittävästi nykyisestä. Tulevaisuudessa jatkuvan kasvatuksen on oltava vallitseva metsien käsittelytapa.

Aloite ei mennyt hukkaan, vaikka maa- ja metsätalousvaliokunta ei sitä sellaisenaan hyväksynyt. Valiokunnan mietintö ja lausumat asettavat painavia vaatimuksia valtion metsien käsittelymenetelmille sekä Metsähallituksen tuottotavoitteille ja tuloutusvaatimuksille. On tärkeää, että eduskunta seuraa lausumien toimeenpanoa ja ryhtyy tarvittaessa jatko toimiin.

Arvoisa puhemies! Jatkuvapeitteisellä metsänkasvatuksella on monia positiivisia vaikutuksia. Se suojelee metsiemme monimuotoisuutta, torjuu ilmastonmuutosta kasvattamalla hiilivarastoja, suojelee vesistöjämme ja parantaa metsien matkailu- ja virkistyskäytön edellytyksiä. Ilmaston kannalta jatkuva kasvatus on avohakkuuta parempi ratkaisu etenkin turvemailla.

Metsänhoitotavalla on aivan keskeinen vaikutus luonnon monimuotoisuudelle. Avohakkuu aiheuttaa metsäekosysteemille aina kaikista suurimman häiriön. Nykymuotoisen metsätalouden seurauksena monet lajit ovat vähentyneet ja monet tavallisetkin metsälajit uhanalaistuneet. Tutkimusten mukaan monet lajit menestyvät paremmin jatkuvan kasvatuksen metsissä, kun metsä säilyy peitteisenä.

Arvoisa puhemies! Jatkuvalle kasvatukselle on kansalaisten laaja tuki. WWF:n vuonna 2019 teettämän kyselytutkimuksen mukaan yli 70 prosenttia suomalaisista rajoittaisi avohakkuita alueilla, joilla niillä on erityisen haitallinen vaikutus ympäristöön. Tämäkin on tärkeä peruste korvata avohakkuita kestävämmällä metsänhoidolla yhteisissä metsissämme. Valtion omistamien metsien lisäksi on tärkeää, että jatkuvan kasvatuksen menetelmät yleistyvät myös yksityisomisteisissa metsissä.

Metsähallituksen tuottotavoitteiden ja tuloutusvaatimusten kautta pystymme suoraan ohjaamaan valtion metsien kestäväää käyttöä. Hallitus onkin jo tällä kaudella päivittänyt Metsähallituksen omistajapolitiittisia linjauksia ja nostanut jatkuvan kasvatuksen osuuden valtion uudistusluonteissa hakkuissa 15:sta 25 prosenttiin. Tämä on oikea suunta.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausumien hyväksyminen ohjaa kestävämpään metsätalouteen valtion mailla. Se on välttämätöntä luontokadon pysäyttämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi Suomessa, ja se lisää myös meidän metsiemme virkistysarvoja.

Aloitteen käynnistäneet ympäristöjärjestöt peräänkuuluttavat prosentuaalista tavoitetta jatkuvalle kasvatukselle valtion metsissä. Tähän on luontevaa palata, kun eduskunta saa lausumassa edellytetyn selvityksen jatkuvan kasvatuksen lisäämisestä valtion mailla. Selvitys on määrä antaa vuoden 22 loppuun mennessä, eli kauan sitä ei tarvitse odottaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

17.44 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitos ensin aloitteentekijöille tärkeän keskustelun vauhdittamisesta. Metsillä on keskeinen rooli luonnon monimuotoisuuden takajana ja vahvistajana. Metsät tarjoavat suojaa, ravinteita ja kasvualustoja useille eliölajeille. Harhaluulo on kuitenkin se, että suomalainen luonto ja metsät voisivat tässä mielessä hyvin. Metsäluonto on hätätilassa, jopa kolmannes Suomen uhanalaisista lajeista elää metsissä.

Hakkuumenetelmillä on suuri yhteys suomalaisten metsien ilmasto- ja monimuotoisuusvaikutuksiin ja -tilaan. Avohakkuu on menetelmänä hyvin ongelmallinen. Hakkuuta pa kaataa tietyn alueen kaikki puut, pois lukien muutamat puuyksilöt. Menetelmä tuhoaa helposti tärkeitä lahot pötkelöt, ja puiden aluskasvisto häviää, mikä vaikeuttaa tiettyjen eläinlajien ravinnonhankintaa. Suurimpia syitä metsälajien uhanalaistumiselle on juuri lahoppuun määrän väheneminen. Lisäksi avohakkuiden yhteydessä tehty maanmuokkaus rehevöittää vesistöjä ja jatkaa hiilen vapauttamista ilmakehään, ennen kuin uusi kasvusto rupeaa taas sitomaan sitä.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta päätyi Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitteen osalta esittämään kahta vihreiden tavoitteiden mukaista lausumaa, joilla merkittävästi edistettäisiin jatkuvaa kasvatusta. Valiokunnan mietinnössä veloitetaan metsähallitusta lisäämään jatkuvaa kasvatusta valtion mailla ja antamaan lisäämisestä selvitys vuoden 22 loppuun mennessä. Lisäksi edellytetään Metsähallituksen tuottotavoitteiden ja talousvaatimusten maltillistamista. Kansalaisaloitteiden nimellinen hylkääminen ei ole epätavallista. Hienoa on, että tämä aloite johtaa konkreettisiin jatkotoimenpiteisiin jatkuvan kasvatuksen lisäämiseksi ja metsäluonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Metsätaloudessa suunnan on oltava kohti jatkuvaa kasvatusta ja metsien hellävaraisempaa käsittelyä niin valtion- kuin yksityisomisteisissa metsissä. On tehtävä käännös ajattelutavassa, jossa jatkuva kasvatusta oli lailla kiellettyä vielä vuoteen 2014 asti. Olemme jo tällä hallituskaudella päivittäneet Metsähallituksen omistajapoliittisia linjauksia ja nostaneet jatkuvan kasvatuksen osuuden valtion uudistusluonteissa hakkuissa 15 prosentista 25 prosenttiin.

Arvoisa puhemies! Tästä huolimatta luonnon monimuotoisuutta köyhdyttäviä, ekologisista yhteyksiä katkovia ja alueen luonnontilaa palautumista hidastavia avohakkuuta on tehty myös tänä syksynä Metsähallituksen alueilla. Hakkuut ovat kohdistuneet kansallispuistojen läheisyyteen. Viimeisimmät tapaukset liittyvät Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen läheisyydessä olevan Riuttaskorven virkistysalueen metsähakkuihin. Tilanteesta tekee varsin räikeän ja hämmäntävänkin se, että Riuttaskorven metsäalueista on ympäristöministeriölle tehty suojelualue-esitys. Tämä saa Metsähallituksen toiminnan näyttämään siltä, että ennakoivasti hakataan mahdollisen suojelun piiriin tulevia metsäalueita. Tämä sotii perustavanlaatuisesti omaa ja kansalaisten oikeustajua vastaan — tästä osoitukseksi on 1 600 allekirjoittaneen ihmisen adressi näitä hakkuuta vastaan.

Arvoisa puhemies! Hakkuiden sijaan tulisi pikemminkin myöntää alueelle suojelulajajennus, jonka myötä olisi mahdollista parantaa alueen luontoarvoja ja vetovoimaa. Laajenuksen kautta syntyisi Etelä-Suomen laajin metsiensuojelualue, joka olisi myös merkittävä hiilinielu ja -varasto sekä vetovoimainen virkistysalue, joka palvelisi koko eteläistä Suomea. Valiokunnan mietintö luo pohjaa jatkossa valtion maille tapahtuvalle metsänhoidolle, jonka keskeisenä kirjauksena on selvitys siitä, miten valtion metsissä voidaan lisätä jatkuvaa kasvatusta turvemailla ja myös retkeilyalueilla, kuten Riuttaskorvessa.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana luonnon monimuotoisuuden, elpymisen ja konaisheikentymättömyyden vahvistamisesta. Kunnilla on velvoitteita ja ilmastolaissa tulee kunnille velvoite laatia ilmastosuunnitelma ja -tavoitteet. Vapaaehtoisestikin näitä on lähtenyt Sitran selvityksen mukaan liikkeelle jo 206 kunnassa. Sen sijaan luonnon monimuotoisuuden osalta tehtyjä tavoitteita on vasta 64 kunnassa eli vain yhdessä viidesosassa kunnista, ja pohdinkin, voitaisiinko luonnonsuojelulaissa, joka meille on tulossa, entisestään vahvistaa kuntien velvoitetta luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi.

Työtä on yhä tehtävänä, jotta suomalaisen metsäluonnon kunto palautetaan kelvolliselle tasolle. Tämä kansalaisaloite synnytti tärkeän keskustelun, ja kiitos siitä kaikille aloitteen laatijoille ja allekirjoittajille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

17.49 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Muutoksen tuulet puhaltavat suhtautumisessa avohakkuihin ja metsätalouteen. Suomalaisista jopa 70 prosenttia suhtautuu nykyään kielteisesti avohakkuihin. Yhä useampi metsäyhtiö on myös ilmoittanut irtautuvansa avohakkuista tietyillä metsätyypeillä. Nyt myös maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä edellytetään, että jatkuvaa kasvatusta lisätään valtion metsissä. On mielestäni selvää, että aika on ajamassa nykyisen kaltaisen tehometsätalouden ohi ja avohakkuita korvataan tulevaisuudessa yhä useammin jatkuvapeitteisellä kasvatuksella.

Me hyödynnämme metsiä yhä laajemmissa määrin ja samalla me tiedämme, että Suomen metsäluonto on hätätilassa. Kolmannes Suomen uhanalaisista lajeista elää metsissä, ja kolme neljästä metsäluontotyyppistä on uhanalaisia. Metsätalous on suurin uhanalaisuuden aiheuttaja Suomessa.

Luonnon auttamiseksi ensisijaista onkin vähentää hakkuita ja lisätä suojelualueiden määrää. Mutta on selvää, että nämä eivät yksin riitä. Luonnon monimuotoisuutta on vahvistettava myös talousmetsissä. Talousmetsissä voidaan merkittävästi vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen samalla hyödyntäen niitä kohtuullisissa määrin. Jatkuvassa kasvatuksessa ei kaadeta kaikkia puita kerrallaan vaan metsä säilyy koko ajan peitteisenä. Tutkimukset osoittavat selvästi, että moni laji pärjää metsissä avohakkuita paremmin silloin, kun ne on hoidettu jatkuvan kasvatuksen menetelmillä. Yksi näistä lajeista on esimerkiksi meille kaikille tuttu ja tärkeä mustikka.

Luonnollisesti jatkuva kasvatusta turvaa avohakkuita paremmin myös metsien virkistyskäytön, luontomatkailun ja poronhoidon sekä siten myös saamelaiskulttuurin edellytykset. Ilmaston kannalta jatkuva kasvatusta on avohakkuita parempi ratkaisu etenkin turvemailla. Muun muassa näitä näkökulmia saimme vahvasti kuulla valiokunnan laajassa asiantuntija-kuulemisessa. Kuulimme myös sen, että metsänomistajalle puolestaan jatkuva kasvatusta voi olla myös taloudellisesti kannattavaa, sillä rahaa ei tällöin kulu esimerkiksi taimikon hoitoon.

Vaikka tällä hetkellä valtaosaa metsistämme hoidetaan avohakkuumetsätalouden menetelmillä, on jatkuva kasvatusta jo nyt ilahduttavasti yleistymässä. Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitteessa esitettiin avohakkuiden kieltämistä valtion mailla kokonaan. Mielestäni tämä on tavoite, jota kohti pitää kulkea. Vaikka valiokunnan mietintö ei näin radikaalia linjaa ottanutkaan, otamme silti askelia sitä kohti.

Tulevaisuudessa jatkuvan kasvatuksen tulisi olla sääntö, ei poikkeus. Esimerkiksi erään tutkimuksen mukaan metsien käsittelyssä kaksi kolmasosaa tulisi käsitellä jatkuvan kasva-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

tuksen periaatteiden mukaisesti. Myös avohakkuille on paikkansa mutta merkittävästi nykyistä vähemmissä määrin.

Valiokunta hyväksyikin kaksi merkityksellistä lausumaa tähän mietintöön, ja toivon, että eduskunnassa ne myös menestyvät. Ensimmäisessä vaaditaan maa- ja metsätalousministeriötä selvittämään jatkuvan kasvatuksen lisäystä ja tuomaan tästä selvitys valiokunnalle vuoden 2022 loppuun mennessä. Toisessa edellytetään, että Metsähallituksen tuotto tavoitteet ja tuloutusvaatimukset asetetaan siten, että ne eivät vaikeuta valtion metsien kokonaiskestävää käyttöä. Mielestäni nämä ovat hyvät ja tärkeät lausumat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

17.53 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kuten edustajat Hopsu ja Pitko totesivat, niin muutoksen tuulet tosiaan puhaltavat metsien käsittelyssä, ja tämä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö on siitä yksi osoitus. Haluankin lämpimästi kiittää kaikkia niitä ihmisiä, jotka ovat osallistuneet tämän kansalaisaloitteen keräämiseen ja kampanjoineet sen puolesta.

Maa- ja metsätalousvaliokunta ei esitä, että kansalaisaloite hyväksytään sellaisenaan, mutta valiokunnan päätösehdotusta voisi luonnehtia kansalaisaloitteen hyväksymistä suunnilleen puoliksi, kun valiokunta edellyttää, että jatkuvaa kasvatusta lisätään erityisesti niissä metsätyypeissä, joissa avohakkuut ovat kaikkein haitallisimpia. Asiantuntijat ovat suunnilleen yksimielisiä siitä, että turvepohjaisissa suometsissä avohakkuut pitää lopettaa. Myös monet metsätalousyhtiöt ovat ilmoittaneet luopuvansa avohakkuista suometsissä.

Lisäksi valiokunta edellyttää, että jatkuvaa kasvatusta sovelletaan virkistys- ja matkailualueilla sekä suojelualueiden ja vesistöjen lähellä ja näiden erityiskäytössä olevien alueiden reunoilla ja että myös Metsähallituksen tulostavoite mitoitetaan sillä lailla, että tämä on käytännössä mahdollista.

Tässä keskustelussa on tuotu esille jo se, että vuoteen 2014 asti usean kymmenen vuoden ajan avohakkuu oli ainoa lain sallima metsänkäsittelytapa. Tästä totalitarismista olemme nyt pääsemässä onneksi pois. Valitettavasti vielä isot metsäneuvontaorganisaatiot pääsääntöisesti tarjoavat metsänomistajille lähinnä avohakkuuta. Hiljattain julkaistun selvityksen mukaan puolelle metsänomistajista ei edes kerrottu, kun metsäyhdistykset neuvoivat, mitä metsille voi tehdä, ei edes kerrottu, että on olemassa muitakin vaihtoehtoja kuin avohakkuu. Vain kolmasosassa tapauksista kerrottiin, että jatkuva kasvatustakin on mahdollista, ja lisäksi näillä metsänhoitoyhdistyksillä on jopa tulostavoitteet erilaisten ojitusten ynnä muiden kauppaamisessa metsänomistajille.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan oikaista edustaja Simulan esittämän harhaanjohtavan väitteen siitä, että yli puolet Euroopan tiukasti suojelluista metsistä olisi Suomessa. Metsien suojeluluokassa 1, joka kattaa kaikki ne metsät, [Puhemies koputtaa] joissa metsätalous ei ole sallittua, Suomi on jaetulla kuudennella sijalla ja suhteessa kokonaismetsäpinta-alan sijalla 16, eli todella, on puppua, että yli puolet niistä olisi Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta, olkaa hyvä.

17.57 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää aloitteen tekijöitä. Keskustelu on ollut monipuolista ja rakentavaa, ja on erittäin hyvä, että tästä aiheesta

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

keskustelua käydään. Itsekin pidin tästä kyseessä olevasta kansalaisaloitteesta puheenvuoron lähete keskustelussa melkein tasan kaksi vuotta sitten, ja nostin siinä puheenvuorossa esiin muutamia faktoja aloitteeseen liittyen ja tähän asiaan liittyen. Sanoin jo silloin, että meidän on oltava huolissamme tästä maailmanlaajuisesta metsäkadosta, metsien tilan heikkenemisestä ja erityisesti siitä, että vain kasvavat metsät sitovat ilmakehästä hiilidioksidia. Hiilen kerryttäminen metsiin onnistuu vain hoitamalla metsiä, ja erilaiset tavat metsien kasvatukseen eri paikoilla painottavat metsätalouden monimuotoisuutta.

Ihmetyksekseni huomasin sitten keväällä 2021, kuinka puheeni oli otettu ylioppilaskirjoitusten äidinkielen kokeen yhdeksi aineistoksi, ja ylioppilaslautakunta toteaaakin tuolloin pitämästäni, lähete keskustelussa olleesta puheestani muun muassa seuraavia seikkoja:

Tietysti sen, että en ole tukenut kansalaisaloitetta vaan pitänyt nykyistä metsälakia hyvänä, ja olen kohdistanut puheeni ”niille kuulijoille, joille taloudelliset arvot, metsäteollisuus ja Suomen kilpailukyky ovat tärkeitä”. En voisi enempää korostaa sitä, että nämä asiat ovat itselleni edelleenkin tärkeitä.

Ylioppilastutkintolautakunta on myös todennut, että en kiellä luontoarvoja enkä jatkuvan kasvatuksen hyötyjä mutta tarkastelen avohakkuita ja jatkuvaa kasvatusta ”vaihtoehtoina, valinnanmahdollisuuksina”. Näin yhä edelleen.

Ylioppilaslautakunta on myös korostanut sitä, että päätöksenteon on perustuttava tietoon, ei tunteeseen, ja siksi puheenvuorossa on runsaasti ”järkiperusteluja, jotka vetoavat muun muassa syy—seuraus-suhteisiin, faktatietoihin, alan asiantuntijoihin ja toimijoihin”. Se ”vetoaa arvoihin” ja siirtää huomiota pois metsistä Suomen ja EU:n kokonaistilanteeseen.

Tämä on se tapa, jolla haluan edelleen tätä työtä tehdä ja jolla haluan korostaa tätä tässäkin valiokunnassa tehtyä päätöstä siitä, että tätä aloitetta ei tule hyväksyä. Meidän on syytä perustella päätöksemme ja puheemme faktoihin perustuen, otettava huomioon syy—seuraus-suhteet ja kuunnella alan asiantuntijoita ja toimijoita luottaen ja nojaten heihin.

On hienoa, että tämä valiokunnan mietintö on yksimielinen. Metsäkeskustelu on tärkeä osa suomalaista yhteiskunnallista keskustelua, ja poliitikoilla tulee olla rohkeutta käydä siitä. Valiokunta teki suuren työn kuultuaan kattavasti asiantuntijoita ja päätyi esittämään, että jatkuvan kasvatuksen osuutta valtion metsissä on edelleen lisättävä ja metsiä on käsiteltävä aina olosuhteisiin ja tavoitteisiin nähden parhaalla mahdollisella tavalla. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.00 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on kansalaisaloite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla. Aikaisemmassa pykälässä ollaan käsitelty Sallan kansallispuiston perustamista, ja tuossa keskustelussa toin esille metsätalouden osa-alueelta sen, että kun kansallispuistoja perustetaan siitäkin näkökulmasta, että metsiä suojellaan, niin minun mielestäni kansallispuistojen näkökulmaa on myös virkistyskäyttö. Mutta siinä keskustelussa toin jo esille sen, että kansallispuistojenkin ympärillä suomalaista metsää, metsätaloutta hoidetaan asianmukaisella tavalla niin, että kestävä kehityksen periaatteet ja kriteerit täyttyvät. Nyt tässä kyseisessä kansalaisaloitteessa, kun tätä maa- ja metsätalousvaliokunta on käsitellyt, valiokunta on tehnyt myös johtopäätelmiä sen osalta, että tänä päivänä tässä maassa valtion metsien käytön tulee olla kokonaiskestävää siten, että ekolo-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

ginen, taloudellinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja ilmastollinen kestävyys otetaan tasapainoisesti huomioon. Ja haluan kyllä muistuttaa, että tätähän on tehty tässä maassa iät ja ajat. Niin kauan kuin meillä on metsälaki ollut voimassa, Suomen metsiä on käytetty kestävän kehityksen mukaisesti.

No, kansalaisaloitteen osalta. Nyt tämä aloite on näin, että avohakkuut pitäisi lopettaa valtion mailla. Arvoisa puhemies, miten kävisi suomalaiselle mekaaniselle puuteollisuudelle? Pohjois-Suomessa — Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla, Lapissa — on teollisia investointeja käynnissä. Siellä sahateollisuuslaitokset investoivat tällä hetkellä täyttä hönkää. Omassa kotikunnassani Kuhmossa paikallinen sahayhtiö laajentaa toimintaansa, viimeisen 16 kuukauden aikana yli 30 miljoonaa investoitu ja investoidaan lisää. Kajaanissa paikallinen sahayhtiö investoi lisää, ja jopa Pohjois-Pohjanmaan suunnalla Junnikkalan saha taitaa tehdä Ouluun ihan uutta sahateollisuuslaitosta. Ja miksi näin tehdään? Koska me halutaan lisätä puurakentamista, ja näitten avohakkuitten ja sen ison, järeän tukkipuun myötä tulee sinne puurakentamiseen sitä raaka-ainetta, sitä sahatavaraa, millä me pystytään kestävän kehityksen periaatteitten mukaisesti tekemään ja toimimaan niin, että teemme ilmastoystävällisiä toimenpiteitä rakentamalla puusta, toisin kuin silloin, jos rakennettaisiin kaikki vain betonista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

18.03 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Kettuselle aivan loistavasta puheenvuorosta.

Nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite koskee vain valtion metsiä, eikä siinä ole esitetty muutoksia lainsäädäntöön siltä osin kuin se koskee metsien käsittelyä yksityismetsissä. Tämä on hyvä asia. Niin ikään hyvää on sekin, että valiokunta pitää metsätalouden kestävyiden kannalta tärkeänä sitä, että käytettävät metsänkasvatusmenetelmät perustuvat mahdollisimman kattavaan tutkimustietoon ja käytännön kokemuksiin metsänhoidosta. Tämän johdosta olen tyytyväinen siitä, että jatkuvapeitteistä metsänkasvatusta ei Suomessa ole laajamittaisesti harjoitettu yli 60 vuoteen, eikä sitä ole täten myöskään tutkittu yhtä paljon kuin valtamenetelmällä harjoitettavaa jaksollista kasvatusta. Kuitenkin voidaan hyvin todeta, että Metsähallituksen tuottotavoitteet ja tulosvaatimukset tulee asettaa siten, että ne eivät vaikeuta valtion metsien kokonaiskestävää käyttöä ja puunkäyttöä yleensä.

Arvoisa herra puhemies! Tulee myös muistaa sekin tosiasia, että jatkuvapeitteisessä kasvatuksessa hakkuut toistuvat tiheämmin kuin jaksollisessa kasvatuksessa. Jatkuva kasvatusta lisääkin todennäköisesti korjuuvaurioita, mikä parantaa juurikäypäsiinten elinolosuhteita ja lisää tuhoriskiä. Jatkuvapeitteinen kasvatusta ei mahdollista myöskään tautikierteen katkaisemista puulajin vaihdolla. Jatkuvassa kasvatuksessa myös puunkorjuun kausivaihtelu lisääntyy, mikä puolestaan voi johtaa varastointitarpeen kasvuun sekä tuhoriskien lisääntymiseen. Jatkuvassa kasvatuksessa metsän lannoitus, myös terveyslannoitus, hankaloituu. Täten kannattavuus voi vähentyä poimintahakkuun käsittelyissä metsissä, koska puustoa tulee kasvattaa melko harvana luontaisen taimettumisen edistämiseksi.

Arvoisa herra puhemies! Tämän johdosta pidän hyvänä sitä, että valtion metsissä käytetään monipuolisesti erilaisia metsänkäsittelyn menetelmiä ja kullekin alueelle ja kasvupaikalle valitaan sille parhaiten soveltuva menetelmä ja että eduskunta hylkää kansalaisaloitteeseen sisältyvät lakiehdotukset. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.05 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa viisaasta käsittelystä kansalaisaloitteen käsittelyn aikana. Käsittely on ollut hyvää, laadukasta ja ennen kaikkea päätynyt oikeaan johtopäätökseen.

Jos avohakkuut kielletään kategorisesti ja siirrytään tähän jatkuvaan kasvatukseen, jota ainakin vihreät tuntuvat rakastavan yli kaiken, niin pikkasen ihmettelen varsinkin vihreiden näkökulmaa siitä, miten tuota luontoa hoidetaan. Jatkuva kasvatustahan Suomessa on kokeiltu jo sotien jälkeen vaikka kuinka paljon. Oman metsäurani aikana, joka kesti suurin piirtein neljännesvuosisadan, 25 vuotta, tein kaikkeni korjatakseni tämän jatkuvan kasvatuksen jälkiä. Jäljelle jääneet metsät jatkuvan kasvatuksen jälkeen olivat semmoisia raiskioita, joissa metsien kasvu oli loppunut käytännössä kokonaan. Kuiville kankaille jää yleensä kuusen aluskasvillisuus, joka ei kasva mihinkään. Siinä metsien kasvu on lähes nolla, mieluummin menee miinukselle, kun korjuussa vaurioitunut kuusimetsä lahoaa pystyyn, ei kasva mitään, vaan ainoastaan tuottaa hiilidioksidia ilmaan.

Turvemailla on luontaista uudistamista käytetty jo pitkään ilman varsinaista avohakkuuta. Se on tavallaan versio siitä, mutta kaistalehakkuulla tai siemenpuuhakkuulla pystytään sama homma tekemään tehokkaasti niin, että tuota varsinaista avohakkuu-nimeä sille ei voi antaa. Se on luontaista uudistamista parhaimmasta päästä.

Edustaja Pitko tässä totesi, että ei tarvitse tehdä taimikon hoitoa, jos tekee jatkuvaa kasvatusta. Mistähän ne puut tulevat? En ole nähnyt yhtään isoa tukkipuuta syntyvän metsään kerralla, kyllä ne taimikkona kasvavat, ja joka ainoa taimikko on hoidettava. Kannattaisi ainakin biologian tunnilla olla läsnä, jos meinaa tällaisia väitteitä esittää, tai ainakin luennot ovat jääneet hieman kesken. Puut kasvavat, kuten tiedämme, pienestä taimesta lähtevät, ja jos kuvittelee vaikka kuusikon pohjaa, että siellä lähtee jotain uudistamistapahtumaa tulemaan, niin kannattaa käydä tutustumassa synkässä kuusikossa, mitä siellä pohjassa on. Siellä ei ole mitään. Siellä ei ole marjoja, jokunen sieni kasvaa, mutta ei mitään vihreää. Liekö se sitten tälle puolueelle kauhistus, jos jotain vihreää ei ole, mutta kannattaa käydä siellä metsässä aidosti.

Edustaja Hassi mainitsi puheenvuorossaan, että avohakkuu olisi muka ainoa käsittelymuoto ollut metsissä aikanaan. Ei pidä paikkaansa. Kaikki vaihtoehdot ovat aina olleet käytössä, metsänomistajan valittavissa sen mukaan, mikä metsän kehitystilanne on. Totta kai metsänomistaja itse valitsee, valitseeko hän uudistamisen, harvennushakkuun, ja yksi vaihtoehto on, että tällä kertaa ei tehdä mitään, sitäkin vaihtoehtoa metsänomistajat käyttävät, ja hyvä näin.

Toivon, että tällaisia puolitotuuksia ei täällä esitetä totuuksina. Hyvähän se on sen jälkeen tuolla kahvilassa kehua, että minä sen tämän tein, mutta kannattaa kuitenkin tosiasiat ottaa tosiasioina.

Katsokaa Suomen metsien tilastointia. Metsäntutkimuslaitos, nykyinen Luke, todistaa kiistatta, että viimeisen 50 vuoden aikana metsien kasvu on tuplattu ja metsien puumäärä on tuplattu. Miksi on menty tähän järkevään metsänhoitoon? Sen takia, kun aikanaan Suomen metsät olivat uhanalaisena, kun hakattiin paljon eikä syntynyt uutta metsää tilalle. Silloin päädyttiin tähän tilanteeseen, mikä metsälaissa sanotaan selvällä suomen kielellä: metsää alkoon hävitetäkö. Elikkä kun täällä puhutaan siitä, että Suomessa on metsäkatoa, se hän ei pidä paikkaansa. Ainut kato on täällä Helsingissä metsäkato, kun täällä pistetään

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

puistoja matalaksi ja rakennetaan kaiken maailman ihmisen tekemiä rakennelmia. Täällä on se metsäkato, ei tuolla maaseudulla.

Arvoisa edustaja Pitko ja teidän kumppaninne, miksi te ette kerro totuutta ihmisille? Onhan se tapa elää sekin, mutta se yleensä pitkässä juoksussa osoittautuu kovin huonoksi tavaksi.

Metsäkatoa ei täällä todella ole, metsät kasvavat hyvää vauhtia ja hoitamista on parannettava, jos me haluamme tämän maan pitää kunnossa, maksaa veromme, maksaa velkamme ja tarjota ihmisille töitä. Metsänhoito on juuri se työ, millä tämän maan hyvinvointi on luotu vuosisatojen aikana, ja nyt te aiotte katkaista tämän perinteen. Kyllä siinä on ajatusta käytetty, mutta turkasen vähän. — Kiitän edustaja Piritta Rantasta äsken käyttämästään viisasta puheenvuorosta, siinä on myös vihreille esimerkkiä siitä, miten tämä homma pitää oikein tehdä. Ei Kuhmossa toimisi Kuhmo Oy tekemässä arvokasta vientituotetta maailmanmarkkinoille. Millä sitten rakennettaisiin nämä varsinkin vihreiden vaatimat puutalot ja puurakenteet, jos ei saisi metsiä hakata?

Ja kun te haluatte tehdä sitä jatkuvaa kasvatusta, niin miten se käytännössä tehdään? Isoilla metsäkoneilla ajetaan pitkin metsiä ja aivan varmasti tartutetaan kaikille niille alueille, missä on liikutettu, juurikääpä, joka tuhoaa männikköä, ja se tulos on ihan varma täystuho. Metsäntutkimuslaitoksen tutkimusten mukaan kun pääjuuren katkaiset kuuselta, niin 99 prosentin varmuudella tulee lahovika siihen kuuseen. Se tukkipuu on sen jälkeen menetetty. Tätäkö te haluatte aidosti? Ettekö te ollenkaan kannu vastuuta tekosistanne ja puheistanne? Esitätte semmoisia asioita, mitkä ei pidä paikkaansa, totuutena täällä Suomen eduskunnan edessä. Pikkusen ihmettelen teidän motivaatiotanne.

Jos ei tukkeja tässä maassa kasvateta, niin puurakentaminen loppuu. Ja jos niitä taimikoita ei hoideta, niin loppuvat sitten myös kuitupuut, ja silloin menee tavoite siitä, että korvaamme jonain päivänä muovia uusiutuvalla materiaalilla, johon nimenomaan puukuitu on aivan erinomainen ratkaisu. Suomen teollisuus tekee töitä tänäkin päivänä, moni tutkija on sen ongelman parissa, millä me korvaamme muovin. Sen te haluatte näköjään nyt pysäyttää.

Ja näköjään haluatte pysäyttää myös kotimaisen energiantuotannon. Silläkö se tämä maailma pelastuu, että ajetaan vihreiden väelle ja vihreidenkin tukemalla väellä ja voimalla, että saadaan maakaasu, fossiilinen kaasu, taksonomia uusiutuvien energioiden listalle, tai sille listalle, joka katsotaan lailliseksi energiaksi tässä Euroopassa?

Kyllä on kauas edetty totuudesta. Osaatteko koskaan enää totuuteen löytää takaisin, kun näin etäs olette jo nyt menneet? Ja sen jälkeen lehti kirjoittaa, että kyllä vihreät käyttivät hyviä puheenvuoroja — varmaan käyttivät, en lähde arvioimaan toimittajien näkökulmaa — mutta kyllä totuudella on kuitenkin pitkässä juoksussa ainoa oikea arvo. Kaikki muu on pitkässä juoksussa häviävää tässä maailmassa, totuus jää jäljelle.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä kiitän erikseen maa- ja metsätalousvaliokuntaa, puheenjohtajaa ja valiokunnan jäseniä siitä, että olette tehneet erinomaista työtä, ottaneet tosiasiat tosiasioina ja antaneet sen valon loistaa, mitä järjen valoksi sanotaan. Jos lähdemme tälle hupsuttelulinjalle, mitä vihreät varsinkin rakastavat, niin se tie tulee johtamaan tämän kansakunnan erittäin suuriin talousvaikeuksiin, ja veikkaanpa, että sitten kun tehdään ne leikkauslistat, niin vihreät eivät ainakaan halua olla [Puhemies koputtaa] niistä päättämässä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.12 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tässä on viimeksi käytetty monta hyvää, ansiokasta puheenvuoroa. Kiitän maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsentä, edustaja Lundénia, hyvästä puheenvuorosta sekä myös sitten sen jälkeen edustaja Hoskonen puheenvuoroa.

Kunnioitettu puhemies! Valtion metsät muodostavat merkittävän osan suomalaisesta kansallisvarallisuudesta, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] ja valtion metsiä koskevat linjaukset ovat merkittävässä roolissa metsäpolitiikan muotoilussa. Tämä kansakunta on noussut sotien jälkeen metsistä, metsätalouden tuotoilla, kovalla työllä, ja siinä samassa yhteydessä on aina kunnioitettu kestävä kehityksen periaatteita, jotka on ihan lainsäädäntöön kirjattu aikojen alussa metsälain osalta. Ja nyt, jos valtion mailla kiellettäisiin yhtäkkiä avohakkuut, niin sehän tarkoittaisi, että ne kohdistuisivat arviolta noin 2,8 miljoonaan hehtaariin. Ja tosiaan, jos sitten näiltä avohakkuilta ei saada sitä tukkipuuta, sitä tyvitukkia, mikä on sitä niin sanottua kultaa, millä me rakennamme näitä puukerrostaloja ja puurakentamista ja millä edistetään puurakentamista — niin kuin edustaja Mäenpääkin on aikoinaan tuonut tässäkin salissa esille — niin suuresti kummastelen sitä keskustelua, että yhtäkkiä avohakkuut olisivatkin kiellettävien listalla.

No, tässä on käytetty metsänhoitoon liittyviä puheenvuoroja, ja edustaja Hoskonen tässä toi esille tämän taimikonhoidon, mutta sitten täytyy muistaa myös se, että tuolla Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla, Lapissa ja myös täällä muuallakin Suomessa on aika iso määrä näitä harvennusrästejä, ja jos me emme huolehdi metsistämme, emme niitä harvennuksia tee, niin ei meillä nämä hiilinielut kasva. Ja mikä tärkeintä: kun niitä harvennuksia tehdään, niin sitten päästetään ne tukkipuut kasvamaan, mitä kautta sitten saadaan sitä raaka-ainetta tänne puurakentamisen puolelle.

Mutta minä haluaisin tässä keskustelussa myös muistuttaa siitä, että kun näitä harvennushakkuuta tehdään, elikkä mistä otetaan se kuitupuu — ja moni edustaja muun muassa tämän aamun aamu-tv:ssäkin on muistuttanut siitä, että pitää saada arvonnousua, jatkojalostusarvon nousua myös metsäteollisuuden tuotteille — niin hyvänen aika, nämä kuitupuutahan pitää jatkojalostaa niin, että ne menevät sinne sellukattilaan, mitä kautta tulee arvonnousua. Ei niitä kuitupuitakaan kannata polttaa missään lämpökattilassa tuhkana taivaan tuuliin, vaan jalostaa ne korkeiksi jatkojalostustuotteiksi, joilla me tulemme, arvoisa puhemies, [Puhemies koputtaa] nostamaan kansantalouden tuote.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

18.16 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Täällä salissa kysyttiin edustaja Hoskonen toimesta, miten jatkuvassa kasvatuksessa metsä uusiutuu ilman, että ihminen tuo sinne metsään taimia. Metsässä puusto uusiutuu kyllä, sen voin luvata. Metsä uusiutui jo täällä Suommenniemielläkin ennen kuin ihminen tuli taimia istuttamaan. Sellainen on luonto. Se toimii mainiosti ilman ihmistäkin, itse asiassa jopa paremmin.

Jatkuvassa kasvatuksessa puusto uusiutuu luonnollisella siementymisellä. Siksi metsänomistajille jatkuva kasvatus voi olla taloudellisesti kannattavampi vaihtoehto, kun antaa luonnon hoitaa oman tehtävänsä ja tekee itse muita töitä sillä aikaa. Itse asiassa jatkuvassa kasvatuksessa myös tukkipuun osuus voi olla jopa suurempi — kun täällä kannettiin huolta myös puurakentamisesta. Jos avohakkuut loppuvat, niin tukkipuun osuus voi olla jopa suurempi jatkuvassa kasvatuksessa, sillä avohakkuumenetelmässähän suurempi osa saatua metsäbiomassaa on itseasiassa nuorta kuitupuuta.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Suurin osa Suomen puusta menee matalan jalostuksen tuotteiksi. Se toimitetaan Suomesta ulkomaille joko selluna tai sellaisina puubiomassatuotteina, joiden käyttöikä on todella lyhyt. Meidän tulee olla rehellisiä siitä, että vielä tällä hetkellä emme ole siinä tilanteessa, missä Suomen metsätalous voi olla, että se pelastaa maailmaa muoveilta tai fossiilisilta polttoaineilta tai valmistusmenetelmiltä tai että sillä rakennetaan meidän kaupunkjamme tai talojamme — saatikka että sillä pelastetaan terveys, kehitellään lääkkeitä tai vaatekuituja. Tällä hetkellä suurin osa tuotteista on hyvin lyhytikäisiä tuotteita, tai me viemme sellua.

Itse näen, että meidän tulisi kansanedustajina tehdä kaikkemme, että me saamme jalostusarvoa nostettua. Se toisi lisää työpaikkoja, lisää euroja kansantalouteen. Mutta se myös mahdollistaa pienemmät hakkuut ja sitä kautta paremman elinympäristön meidän metsän eläimille ja ihmisille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.18 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Pitkolle vielä tuosta metsän kehityskaaresta:

Kun sitten korjataan sieltä raskaalla metsäkoneella ne edustaja Pitkon vaatimat jatkuvan kasvatuksen isot tukit, niin kun siinä maaperä vaurioituu, niin kuten sanoin, ihan varmasti sillä alueella on maannousemasieni sen jälkeen. Se on aivan varma asia. Sitä ei edes millään kemikaalilla pysty estämään.

Ja sitten teidän äsken toteamanne, että sinne nousee uusi metsä: Kannattaa muistaa, että se pieni taimikin, joka sieltä nousee, tulee saamaan sen saman taudin. Se tauti ei pysähdy siihen jo vaurioituneeseen puuhun vaan kaikkiin niihin puihin, mitä siellä alueella on. Rauduskoivuun ei tietävästi ole maannousemasieni vielä pystynyt — joitakin poikkeustapauksia saattaa olla, tiede saattaa tuntea, mutta yleisesti ei ole — ei hieskoivuunkaan, mutta männyn se tuhoaa, se samainen sienien muuntuma. Toinen toimii männyssä, toinen kuusessa, ja täällä levitellään biologisia epätotuuskuksia totuutena.

Muistuttaisin edustaja Pitkoa ja muitakin epäilijöitä, että kannattaa kuitenkin totuudessa pysyä, mikä on vaatimus kansanedustajan tehtävään peruslakimme mukaan. Ei, ei ihmisten mielipiteitä kannata mennä muokkaamaan semmoisen mukaan, mikä ei pidä paikkaansa. [Jenni Pitko: Mikä ei pitänyt paikkaansa?] — Te väititte, että metsä uusiutuu sille alueelle, mikä on maannousemasiemenen tuhoama kuusikko. Ei nouse. [Jenni Pitkon välihuuto — Inka Hopsu: Hän ei sanonut maannousemasiemenestä yhtään mitään!] Se taimi on siellä metsässä, se saapi sen saman maannousemasiemenen, kun te olette sillä metsäkoneella ne juuret katkoneet. Vai meinaatteko olkapäällänne puolen kiinnon tukin sieltä laaniin kantaa?

Kannattaa muistaa, että tämä teidän propagandanne, mitä te levitätte, myrkyttää tämän maan metsätaloutta, ja pidän sitä hyvin paheksuttavana. Sitten tällaisilla aloitteilla muka kosiskelette ihmisiä äänestämään teitä. Kannatteko te vastuuta siitä, miten tämän maan kansantalouden käy? Kuka maksaa velat, kuka rakentaa talot, kuka maksaa teidän eläkkeenne ja nämä valtavat velat, joita on otettu? Luuletteko te, että alamme pelata lottoa ja sieltä saatte? Tuntuu, että lottokaan ei enää kannata, kun voitot pienenevät. Kyllä minä ihmettelen tätä nykyistä politiikkaa. Jos huuhaalla yritetään pärjätä ja muutetaan epätosi todeksi puhumalla ja sitten vielä tehdään siitä kansalaisaloite, niin kyllä silloin ollaan jossain semmoisessa yhteiskunnassa, jossa minä en haluaisi olla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

18.20 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Tästä aloitteesta avohakkuiden kieltämiseksi valtion mailla: Tuossa muutama vuosi sitten näin yhden semmoisen kuvan, jonka osaan minä voisin ehkä yhtyä siinä, että ne avohakkuut pitäisi kieltää. Kuvatekstin mukaan siinä oli valtion omistamaa metsämaata saareissa, joka oli hakattu kokonaan kumoon, ja tältä osalta minä voin yhtyä tähän. Se on minun mielestäni jo veneilijöiden turvallisuuden vaarantamista, jos joku valtion saari hakataan avohakkuulla, siltä osin voin yhtyä tähän.

Mutta muuten tästä keskustelusta, mitä täällä on: Kyllä maanomistajan pitää saada tehdä omistamalleen maalle ja hoitaa sitä niin kuin haluaa. No okei, nyt puhutaan valtion maasta, minä ymmärrän sen, että täällä halutaan siihen vaikuttaa, mutta kun puhutaan luontokadosta ja metsäkadosta, niin kyllä tämä on ihan oikeasti järjen katoa, mitä täällä vain pitäisi välttää. Edustaja Hoskonen on käyttänyt hyvän puheenvuoron, ja edustaja Kettusta-kin voi taas vähän kehaista — kyllä hän vähän haikahtaa miehelle noine puheineen kuitenkin.

Metsä on hiilinielu, ja se toimii hiilinieluna myös silloin, kun se avohakataan, ja se metsä uudistuu sinne, ja kyllä meidän pitää pyrkiä saamaan mahdollisimman hyvä jalostusarvo sille puulle. Täällä puhutaan, että puun biomassaa menee paljon, vihreät käyttävät puheissaan, että se on lyhytikäistä. No helkatti vie, se on varmaan lyhytikäistä, jos turve on hävitetty ja nyt poltetaan sitten puuta. Sinne menevät myös ne kelohongat sieltä Lapista sitten, ne menevät nyt polttoon kaikki, että siinä on teidän ympäristöpolitiikan lopputulos.

Se on hyvä, että Suomessa kehitetään puurakentamista. Ja ei voi kuin hämmästellä tuota edustaja Hoskosen tietomäärää, mikä hänellä on, ja kyllä näihin voi yhtyä. En minäkään sitä ymmärrä, että lähdetään jatkuvan kasvatuksen menetelmällä isoine koneineen pyörimään siellä ja napsitaan niitä isoja puita. Aina kun se puu kaatuu, se rikkoo muutaman nuoren ja pienemmän sieltä. [Hannu Hoskonen: Juuri näin!] Se on kaikista selkeintä, [Puhemies koputtaa] että kerralla vaan lakeaksi, jos parhaaksi näin nähdään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.24 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty pitkään keskustelua asian osalta, mutta oli vielä pakko ottaa yksi puheenvuoro ihan vain sen takia, että toisaalta tietynlaista sympatiaa tunnen, jos tämän kansalaisaloitteen pohjalla on ollut se aikaisempi tilannekuva, mikä valtion metsissä pääsi käymään pari kolme vuotta sitten, kun metsälakia muutettiin. Nimittäin kyllä kun valtio yhdessä vaiheessa asetti aika liian kovat tuottotavoitteet Metsätalous Oy:lle, niin kuulkaa tuolla Kainuun metsissä pitkän linjan metsäkoneus-kin tulivat sanomaan, että voi hyvänen aika sentään, kun tulostavoitteet ovat niin korkealla ja puun hinta on alhaalla, niin keskenkasvuista metsää laitettiin ihan avohakkuulla-kin nurin. Haluan siitä muistuttaa nyt tässä, että maa- ja metsätalousministeri Jari Lepän johdolla näitä tulostavoitteita on alennettu, mutta samaan aikaan onneksi myös puun hinta on nousussa, niin että kyllä me valtion kassaan näitä metsätuloja tuolta metsistä saadaan sellaisillakin toimenpiteillä, että ei tarvitse keskenkasvuista metsää laittaa nurin.

Mutta tässä keskustelussa haluan nyt muistuttaa siitä, että arvokasvun pitää perustua siihen, että se tukki pääsee järeään muotoonsa. Alle 70-vuotista metsää ei missään nimessä kannata laittaa nurin. Sitten, kun se alkaa olemaan siinä tukkikypsyydessään — varmaan edustaja Hoskonen sen tietää, hänen tietopankkinsa on aika laaja, itsekin olen opiskellut

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

agrologikoulutuksen osalta myös hieman metsätaloutta, mutta edustaja Hoskonen voi vielä muistuttaa, missä vaiheessa se tyvitukki on siinä muodossa — se kelpaa puuteollisuuden tuotteeksi.

Mutta sitten, kun vielä puhutaan tästä kuitupuun tuotteistamisesta, kyllähän meillä suomalainen kemiallinen metsäteollisuus on se, joka kansantaloutta nostaa. Edustaja Pitko tuossa vielä toi huolta siitä, pitäisikö olla vieläkin korkeammalle jalostettu tuote. No, puhutaan bulkkisellusta eliikkä perussellusta. Sehän menee tuotteena tuonne maailmalle korvaamaan niitä fossiilisia raaka-aineita — siis pelkkä perussellu. No, sitten seuraavaksi tulee liukosellu, mitä tuolla Pohjois-Karjalassa Uimaharjussa tehdään. Sillä tehdään niitä vaatteita, joilla korvataan muun muassa puuvillaa. Jo nyt tuotekehitys on liukosellun ja nanosellun osa-alueella. Tällä, kuulkaa, arvoisa puhemies ja hyvä eduskunta, tullaan varmaan tulevaisuudessa korkean teknologian ja tuotekehityksen ansiosta, toivon näin, jopa syrjäyttämään terästä, ja kaikki tämä suomalaisella vihreällä kullalla.

Me olemme, puhemies, [Puhemies koputtaa] menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, [Puhemies: Kiitoksia!] ja sitä ei pidä kenenkään estää.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen KAA 9/2019 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinvastuulain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 117/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 31/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 117/2021 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 101/2021 vp

Lakialoite LA 47/2020 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 15/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Avaan keskustelun. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Keskustelu

18.28 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tässä ollaan tosiaan säätämässä lakia eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä, ja tähän soveltamisalaan esitetään laajennettavaksi tämä lemmikkieläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi tarpeellinen eläinten tunnistaminen ja rekisteröinti. Tämä lainsäädäntö tosiaan mahdollistaa lemmikkieläimien rekisterin käyttöönoton, mutta tämä käyttöönotto päätetään erikseen ministeriön asetuksella, ja olen iloinen, että maa- ja metsätalousministeriö on kertonut, että ensivaiheessa otetaankin käyttöön koirarekisteri ja myös kissarekisteri myöhemmin. Haluan tässä toiveen esittää, että tämän kissarekisterin kanssa ei viivytellä vaan se tulisi käyttöön mahdollisimman pian.

Tällä pakollisella tunnistusmerkinnällä ja rekisteröinnillä pystytään edistämään omistajan vastuuta lemmikkieläimestään ja nopeuttamaan löytöeläimen palautumista omistajalleen ja ehkäisemään pentutehtailua ja lemmikkien laitonta maahantuontia.

Erityisesti kissoille tämä rekisteri olisi tärkeää ottaa käyttöön pikaisella aikataululla, sillä se lisää kynnystä kissojen hylkäämiselle, joka on tällä hetkellä varsin suuri ongelma. Asiantuntijakuulemisten mukaan se vähentäisi hylättyjen kissojen määrää. Se edistäisi myös löytökissojen päätymistä takaisin omistajilleen ja helpottaisi kissapopulaatioihin puuttumista. Se myös todennäköisesti nostaisi kissojen arvostusta lemmikkienä, minkä jokainen kissa ansaitsisi. Tällä asetuksella voitaisiin kissojen tunnistamisessa ja rekisteröinnissä myös puuttua nykyistä paremmin vakaviin eläinsuojeluongelmiin.

Toivon, että tämä laki ja sen mahdollistamat asetukset kissa- ja koirarekisteristä pian hyväksytään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

18.30 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Myös minä halusin nostaa kissakriisinhallintaan pyrkivän kansalaisaloitteen esiin tähän keskusteluun. On tosiaan hyvä, että koirarekisteri on luvattu ja että vuodesta 23 alkaen se saadaan käyttöön. Suomessa hylätään arviolta vähintään 20 000 kissaa vuodessa, mutta kattavaa rekisteriä löytöeläintaloihin tuoduista kissoista ei ole. Leikkaamattomat, vapaasti ulkoilevat kissat synnyttävät helposti hallitsemattomasti lisääntyviä kissapopulaatioita. Vapaiden kissapopulaatioiden määrää on vaikea arvioida. Eläinlääkärit ovat arvioineet, että kissoja on vapaana noin viitisentoistatuhatta. Populaatiokissat ovat monesti sisäsiittoisia, kärsivät lukuisista terveydellisistä ongelmista, sairauksista, nälästä ja kylmästä. Ja kissa ei kuulu Suomen luontoon vaan on uhka monimuotoiselle luonnolle.

Kanadalaistutkimuksen mukaan lemmikkikissat tappoivat Kanadassa 100–350 miljoonaa lintua vuodessa. Maailman luonnonsuojelujärjestö IUCN on todennut kisan kuuluvan sadan maailman haitallisimman vieraslajin listalle. Myös Suomessa luonnosta kaiken ravintonsa saava kissa on luokiteltu haitalliseksi vieraslajiksi.

Vapaita kissapopulaatioita on vaikea hoitaa. Populaatioiden hoitaminen on työlästä ja kallista ja usein vapaaehtoistyöntekijöiden harteilla tällä hetkellä. Ja kun kissat ovat päässeet puolivilleiksi, kesyttäminen on vaativaa ja sijoittaminen uuteen kotiin vaatii työtä ja on usein hankalaa. Nykyinen lainsäädäntö ei vielä anna mahdollisuutta puuttua ajoissa populaation hallitsemattomaan lisääntymiseen. Olisi todella tärkeää, että saataisiin tämä kissarekisteri mahdollisimman pian käyntiin. Tunnistusmerkintä mikrosirulla on luotettava ja toimiva tapa tunnistaa kissa sekä löytää sen omistaja. Tunnistusmerkinnän ja rekisteröin-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

nin säätäminen pakolliseksi edistäisi turvallisesti ja nopeasti löytökissojen päätymistä takaisin omistajilleen. Nykyisellään suuri osa talteen otetuista kissoista ei palaudu takaisin omistajilleen.

Samoin tällainen rekisteröinti ehkäisisi eläinsuojelurikoksia ja tällaista pimeää eläinkauppaa. Eli lämmin suositus sille ja kiitokset myös siitä, että mietinnössä otetaan proaktiivinen ote ja suhtautuminen kissarekisterin käynnistämiseen.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 101/2021 vp sisältyvät 1.—6. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen LA 47/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

20. Lakialoite laiksi luottotietolain 18 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 86/2020 vp Sebastian Tynkkynen ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu. — Asian esittely, edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.33 Sebastian Tynkkynen ps (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Maksuhäiriömerkintöjen määrä on Suomessa jatkanut vuosi toisensa jälkeen vääjäämättömästi kasvuaan. Reilussa kymmenessä vuodessa niiden määrä on kasvanut 100 000:lla, minkä seurauksena lähes 400 000 suomalaisella on nyt maksuhäiriömerkintä.

Me kaikki jaamme käsityksen siitä, että useita ennaltaehkäiseviä toimia tarvitaan, jotta tätä kansalaisten talousvaikeuksien synkkää kehitystä saataisiin käännettyä. On kuitenkin myös syytä tunnistaa kolikon toinen puoli, joka on monelle suomalaiselle valitettavan synkkä. Kolikon synkempi puoli velvoittaa kansanedustajia löytämään niitä keinoja, joilla pystytään parantamaan niiden kansalaisten tilannetta, jotka ovat jo syviin ongelmiin ajautuneet. Heidän kohdallaan ei enää auta se, että työryhmät aloittavat toimintansa, esittävät myöhemmin mahdollisia keinoja, jotka ehkä saadaan voimaan hamassa tulevaisuudessa. Ennaltaehkäisevät toimet ovat välttämättömän tärkeitä yhteiskunnassa nähtävän vaarallisen kehityskulun pysäyttämiseksi. Sen sijaan akuutit toimet ovat kipeästi kaivattuja niiden suomalaisten osalta, joille nämä ennaltaehkäisevät toimet tulevat poliitikkojen jahkailun seurauksena auttamatta liian myöhään.

Arvoisa puhemies! Kansalaiset ja monet järjestöt ovat jo pitkään vaatineet, että maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikoja saataisiin lyhennetyksi. Vaatimukset ovat kuitenkin kerta toisensa jälkeen tulleet sivuutetuiksi ja konkreettisia toimia on jääty odottamaan.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Nykyisenkin hallituksen ohjelmasta löytyy kirjaus maksuhäiriömerkintöjen säilytysajan tarkastelusta, joka on yhteydessä positiivisen luottorekisterin toteuttamiseen. Kauan on odotettu, mutta vihdoinkin asia on etenemässä.

Positiivista luottorekisteriä on kaavailtu otettavaksi käyttöön vuonna 2024, mutta maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikaa on tavoiteltu lyhennettäväksi jo ennen tätä. Asia on parhaillaan käsittelyssä, ja monet kansalaisetkin odottavat sen saamista voimaan mahdollisimman pian.

Vaikka nykyisen hallituksen kohdalla on ajoittain suuria hankaluuksia löytää täältä oppositiosta kannatettavia hankkeita, toivotan tässä tapauksessa lämpimästi tervetulleeksi nämä kummatkin tavoitteet. Toivon suuresti, että ne todella saataisiin etenemään ja vielä kaavailtua ripeämmällä aikataululla.

Maksuhäiriömerkintöjen välitön poistuminen velkarästin maksamisen jälkeen edellyttää myös laajempia uudistuksia järjestelmäämme. Emme voi kannustaa hädänalaisia kansalaisia siihen, että luottotietoja ohjattaisiin siivoamaan väliaikaisesti kestävämmiin taloudellisiin ratkaisuihin. Siksi juuri positiivinen luottorekisteri ja merkintöjen säilyttäminen yksittäin kunkin maksurästin kohdalla olisivat tästä näkökulmasta välttämättömiä uudistuksia.

Lähdin tätä omaa lakialoitettani edistämään jo kauan aikaa sitten keskustelemalla laajasti eri alojen asiantuntijoiden kanssa, ja jätinkin aloitteen jo viime vuonna. Vaikka aloite tulee eduskuntasaliin keskusteltavaksi vasta nyt, ei se ole yhtään vähemmän ajankohtainen puheenaihe tälläkään hetkellä. Ongelmat ovat edelleen läsnä ja toimia velkaantumiseen liittyvän ongelmavuoren ratkomiseksi tarvitaan.

Arvoisa herra puhemies! Tämän lisäksi pitkittynyt koronavirüs lisäa ripeiden toimien tarvetta entisestään, kun monet kansalaiset ovat tämän seurauksena ajautuneet äärimmäisen hankalaan tilanteeseen ilman, että olisivat itse asiaan voineet vaikuttaa. Maksut ovat rullanneet, mutta työpaikka tai elinkeino on joutunut monen kohdalla suljetuksi.

Kun ensin keskustelin maksuhäiriömerkinnöistä asiantuntijoiden kanssa, näiden käytyjen keskustelujen seurauksena pyrin muodostamaan tässä ensi vaiheen ratkaisuna sellaisen lakimuutoksen, joka auttaisi maksuhäiriömerkintöjä saaneiden kansalaisten asemaa. Samalla sen tulisi kuitenkin välttää niitä vaaranpaikkoja, joita maksuhäiriömerkintöjen välitön poistaminen ilman laajempaa järjestelmämuutosta voisi aiheuttaa. Tavoitteena oli myös lakialoitetta muodostettaessa, että mahdollisimman moni kansanedustaja voisi asettua sen taakse puoluerajoista riippumatta. Tämä siksi, koska olisi äärettömän tärkeää saada muutos aikaan heti eikä odottaa taas seuraavaan hallituskauten.

Tässä lakialoitteessa esitin, että maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikaa lyhennettäisiin nykyisestä vähintään kahdesta vuodesta enintään kuuteen kuukauteen niiden osalta, jotka ovat velvoitteensa jo hoitaneet. Tämä olisi riittävä aika osoittamaan esimerkiksi rahoituslaitoksille tai vaikkapa vuokranantajille, että henkilön talous on riittävän tukevalla pohjalla ja vuokrat tulisivat maksetuiksi ajallaan. Toisaalta se myös ohjaisi maksuhäiriömerkinnän saanutta ratkaisemaan tilannetta kestäväällä tavalla, eikä tämä sortuisi sellaiseen hätäratkaisuun vaikkapa pikavipin muodossa, joka ennen pitkää pahentaisi tilannetta entisestään. Vaikka lyhyempikin säilytysaika on tavoiteltava ja kannatettava asia, olisi näitä uudistuksia kaivattu jo kauan aikaa sitten riippumatta laajempien uudistusten aikataulusta.

Arvoisa puhemies! Kun tätä omaa lakialoitettani lähdin pari vuotta sitten laatimaan, oli hallituksen suunnalla vielä hiljaista asian tiimoilta. Sielläkin on nyt herätty tähän kestä-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

tömään tilanteeseen, ja viimeistään koronaviruksen seuraukset laittoivat vauhtia rattaisiin ja kaivattu esitys maksuhäiriömerkintöjen lyhentämisestä saatiin eduskuntaan.

Kun maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikaa lyhennetään, helpotetaan kauan kaivatulla tavalla niiden kansalaisten asemaa, jotka ovat velvoitteensa saaneet jo hoidettua. Nykyisen lain puitteissa maksuhäiriömerkintä säilyy vähintään kahden vuoden ajan kansalaisen taakana huolimatta siitä, vaikka hoitaisi velvoitteensa heti merkinnän jälkeen pois. Se tietää siis kahden vuoden ajaksi vaikeuksia esimerkiksi vuokra-asunnon, puhelinliittymän tai vaikkapa vakuutuksen saantiin. Se on kohtuuton hinta siitä, että on tehnyt virheen, jonka rahalliset seuraukset korkoineen on jo maksanut.

Nykyinen järjestelmämme johtaa järjestömiin tilanteisiin, jotka osoittavat, kuinka tarpeellisia välittömät uudistukset olisivat. Eräs pienyrittäjä otti taannoin yhteyttä ja kertoi tilanteestaan, jonka nämä kohtuuttoman pitkät maksuhäiriömerkintöjen säilytysajat ovat aiheuttaneet. Hänelle oli tullut maksuhäiriömerkintä yritystoimintaa käynnistettäessä sellaisesta laskusta, joka oli häneltä jäänyt huomiotta verkon syövereihin. Lasku kuitenkin maksettiin heti, kun se kävi ilmi, mutta maksuhäiriömerkintä jäi. Yritystoiminta kuitenkin saatiin pyörimään, ja tavarankuljetusyritykselle olisi tarpeen saada dieselin tankkauksen mahdollistava kortti ottaen huomioon, että suoritettavista kuljetuksista saa usein tuloja vasta pienellä viiveellä. Tankkauskorttia ei kuitenkaan ole tälle pienyrittäjälle mahdollista saada, koska tässä tapauksessa vahingon seurauksena syntynyt maksuhäiriömerkintä estää tämän, eikä polttoainekorttia ole saatavissa edes hetken päästä vaan vasta paljon, paljon myöhemmin. Ilman korttia tulisi sinnitellä siihen saakka, kunnes maksuhäiriömerkintä saadaan lopulta poistetuksi.

Vaikka tässä tapauksessa kyse oli yritystoimintaa käynnistelevästä kansalaisesta, samat ongelmat ovat eri muodoissa monen yksityishenkilön loukkuna. Tämä esimerkkitapaus osoittaakin konkreettisesti tämän nykyisen järjestelmämme kohtuuttomuuteen perustuvan ongelman. Tässä tapauksessa kyse oli kaiken lisäksi vahingosta, mutta vaikka merkintä olisi jossain toisessa esimerkissä syntynyt esimerkiksi hädän keskellä tehdyn virheellisen päätöksen seurauksena, ei se tee järjestelmästä yhtään sen parempaa.

Arvoisa puhemies! Järjestelmän tulisi kannustaa siihen, että velvoite hoidetaan mahdollisimman nopeasti ja sen jälkeen arki, työntekeä tai yritystoimintaa pääsee pyörimään ilman kohtuutonta hankaloittamista. Nyt niin ei tapahdu, ja tämän seuraukset heijastuvat maksuhäiriömerkinnän saaneen henkilön lisäksi laajemmalle koko yhteiskunnan hyvinvointiin.

Ajoittain kuulee vedottavan siihen, että maksuhäiriömerkinnät ovat itse aiheutettuja ja ne pitää säilyttää jonkinlaisena pelotteena. Jos niitä lyhennettäisiin, esitetään kauhukuvaan pohjautuvaa väitettä, kuinka se johtaisi holtittomaan raha-asoiden hoitoon ja merkintöjen määrän kasvuun entisestään. Kehottaisin kuitenkin jokaista miettimään tilannetta omalle kohdalleen. Kuinka monen rahankäyttöä tai päätöksiä todella ohjaisi se, onko maksuhäiriömerkinnän säilytysaika pidempi tai hieman lyhyempi? Riippumatta sen pituudesta kukaan ei sitä omalle kohdalleen haluaisi. Kukaan tuskin tulisi toimimaan holtittomasti ajatellen, että nyt voi jättää laskun maksamatta, kun tästä seuraavan maksuhäiriömerkinnän säilytysaikakin on aiempaa lyhyempi.

Se, missä sen vaikutukset tulevat näkymään, olisi vasta siinä tilanteessa, kun syystä tai toisesta merkintä on päässyt jo muodostumaan. Silloin säilytysaika onkin hyvin merkittävässä roolissa siinä, miten se rajoittaa elämää ja miten kannustavaksi koetaan hoitaa merkinnän aiheuttanut maksurästi. Nämä ovat sellaisia asioita, joihin voitaisiin vaikuttaa yksinkertaisella muutoksella ilman, että tarvitaan pitkään kestäviä selvittelyjä ja laajemman

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

uudistushimmelin rakentamista. Velkaongelmien kanssa kamppailevassa Suomessa niillekin on tarvetta, mutta yhtä kova tarve on välittömille ratkaisuille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

18.43 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Maksuhäiriömerkinnän poistuminen kuuden kuukauden kuluttua velanmaksun jälkeen on kannatettava lakimuutos, jolla yhteiskunta on velkansa maksavalle kansalaiselle nykyistä armollisempi. Erityisesti nuorille maksuhäiriömerkintä on tällä hetkellä pitkäaikainen rasite. Esimerkiksi tilanteessa, jossa maksuhäiriömerkinnän saanut nuori on saanut vieraalta paikkakunnalta opiskelutai työpaikan, voi käydä niin, että työtä tai opiskelupaikkaa ei pystykään ottamaan vastaan, koska maksuhäiriömerkintä saattaa estää vuokra-asunnon saamisen. Jos nuori on maksanut velkansa esimerkiksi yhdessä vuodessa maksuhäiriömerkinnän saamisesta, niin nykyään se maksuhäiriömerkintä säilyy vielä toisen vuoden. Tämä ei ole kohtuullista velkansa hoitaneita henkilöitä kohtaan. Velallisten asemaa tulee parantaa, ja lainsäädännön tulee kannustaa velkojen maksuun, ei aiheuttaa pitkäaikaista maksuhäiriömerkintää niille, jotka ovat jo velkansa maksaneet.

Kannatan edustaja Tynkkysen lakialoitetta, ja kiitos hänen erinomaisesta alustuksestaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ledamot Strand.

18.44 Joakim Strand r: Tack, ärade talman! Haluan myös kiittää Mäkystä ja Tynkkystä hyvistä puheenvuoroista. Itse olin lähes 20 vuotta sitten pankin lakiosastolla töissä, ja siellä jos jossain pääsi tutustumaan tähän maksuhäiriöproblematiikkaan. Jo viime kaudella kerättiin pitkälle yli 100 nimeä tämän asian muuttamiseksi, niin kuin tälläkin kaudella. Nythän asia vihdoinkin etenee, eli se on käsittelyssä. Ja tämä on semmoinen asia, joka on hyvin yhdistänyt meitä kaikkia yli puoluerajojen. Voi olla, että me ei ehkä edes tajuta sitä positiivista dynaamista vaikutusta, mitä siitä tulee silloin, kun yhtäkkiä 400 000 ihmiselle luodaan toivoa. Tavallaan voi olla, että siinä on moni toivonsa jo menettänyt, mutta se että jos puhdistat pöydän, pääset aloittamaan kohtuullisessa ajassa uudelleen, kyllä luo motivaatiota. Niin kuin tässä tulivat hyvin edustaja Tynkkysen puheenvuorossa esille nämä kaikki hankaluudet, mitä siitä johtaa, niin jokainen voi omalta osaltaan kuvitella, jos ei irttoa kännykkäliittymää tai vakuutuksia tai välttämättä edes vuokra-asuntoa, mitä sitten tehdään.

Halusin vain kiittää näistä hyvistä puheenvuoroista, ja vihdoinkin tämä asia nyt käytännössä myös etenee.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

21. Lakialoite laiksi perusopetuslain 11 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 87/2020 vp Sebastian Tynkkynen ps ym.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Esittelypuheenvuoro, edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.46 Sebastian Tynkkynen ps (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kun aloitin kansanedustajan työtä, oli itselleni selvää, että korjattavaa maassamme riittää. Kun lukee päivittäin tulevia kansalaisten viestejä niin nuorilta kuin iäkkäämmiltäkin tai tapaa kansalaisia niin isommilla kuin pienemmilläkin paikkakunnilla, on tämä vielä aiempaakin selvempää.

Yksi tällainen osa-alue on kansalaisten kohtaamien erilaisten talousongelmien määrän valtava lisääntyminen. Siksi olen heti kansanedustajataipaleeni alkumetreiltä asti halunnut puuttua niihin epäkohtiin, joita tämä kokonaisuus pitää sisällään, ja olenkin esittänyt useita tilannetta korjaavia toimia. Velka- ja talousongelmien määrän on annettu Suomessa paisua sellaiseksi, ettei sen hyvinvointiyhteiskunnassa pitäisi olla mahdollista. Kun tätä kokonaisuutta on kansanedustajana tarkastellut niin lainsäädännön kannalta kuin kansalaisten ja useiden asiantuntijoiden kanssa keskustellen, on käynyt entistäkin selymmäksi, kuinka suuresta kokonaisuudesta puhutaan. Velkaongelmien kanssa painivien kansalaisten jakamat kokemukset pysäyttävät mutta antavat myös kallisarvoista tietoa siitä, mitä meidän tulisi yhteiskunnassamme tehdä tilanteen korjaamiseksi. Velkaongelmien ja lukuisten muiden taloudellisten ongelmien vaikutukset ulottuvat läpi koko yhteiskunnan, eikä ole olemassa yksittäistä kaiken ratkaisevaa ihmelääkettä. Tarvitaan useita korjaavia toimenpiteitä, joilla kurssia saataisiin pysyvästi muutettua.

Arvoisa puhemies! Kun keskustele velkaongelmiin ajautuneiden kansalaisten tai ongelmiin ratkaisuja etsivien asiantuntijoiden kanssa, nousee kerta toisensa jälkeen esille yksi keskeinen toive, jolla olisi mahdollista ennaltaehkäistä talousongelmien syntyä. Kansalaisten ja asiantuntijoiden viesti on nimittäin selkeä: kansalaisten osaamistasoa talousasioissa pitäisi parantaa. Talousasioita pitäisi opetella monipuolisesti jo nuoresta pitäen ja siihen tulisi varata riittävästi aikaa, sillä kyse on elämän kannalta hyvin merkittävistä asioista.

Usein taloudelliset päätökset niin hyvässä kuin pahassa määrittävät elämämme suuntaa ratkaisevasti, halusimme sitä tai emme. Nuoruudessa tehtävät virheelliset päätökset ovatkin usein hyvin kauaskantoisia. Ne voivat vaikuttaa esimerkiksi siihen, pääseekö myöhemmin etenemään haaveammattiinsa, pääseekö hankkimaan perheellensä haluamansa kodin tai vaikkapa siihen, millaiset harrastukset omille lapsille on mahdollista toteuttaa. Pahimassa tapauksessa huonoista taloudellisista ratkaisuista seuraa pysäyttämätön, pohjalle vievä kierre, jonka seurauksena kaikki nämä voivat tuntua kovin kaukaisilta asioilta. Se on monen kansalaisen kohdalla valitettavasti todellisuutta, kun pelkkä päivästä toiseen selviytyminen ja ruuan pöytään saaminen vie kaikki voimavarat henkisesti ja taloudellisesti.

Olisi kaikkien kannalta toivottavaa, että nämä ongelmat saataisiin väistetyksi jo ennen kuin ne pääsevät muodostumaan. Tehokas keino tämän saavuttamiseksi olisi panostaa ta-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

lousasioiden kattavaan opetukseen kouluissa. Nykyinen, pintapuolisempi talousasioiden käsittely esimerkiksi yhteiskuntaopin tunnilla ei anna nuorillemme riittäviä taitoja käsitellä omaa taloudenpitoa koskevia päätöksiä, joita me kaikki elämässämme kohtaamme.

Arvoisa puhemies! Moni talousvaikeuksiin ajautuva oppiikin tarvittavia taloustaitoja vasta kantapään kautta siinä vaiheessa, kun ongelmat ovat jo muodostuneet ja niihin etsitään hädän hetkellä ratkaisuja. Silloin mieleen tulee ymmärrettävästi ajatus, että kunpa tämänkin asian olisi tiennyt jo aiemmin, niin monelta harmilta olisi välttytty. On ymmärrettävää, että veroäyrit, lainakorot, asuntosäästäminen tai vaikkapa peliautomaattien kätkevät petolliset todennäköisyyslaskennat eivät nuoren elämässä vaikuta ajankohtaisilta tai kovin kiinnostavilta asioilta. Samaan aikaan kuitenkin some on pullollaan pikalainoja markkinoivia julkikkia ja uhkapelivoitoilla juhlivia peliyhtiöiden mannekiineja. Se luo valitettavan otollisen alustan hämärtyneelle todellisuudelle ja puutteellisille taloustaidoille, jotka voivat pahimmillaan tuhota monen elämän.

Teemme näitä merkittäviä taloutta koskevia päätöksiä läpi koko elämämme, joten miksi emme myös opiskelisi niitä ajoissa? Kun moni nuori toteaa koulun penkillä oman inhokkioppiaineensa kohdalla, että ”en tule tätä tarvitsemaan elämässäni”, ainakaan talousasioiden opettelussa tämä ei pitäisi paikkaansa. Tulevista opinnoista, ammatista tai muista elämänvalinnoista riippumatta talousasioiden osaaminen on tarpeen joka päivä aivan meille kaikille. Jos tyydymme toteamaan, että kyllä niitä korkolaskuja matematiikan tunnilla harjoitellaan tai että esimerkiksi verotusta käsitellään yhteiskuntaopin tunnilla, olemme pahasti jäljessä.

Arvoisa puhemies! Ei riitä, että talousasioita käsitellään jonkun toisen oppiaineen yhteydessä, jossa talousasiat ovat kuitenkin aina sivuroolissa. Talousasioille tulee sen sijaan osoittaa selkeä oma tilansa opetussuunnitelmassa, sillä eiväthän talousasiat ole sivuroolissa meidän elämässämme — vaan päinvastoin. Vielä vähemmän ne ovat sivuroolissa siinä vaiheessa, kun perintätoimistot lähettävät laskuja, luottotiedot ovat menneet ja ulosottovelka kasvaa. Maksuhäiriömerkintä löytyy tällä hetkellä jo noin 400 000 suomalaiselta.

Korkoa korolle -laskut ja yksittäiset koululaisten tekemät pankkivierailut olivat varmasti riittäviä aikana, jolloin lainarahaa sai ainoastaan kivijalkapankista, luottokorteista ei ollut tietoaakaan ja kulutuspäätös edellytti setelien kiikuttamista liikkeeseen, jossa haluttu tuote oli myynnissä. Nämä opetustavat ovat toki edelleenkin ajankohtaisia ja tarpeellisia, mutta ne eivät yksinään ole riittäviä. Opetuksessa tarvitaan sellaista muutosta, joka vastaa sen muutoksen kokoluokkaa, jonka yhteiskunta ja nuoret ovat kohdanneet: käteistä rahaa ei juurikaan käytetä, raha liikkuu näyttöä pyyhkäisemällä tai korttia vilauttelemalla, tuotteen voi tilata verkosta osamaksulla, ja jos sekään ei riitä, niin vakuudettoman pikavipin saa parilla klikkauksella. Juurikaan enempää ei klikkauksia vaadi myöskään nettikasinoihin kirjautuminen, jossa vain taivas ja pikavippien saanti on rajana menetettävälle ominaisuudelle.

Ei ole syytä myöskään vähätellä kotikasvatuksen merkitystä talousasioiden opettelussa. On kuitenkin tarpeen muistaa, että kaikilla vanhemmilla ei ole mahdollisuutta tarjota sellaista osaamista, jota nuori tuekseen kaipaisi. Jos vanhempien oma talousasioiden hallinta on retuperällä, on lapsen saama esimerkkikin usein sen mukainen. Miten nuorelta voitaisiin vaatia heti täysi-ikäisyydestä alkaen järkeviä taloudellisia päätöksiä, jos niitä ei ole kotonaan tehty, saati opetettu? Pahimmassa tapauksessa lapsen omatkin säästöt ovat hupenneet vanhempien peli- tai päihderiippuvuuden seurauksena. Emme voi sysätä vastuuta

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

talousasioiden opettamisesta pelkästään kotien vastuulle, emmehän tee niin minkään muunkaan tärkeän opeteltavan osa-alueen kohdalla. Kaikille nuorille on tarjottava riittävän hyvät avaimet hallita omaa talouttaan heti elämänsä alkutaipaleesta asti riippumatta siitä, minkälainen kotitausta kullakin sattuu olemaan.

Esitän tällä lakialoitteella, että perusopetukseen lisättäisiin kaikille yhteisenä aineena taloustiedon oppiaine. Jatkossa kaikille opetettavat aineet olisivat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, ympäristöoppi, terveystieto, uskonto tai elämäntietosomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, liikunta, musiikki, kuvataide, käsityöt, kotitalous ja näiden lisäksi nyt siis taloustaito. Ihmettelen, jos joku väittää, että taloustaito ei kuulu tähän joukkoon. Sen sijaan nyt pitäisikin kysyä, miksi se ei vielä ole siellä joukossa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

18.55 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Taloustaitojen oppiaine tulisi ehdottomasti lisätä peruskoulujen opetussuunnitelmiin. Tosiasiaan on se, että moni nuori on ajautunut velkakierteeseen ja maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa merkittävästi eri asioiden saantia. On tärkeää, että ihmisten velkaantumista saadaan hillittyä tulevaisuudessa. Pitkässä juoksussa taloustaitojen oppiaine peruskoulussa vähentäisi suomalaisten velkaantumista, kun vastuullinen taloudenpito tulisi jo nuorella iällä tutuksi.

Vuonna 2018 toteutetun Nuorten talousosaaminen -tutkimuksen mukaan nuorista 90 prosenttia on sitä mieltä, että koulun pitää opettaa taloustaitoja, ja vain viidennes nuorista koki saavansa riittävän talousosaamisen koulusta. Kyseisen tutkimuksen mukaan nuorten heikko talousosaaminen huolestuttaa myös opettajia.

On siis selvää, että nyt käsittelyssä olevalle lakialoitteelle on todellinen tarve. Kannatan tätä edustaja Tynkkysen tekemää lakialoitetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

18.56 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä tärkeästä ja hyvästä nostosta taloustaitojen ja -tietojen paremmasta osaamisesta Suomessa. Tarve on varmasti havaittu, ja katselin tuossa noita opetussuunnitelmia sekä perusopetuksen että lukio-opetuksen osalta, ja siellä näihin monialaisiin opintokokonaisuuksiin tämä taloustieto kuuluu. Eli varmasti-kin niistä ajoista, kun me olemme käyneet koulua, opetussuunnitelmat ovat uudistuneet ja taloustiedon osaamista ja sitä kokonaisuutta on sinne lisätty.

No se sitten, toteutuuko se siellä koulun arjessa, kun se on osana esimerkiksi matematiikan opetusta, historian tai yhteiskuntaopin osaamista, varmasti vaatisi sitä, että me opettajien koulutuksessa ja etenkin täydennyskoulutuksessa otettaisiin vahvemmin huomioon tämä taloustiedon opetus ja siihen soveltuvat menetelmät. Luulen, että tämä madaltaa sitä kynnystä lähteä sitten näitä taitoja opettamaan.

Tiedän, että järjestökenttä on meillä tässä suht aktiivinen. Meillä on muun muassa erilaista järjestöjen toteuttamaa yrittäjäyyskoulutusta, ja sitä on täältä eduskunnasta käsinkin tuettu.

Itse muistan omilta harrastusvuosiltani sellaisen mielenkiintoisen partiotaitokisatehtävän, että yöllä metsässä teltassa saatiin veroilmoitus käteemme, ja sitä pisteytettiin sitten,

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

kuinka hyvin mikäkin vartio osasi sen niillä annetuilla tulotiedoilla täyttää. No, veroilmoitusta ei tällä hetkellä joudu täyttämään, mutta tämäntyyppeisiä tehtäviä voi hyvinkin integroida hyvin erilaisiin konteksteihin. Esimerkiksi koulussa kotitaloustunneilla on hyvin suuret mahdollisuudet tämmöisen hyvin käytännönläheisen talousosaamisen opettamiseen, ja lämmin kannustus sille, että opettajat tähän kouluissa tarttuvat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

18.58 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa tosiaan haluaisin, että se taloustaito tuodaan ihan perusopetuksesta lähtien omana oppiaineenaan, selkeät omat oppitunnit. Ja meillä on hirveä määrä erilaisia asioita, mitä pitäisi tuoda tähän konkreettisesti, joita sitten käytäisiin oppitunnilla läpi, eikä ehkä välttämättä just silleen, miten toisella asteella ripotellaan erilaisia asioita. Tosiaan voidaan ajatella myöskin tämmöisten vähävaraisten perheitten näkökulmasta, että heidän lapsillaan ei ole samanlaisia mahdollisuuksia kerryttää vaikkapa varallisuutta tulevaisuudessa, koska niitä tiettyjä tietoja ei ole tullut.

Minä itse tulen tosi vähävaraisesta perheestä, ja voisin kertoa pitkästikin erilaisia esimerkkejä, miten minä olen nuorempana ajatellut, että miten tämä elämä tulee menemään. Ihan jo siitä lähtien, että joku omistusasunnon hankkiminen ei ollut minkäänlainen vaihtoehto, vaan se oli täysin selvä asia, että koko elämä tullaan asumaan vuokra-asunnossa. Ihan vaan sen takia, mikä oli se oppi kotoa.

Tai sitten vaikkapa esimerkiksi työtekemisen kulttuuri. Jos on omia vanhempia elänyt sosiaalityöillä ja niin edelleen, niin kuin omalla kohdallani on ollut, ja sitten silloin oikein lapsena, kun ollaan sanottu, että ”no ei sitä nyt vielä töihin, vaan sitten katsotaan jos kesän jälkeen jotain”. Ja sitten silloin lapsena itsekkin ajatteli, että minkä takia sitä pitäisi nyt mennä vielä töihin, kun voi tuollakin tavalla olla. Siis tämmöisiä lähtökohtia.

Tai sitten vaikkapa yrittämisen suhteen — se ei ole koskaan ollut minkäänlainen vaihtoehto. Ei siihen ole osattu oikeastaan kannustaa. Mutta niin ei ole esimerkiksi meidän kouluissakaan osattu kannustaa, eikä nykyiselläänkään vaikkapa toisella asteella, vaan yrittäminen on vieläkin vähän semmoista demonisoitua.

Mutta on monta syytä, minkä takia tämmöinen ihan oma oppiaine perusopetuksesta lähtien pitäisi saada kouluihin. Minä uskon, että se myöskin yhdenvertaistaisi yhteiskuntaa. Ja sitten se, että puhutaan paljon tämmöisestä — mikähän se termi nyt on, vihreät ja vasemmisto siitä yleensä puhuvat enemmän. Onko se ”ylisukupolvinen köyhyyden periytyminen” tai huono-osaisuuden tai niin edelleen? Aloite vaikuttaisi selkeästi myöskin tähän asiaan.

Ja nyt vasta sitten tosi myöhään, itse asiassa täällä vasta eduskunnassa, tajusin, että kerta kaikkiaan siis pitää alkaa oikeasti hommaamaan omistusasunto, mutta koskaan aikaisemmin se ei ollut vaihtoehto. Ei yliopiston läpikään käynyt mielessäkään, niin että liian vähän tätä on.

Mutta kiitoksia edustaja Mäkyselle tosiaan tosi hyvästä puheesta ja näitten faktojen esiin tuomisesta. Hyvää tilastotietoa oli siellä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

22. Lakialoite laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 88/2020 vp Sebastian Tynkkynen ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 22. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.01 Sebastian Tynkkynen ps (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kun olen nostanut kansanedustajana esille velkaongelmien kanssa kamppailevien suomalaisten huolia ja esittänyt konkreettisia ratkaisuja nykytilanteen korjaamiseksi, ovat kansalaiset antaneet aivan valtavan määrän positiivista palautetta. Laajemmalla kantilta tämä viestien valtava määrä osoittaa sen, kuinka suurta joukkoa nämä velkaantumiseen liittyvät huolet koskevat ja kuinka merkittäviä ne ovat monen kansalaisen elämän kannalta. Toisaalta se osoittaa myös sen, kuinka paljon niitä korjattavia puutteita tähän kokonaisuuteen liittyen maassamme on ja kuinka niitä ei ole lähdetty riittävällä tavalla korjaamaan.

Vaikka itse ei varsinaisesti ajautuisikaan velkaongelmien aiheuttamaan kierteeseen, valtava joukko suomalaisia kohtaa nämä samat ongelmat tavalla tai toisella. Läheisen velkaongelmat vaikuttavat nimittäin koko perheen hyvinvointiin. Vaikka parhaimmassakin tapauksessa taloudelliset vaikutukset olisivat velallisen oman kantokyvyn puitteissa, puhutaan kuitenkin henkisesti valtavan kuormittavista taakoista. Niiden vaikutukset ulottuvat siis hyvin paljon pidemmälle kuin pelkästään tiliotteen viimeiselle riville. Kun huomioidaan tämä vaikutusten ulottuminen myös velkaongelmien kanssa painivien lähipiiriin, puhutaan hyvin suuresta määrästä kansalaisia, joidenka arkea velkaongelmat varjostavat.

Arvoisa puhemies! Yksi merkittävimmistä asioista tämän kokonaisuuden näkökulmasta on ulosotto ja sen sisällään pitämät käytännöt. Kun pyysin taannoin kansalaisia lähettämään ehdotuksia, mitä asioita velkaantumisongelmiin liittyen tulisi Suomessa korjata, nousivat ulosottoon liittyvät ongelmakohdat kerta toisensa jälkeen esille. Hyviä ehdotuksia tuli valtava määrä — kiitoksia niistä ihan jokaiselle — ja kirjasin itselleni taulukkoon niitä ylös. Oli suorastaan silmiinpistävää, kuinka ulosottoon liittyvät ehdotukset toistuivat yhä uudelleen. Korjausehdotuksia oli siinä vaiheessa tullut yhteensä 179 kappaletta, joista liki neljäsosa, yhteensä 41 erilaista ehdotusta, liittyi ulosoton kehittämiseen. Niistä useimmin esille nousi ulosoton suojaosuuden kohtuullistaminen.

Ei ole mitenkään yllätys, että ulosoton ongelmakohdat nousivat tässäkin kyselyssä niin merkittävään rooliin. Yhä useampi suomalainen nimittäin joutuu tekemisiin ulosoton ja sen sisältämien ongelmien kanssa. Vuoden 2020 aikana ulosoton perintätoimien kohteena olikin yhteensä liki 570 000 velallista. Määrä on ollut kasvussa jo vuosien ajan. Kun velka siirtyy ulosottoon, aletaan velallisen palkasta ulosmittaamaan osuutta, jolla tätä ulosottovelkaa lyhennetään.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Kun puhutaan ulosoton käytäntöjen oikeudenmukaisuudesta, asiaa voi tarkastella eri näkökulmista. Onko ulosoton tarkoitus toimia kansalaisia ohjaavana rangaistuksena, vai onko sen ensisijainen tarkoitus saada velka maksetuksi? Pelkkänä rangaistuksena ulosotto on kuitenkin varsin sopimaton järjestelmä. Ulosottoon päätyminen nimittäin ei automaattisesti tarkoita sitä, että velallinen olisi tarkoituksella tai edes huolimattomuuttaan ajautunut siihen tilanteeseen. Ulosotto ei siis voi toimia rankaisujärjestelmänä. Suomessa rangaistuksista vastaavat toisenlaiset järjestelmät, mutta ulosoton ei tulisi kuulua niihin.

Minkälaiset ovat kannusteet hankkia velanmaksuun käytettäviä tuloja, jos velallinen ei itseään pysty niillä elättämään ja velkavuori vain kasvaa korkoaan? Silloin yhteiskunta ajaa velallista luovuttamaan, eikä ulosotto tällöinkään toimi sille tarkoitettulla tavalla. Ulosottoa tulisi siis ensisijaisesti kehittää siihen suuntaan, että olipa syy ulosottoon ajautumiselle mikä tahansa tai velkasumma minkälainen tahansa, sitä kautta tavoiteltaisiin ilman muuta velan maksamista mutta myös velallisen pitämistä yhteiskunnassa mukana.

Vaikka ulosottoon olisi ajautunut omien huonojen valintojen seurauksena, eikä silloinkin tulisi tavoitella sitä, että velkaa maksetaan mutta velalliselle ei kuitenkaan näyntyädy ainoana vaihtoehtona lyödä pensseleitä santaan? Liian ankara ulosmittaus ei edistä velanmaksua, eikä se kannusta velallista etsimään työtä. Näiden lisäksi se ajaa velallista yhteiskunnan ulkopuolelle, mikä ei ole kenenkään etu. Ankara ulosmittaus siis rankaisee velallista itseään mutta samalla myös koko muuta yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Tästä ulosoton toimivuuden näkökulmasta merkittävässä asemassa on se, mille tasolle ulosoton suojaosuus lainsäätäjien toimesta päätetään asettaa. Ulosoton suojaosuus siis on se osa palkasta, jota ei voida ulosmitata. Suojaosuuden ylittävän palkan ulosmitattava osuus riippuu palkan suuruudesta sekä esimerkiksi siitä, onko velallisen elatuksen varassa lapsia.

Mikäli velallisella ei ole elatuksen varassa olevia, niin tällä hetkellä suojaosuuden suuruus on 22,71 euroa päivässä. Jokainen velallisen elatuksen varassa oleva henkilö kasvat-
taa suojaosuutta 8 eurolla ja 15 sentillä päivää kohden. Jos velallisen elatuksen varassa on vain hän itse, tarkoittaa se sitä, että kalenterikuukaudessa suojaosuus on 681,3 euroa. Jos velallinen tienaa nettona siis alle 681,3 euroa kuukaudessa, ei hänen palkastaan ulosmitata lainkaan euroja. Jos palkka on kuitenkin tätä suurempi, alkaa välittömästi myös ulosmittaus. Esimerkiksi 900 euron kuukausituloista ulosmitataan 145,8 euroa. Jos palkka on esimerkiksi 1 380 euroa, ulosmitataan siitä 460 euroa.

On vielä näkemättä, kuinka voimallisesti koronan aiheuttamat vaikutukset tulevat lopulta näkymään ulosottoa koskevissa luvuissa. Kun tarkastellaan Tilastokeskuksen tietoja vuoden 2018 osalta, on niistä kuitenkin havaittavissa huolestuttavia tosiasioita. Vuonna 2018 ulosottovelallisista yli viidesosa oli työttömiä, kun samaan aikaan osuus koko väestössä oli hieman yli 5 prosenttia — eli viidesosa ja 5 prosenttia. Ulosotossa olleet olivat kuitenkin suurimmaksi osaksi työikäistä väestöä. Myös velallisten matala koulutustaso korostui tilastoissa muuhun väestöön verrattuna.

Työllisyyspanostuksissa katseita tulisi siis kiinnittää myös tähän suureen joukkoon suomalaisia, joilla työkykyä ja halua riittäisi mutta joita järjestelmämme ei kannusta työnte-
koon. Jos järjestelmällämme syrjäytämme työikäisiä, työkykyisiä ja työhalukkaita kansalaisiamme yhteiskunnan ja työelämän ulkopuolelle, voivat päättäjät syyttää vain itseään. Siksi pitäisin perusteltuna sitä, että tähän ulosoton muodostamaan kannustinloukkuun puu-
tuttaisiin.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Esitän tällä lakialoitteella, että ulosoton suojaosuuteen tehtäisiin selkeä tasokorotus, jolla se nostettaisiin kuukausitasolla 900 euroon. Suojaosuuden korottaminen ei tarkoittaisi automaattisesti sitä, että nyt velat eivät lyhenisi entiseen tapaan. Päinvastoin se kannustaisi nykyistä paremmin työntekoon, ja sitä kautta myös velkakin voisi lyhentyä nopeammin. Niin velallisen, saajan kuin yhteiskunnankin edun mukaista olisi se, että velka tulisi lopulta maksetuksi. Kaikkien etu olisi myös se, että velallista ei ajeta sellaiseen tilanteeseen, jossa hänellä ei ole ulospääsyä.

Ulosotto ei suojaosuuden korotuksenkaan jälkeen varmasti näyttäytyisi yhdellekään kansalaiselle sellaisena, että sen asiakkaaksi haluaisi päätyä. Puheet siitä, että velallinen pääsisi kuin koira veräjästä, ovat perusteettomia. Ulosoton tuoma taloudellinen ja henkinen taakka ovat niin valtavia, että niitä haluaa välttää viimeiseen saakka, tehtiinpä suojaosuuteen minkälaisia viilauksia hyvänsä. Lainsäätäjänä meidän kuitenkin tulee huolehtia siitä, että tätä velallisen kokemaa taakkaa ei entisestään kasvateta sellaiseksi, että kansalainen on kaikin tavoin umpikujassa.

Riippumatta puoluerajoista tai riippumatta kunkin talouspoliittisesta ajattelusta varmasti kaikki allekirjoittavat ne tavoitteet, että työntöön olisi syytä olla kannustavaa ja että kukaan ei syrjäytyisi yhteiskunnasta. Tällä muutoksella olisikin mahdollista edistää näitä molempia tavoitteita. Sillä voitaisiin parantaa heikossa asemassa olevien kansalaisten tilannetta ja samalla toteuttaa työllisyystoimia myös käytännössä. Päättäjiltä kaivattaisiin näiden kummankin osalta konkreettisia tekoja, ja tämä olisi juuri sellainen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

19.11 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suomen laki takaa jokaiselle ulosoton kohteena olevalle henkilölle niin sanotun suojaosan. Se tarkoittaa sitä, että yksin asuvalle ja ilman elatusvelvollisia olevalle ulosottovelalliselle on jätävä ulosoton jälkeen rahaa kuukaudessa 681 euroa ja 30 senttiä, niin kuin edustaja Tynkkynen jo mainiossa puheenvuorossaan sanoikin. Summa on 22 euroa 71 senttiä päivässä, ja suojaosan suuruuteen eivät vaikuta velallisen omat tulot. On selvää, että nykyinen ulosoton suojaosa on liian alhainen eikä täten kannusta työtöntä ulosottovelvollista ottamaan työtä vastaan. Kuten lakialoitteessa on mainittu, useimmat ulosottovelvolliset ovat työikäisiä henkilöitä, ja ulosoton suojaosaa nostamalla luodaan kannustin vastaanottamaan työtä. Työttömien Keskusjärjestö on lausunnoissaan korostanut ulosoton suojaosan korottamista 900 euroon, kuten tässä lakialoitteessakin ehdotetaan muutettavaksi. Suojaosuuden nostaminen on konkreettinen keino nostaa Suomen työllisyysastetta. Lakialoite on erittäin kannatettava, ja kannatan myös sitä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

19.13 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää jälleen edustaja Mäkystä tästä tukevasta puheenvuorosta. Niin kuin me näemme, itse asiassa on valtava määrä erilaisia konkreettisia lakimuutoksia, millä me pystyisimme auttamaan velkaantuneita ihmisiä ja millä me pystyisimme nostamaan Suomen työllisyyttä. Esimerkiksi tämä suojaosan korotus: sillä todella on se merkitys, että ihminen haluaa käydä töissä, koska siinä on oikeasti järkeä. Ja minusta tämä tuntuu vähän hullulta, että meillä olisi niin selviä ja

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

lopulta itse asiassa lakiteknisesti yksinkertaisia asioita, joita me voisimme muuttaa, joilla olisi hirveän iso vaikutus, mutta me emme ole tehneet niitä. Ja on tänään kyllä mahtavaa, että tässä istunnossa pääsen omalta osaltani — muutkin edustajat ovat näitä ehdotuksia valtavasti tehneet — nämä neljä erilaista konkreettista ehdotusta velkaantumisen ehkäisemiseksi tekemään.

Itse asiassa nyt on varmaan aika marssia pönttöön, nimittäin viimeinen lakiehdotus on nyt tulossa käsittelyyn. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

23. Lakialoite laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 9 a §:n muuttamisesta Lakialoite LA 89/2020 vp Sebastian Tynkkynen ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 23. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.14 Sebastian Tynkkynen ps (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Velkajärjestelyllä tarkoitetaan järjestelyä, joka on aina viimeinen vaihtoehto velallisen tilanteen ratkaisemiseksi. Velkajärjestelyyn ei pääse kevein perustein, sillä velkajärjestelyssä sovitaan tietynpituisesta maksuohjelmasta, jonka ohella osa veloista voidaan antaa anteeksi. Velkajärjestely voidaankin nähdä ulospääsynä tilanteesta, joka muutoin on velallisen näkökulmasta täysin mahdoton. Sen ensisijaisena tarkoituksena ei ole saada koko velkavuorta maksetuksi vaan löytää kaikki seikat huomioiden inhimillinen ratkaisu tilanteeseen ja mahdollistaa velallisen elämän jatkuminen.

Koska velkajärjestely on toimenä melko järeä ja viime käden vaihtoehto, on siihen pääsemiseksi asetettu monipuoliset tarkastelukriteerit. Velallisen tilannetta tarkastellaan aina kokonaisuutena, eikä yksittäinen seikka välttämättä kumoa mahdollisuuksia velkajärjestelylle, jos oikeus katsoo kokonaisuuden muutoin puoltavan pääsyä velkajärjestelyyn. Velkajärjestelyyn pääseminen edellyttää, että velallinen ei kykene maksamaan velkojaan eikä tilanteeseen ole odotettavissa korjausta. Hyväksyttävänä syynä maksukyvyttömyydelle voidaan katsoa olevan sellainen seikka, johon velallinen itse ei ole voinut vaikuttaa, kuten esimerkiksi sairaus tai työttömyys.

Arvoisa puhemies! Maksukyvyttömyyden voidaan katsoa johtuvan myös siitä, että velkavuori on velallisen maksukykyyn verrattuna kohtuuttoman suuri. Näiden lisäksi edellytetään myös sitä, että velallinen on ensin pyrkinyt sovintoon velkojien kanssa.

Velkajärjestelyyn pääsy voi estyä monesta eri syystä tai niiden yhteisvaikutuksesta. Yksittäinen este ei automaattisesti tarkoita velkajärjestelyn mahdottomuutta, mutta tällöin tu-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

lisi olla painavat syyt sille, että velkajärjestely voidaan myöntää. Esteeksi katsotaan esimerkiksi se, jos veloista on mahdollista selvittää myymällä omaisuutta, karsimalla menoja tai lisäämällä tuloja. Jos palkasta tehtävillä ulosmittauksilla saadaan kohtuullisessa ajassa katettua velkoja, sekin on esteenä velkajärjestelyyn pääsemiseksi. Lisäksi jos maksukyvyttömyyden katsotaan olevan tilapäistä esimerkiksi opiskelun tai väliaikaisen työttömyyden takia, tämäkin muodostuu velkajärjestelyn esteeksi. Yleisimpänä esteperusteena on piittaamattomuus, joka voidaan todeta esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, jossa velkoja on otettu tietoisena siitä, että ei pysty niitä koskaan maksamaan takaisin.

Vaikka velkajärjestelylle olisi olemassa este, voi velallinen itse vaikuttaa velkajärjestelyyn pääsyyn oleellisella tavalla. Vaikka velkaantuminen olisi taannoin aiheutettu kulutusluotoilla, voi myöhempi pysyvä korjausliike elämässä olla merkittävämpi tekijä. Mahdollisuuksia päästä velkajärjestelyyn parantaa oleellisesti se, jos on saanut raha-asiansa hallintaan, hoitaa laskut ajallaan, käy töissä, ulosottovelka lyhenee ja velkakierre on saatu katkaistuksi. Sen sijaan, jos velallinen hoitaa raha-asioitaan piittaamattomasti eikä osoita kykyä ryhtiliikkeeseen, velkajärjestelyn edellytykset ovat hyvin pitkälti olemattomat. On yleisen moraalikäsitteen näkökulmasta varsin ymmärrettävää, että velkojen osittainen anteeksi antaminen velkajärjestelyn turvin edellyttää sitä, että velallinen on saanut elämänsä takaisin raiteilleen ja on myös itse tehnyt asioita tämän eteen. Jos holtitonta velkaantumista jatkaa vailla halua korjata tilannetta, ei velkojaan tällöin tulisikaan saada anteeksi.

Velkajärjestelyyn pääsemisen kriteerit voidaan nähdä ikään kuin keinoina löytää velkaongelmiin ajautuneiden joukosta niitä, joiden tilanne on velkojen maksamisen näkökulmasta täysin mahdoton. Oikein määriteltyjen kriteerien avulla tästä joukosta tulisi vielä löytää ne, jotka ovat aiemmin tehtyjen virheellisten päätösten tai onnettomien sattumusten jälkeen osoittaneet kykyä saada elämänsä hallintaan. Lainsäätäjien vastuulla siis on varmistaa, että nämä keinot ovat sellaisia, jotka poimivat joukosta juuri näitä kyseisiä kansalaisia. Tällä tavoin saadaan aikaan yhteiskunnan ja kaikkien yksittäistenkin osapuolien kannalta parempia lopputulemia.

Jos tällaisessa tilanteessa olevia henkilöitä jää velkajärjestelyn ulkopuolelle, on kriteereissä silloin korjaamisen paikka. Jos kynnys velkajärjestelyyn pääsemiseksi olisi asetettu liian matalalle, moni kansalainen näkisi siinä varmasti moraalisen ongelman eikä pitäisi tätä hyväksyttävänä. Sen lisäksi tämä saattaisi joidenkin kohdalla johtaa holtittomaan velkaantumiseen. Jos sen sijaan kynnystä velkajärjestelyyn pidetään liian korkealla, moni kansalainen päätyy tilanteeseen, josta ei ole löydettävissä ulospääsyä. Tämä näkyy ennen pitkää siinä, että maksajan roolissa on lopulta myös yhteiskunta. Pahimmassa tapauksessa velkavuoren alle musertuminen näkyy myös ihmishenkien menetyksenä, josta maassamme on jo aivan liian monta esimerkkitapausta.

Arvoisa puhemies! Kun joitakin vuosia sitten velkajärjestelyä koskevaa lainsäädäntöä haluttiin korjata erityisesti nuorten velkajärjestelyyn pääsemisen helpottamiseksi, alennettiin vaatimusta työttömyysjakson pituudesta. Aiemmin velkajärjestelyn esteenä katsottiin olevan väliaikainen työttömyys, jos työttömyys oli kestänyt alle kaksi vuotta. Tätä vaatimusta siis kohtuullistettiin, ja nykyisessä lainsäädännössä edellytyksenä on 18 kuukauden työttömyysjakso. Kun asiaa tarkastelee juurikin nuoren näkökulmasta, on tämäkin kohtuuttoman suuri vaatimus.

Yhteiskuntamme yksi huolestuttavimmista ilmiöistä on nuorten syrjäytyminen. Tämän ongelman korjaamiseksi tulisi tehdä kaikki käytössä olevat toimet ja etsiä aktiivisesti uusia ratkaisuja niin lainsäädännöstä kuin muiltakin sektoreilta.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Jos ajattelemme nuorta henkilöä, joka on ollut yhtäjaksoisesti 18 kuukautta työttömänä, on olemassa valtava riski peruuttamattomalle syrjäytymiselle yhteiskunnassa. Kun tähän sitten lisätään se, että kyseisellä nuorella on ollut vuosia kannettavanaan ylitsepääsemättömän suuri velkataakka, muuttuu lähtökohta vielä aiempaakin huonommaksi. Nuoren aikuisen elämässä 18 kuukautta on hyvin pitkä aika, varsinkin jos se vietetään täysin työelämän ulkopuolella ja kohtuuttoman hankalassa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteella haluan puuttua tähän edellä kuvattuun epäkohtaan ja saada järjestelmästämmme inhimillisemmän. Lakialoitteella esitän yksityishenkilön velkajärjestelystä annettuun lakiin muutosta, joka alentaisi työttömyysvaatimusta kuudella kuukaudella. Lakimuutoksen myötä työttömyyden ei siis katsottaisi olevan tilapäistä, jos työttömyysjakso on kestänyt jo yli vuoden ajan. Monen kansalaisen ja erityisesti nuoren kohdalla tämä pieni muutos voisi olla ratkaisevan suuri.

Vaikka velkajärjestelyyn pääsemistä katsotaan aina kokonaisuutena, muodostuu kokonaisuuskin yksittäisistä tekijöistä. On siis aina olemassa rajalla olevia tapauksia, joissa yksi seikka saattaa lopulta ratkaista asian suuntaan tai toiseen. Voidaan siis aivan hyvin päätyä tilanteeseen, jossa velkajärjestely muuten saatettaisiin myöntää, mutta vuoden kestäneen työttömyysjakson katsotaan keikauttavan vaa'an ratkaisevalla tavalla kielteisen päätöksen puolelle. Jos asiaa katsotaan uudelleen puolen vuoden päästä, saattaa silloin olla jo liian myöhäistä. Jokainen päiväkin saattaa olla näissä tilanteissa taistelua. Kielteinen päätös ja kehotus tulla yrittämään puolen vuoden päästä uudelleen saattavat siksi olla sellaisia, jotka lopullisesti katkaisevat kamelin selän.

Koska asiaa katsotaan nimenomaan kokonaisuutena, ei yksittäisen kriteerin kohtuullistaminen rapauttaisi järjestelmämme luonnetta. Velkajärjestelyyn ei jatkossakaan pääsisi, jos asioitaan ei ole valmis laittamaan kuntoon ja velkavuori on kasvanut täysin piittaamattoman toiminnan tuloksena. Inhimillisyyteen pohjautuvassa järjestelmässä tämä pieni muutos olisi siis varsin kohtuullinen. Velkajärjestelyn on tarkoitus olla ratkaisuna kohtuutomiin tilanteisiin. Siksi siihen pääsemisen kriteerienkään ei tulisi olla kohtuuttomia.

Ja nyt, arvoisa puhemies, olen esitellyt tässä täysistunnossa nämä neljä erilaista lakialoitetta, jotka olen laatinut nimenomaan tämän velkaantumisen pysäyttämiseksi, ihmisten auttamiseksi tässä asiassa. On tiedostettava, että tässä on kyseessä yksi suomalaisen yhteiskunnan isoimmista ongelmista, ei pelkästään taloudellisesti, vaan kun ajatellaan myöskin sitä, minkälaista henkistä taakkaa nämä sadattuhannet ihmiset kantavat joka ikinen päivä harteillaan ja kuinka elämä ei tunnu elämisen arvoiselta. Koko ajan siellä takaraivossa raputtaa ajatus siitä, kuinka talous on mennyt ihan hukkaan ja kuinka tästä nousta ylös.

Nämä kaikki ehdotukset ovat vapaasti hallituksen käytettävissä, ja toivon, että nämä menevät ministeri Henrikssonin tontille, että niistä voitaisiin ottaa koppia ja lähteä edistämään niitä. Nämä ovat ideologisesti hyvin neutraaleja, eli ne ovat hyvin käytännöllisiä aloitteita.

Kiitoksia ja terveisiä kaikille, jotka annoitte nämä ideat, että sain tehdä ne lakialoitteiksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

19.25 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Velkajärjestelyyn tulee päästä nykyistä nopeammalla aikataululla. Velkajärjestelyssä on etuna se, että velallinen saa

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

osan veloistaan anteeksi, kun hän suorittaa yksityishenkilön velkajärjestelyn maksuohjelman loppuun. Yleensä velkajärjestelyyn pääsee vain kerran, ja tällaista mahdollisuutta tulee tarjota nykyistä nopeammin, jotta erityisesti nuoret pääsevät hoitamaan velka-asiansa kuntoon nykyistä aikaisemmin eivätkä näin ajautuisi vuosikausien velka- ja työttömyyskierteeseen.

Haluan myös tuoda esiin kevytyrittäjän aseman ulosoton asiakkaana. Kansalainen otti minuun yhteyttä ja toi esiin sen, että Ulosottolaitos ei pystynyt tarjoamaan hänelle maksujärjestelyjä tilanteessa, jossa kevytyrittäjä oli itse toimittanut tarvittavat asiakirjat Ulosottolaitokseen, ja ne asiakirjat osoittivat tuolloin jo 4 kuukautta kestäneen lainvastaisen perinnän. Tein asiasta kirjallisen kysymyksen. Oikeusministeri totesi vastauksessaan kirjalliseen kysymykseeni, että ulosottotarkastajan kanssa asioinnin on sujuttava joutuisasti ja hyvän hallinnon periaatteen mukaisesti. On siis syytä tässä yhteydessä muistuttaa siitä, että Suomessa on paljon velallisia, joiden velka-asioita ei aina hoideta asianmukaisesti ulosottoviraston toimesta. Suomessa tulee parantaa velallisten oikeusturvaa ja nopeuttaa erilaisiin maksujärjestelyihin ja velkajärjestelyihin pääsyä.

Arvoisa puhemies! Kannatan tätä edustaja Tynkkynen tekemää lakialoitetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

19.27 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Ja kiitokset edustaja Mäkyselle tuesta ja myöskin näistä uusista näkökulmista myös tähän asiaan.

Sellaisen viestin haluaisin tässä lopuksi lähettää kaikille kansalaisille, jotka eduskunnan verkkosivujen tai Yle Areenan kautta katsotte tätä, että mitä tahansa ajatuksia tai ideoita tulee teille mieleen siitä, mitä voisi täällä eduskunnassa tähän velkaantumiskokonaisuuteen esittää ratkaisuksi, uusia ideoita, niin rohkeasti niitä ideoita vaan tulemaan. Esimerkiksi nämä kaikki neljä lakialoitetta, mitä me olemme nyt täällä käsitelleet, ovat tulleet suoraan teiltä, ja haluan sydämestäni kiittää niistä. Täällä eduskunnassa voidaan puuttua asioihin ja lähteä tuomaan käsittelyyn aivan uusia ideoita, jotka sitten jollain sykkeellä menevät hallituksen käsiteltäväksi tulevilla hallituskausilla, mutta toki hallituksen on mahdollista niin halutessaan puuttua näihin jo aikaisemmin.

Mutta kiitoksia kaikille, jotka olette tuoneet nämä ideat, että niitä voidaan edistää. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

24. Lakialoite laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lakialoite LA 24/2021 vp Inka Hopsu vihr ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 24. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.28 Inka Hopsu vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisen koulutuksen laadun ja hyvien tulosten yhteydessä puhumme usein mahdollisuuksien tasa-arvosta: siitä, kuinka peruskoulujärjestelmämme antaa kaikille lähes yhtäläiset mahdollisuudet elämässä eteenpäin. On valitettavaa todeta, että mahdollisuuksien tasa-arvo on suomalaisessa yhteiskunnassa nykyisin monelle vain haave. Lasten väliset osaamiserot ovat peruskoulun alkamisen kynnyksellä niin suuria, ettei niiden kurominen umpeen ole mahdollista nykyisillä resursseilla, ja myös lainsäädännöllä voitaisiin mahdollisuuksia tukea vahvemmin.

Suomen yksi isoimmista haasteista on ollut eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten huomioiminen oppijoina. Vaikka yleisesti suomalaisten oppimistulokset ovat hyviä, on ero äidinkielenään suomea tai ruotsia puhuvien ja vieraskielisten lasten osaamisessa ja oppimistuloksissa poikkeuksellisen suuri, jopa niin kutsutun toisen polven maahanmuuttajien osalta. Pisa-tulosten mukaan Suomeen muuttaneiden perheiden lapset ovat osassa oppiaineita jopa lähes kaksi kouluvuotta valtaväestöön kuuluvien osaamista jäljessä — näin myös pitkän koulutaipaleen jälkeen. Nämä oppimiserot ovat yhä Euroopan suurimpia.

Arvoisa puhemies! Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu oppilaille, joiden suomen tai ruotsin kielen taito ja muut valmiudet eivät riitä esi- tai perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Valmistava opetus vastaa tällä hetkellä laajuudeltaan vuoden oppimäärää, eikä kunnalla ole velvoitetta järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta. Suositus toki on. Vuonna 2019 perusopetuksen valmistavaan opetukseen osallistui 2 845 oppilasta. Vieraskielisten oppilaiden osuus perusopetuksessa on ollut kasvussa. Vuonna 2019 perusopetusikäisistä lapsista 7,7 prosenttia puhui äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Tällä hetkellä oppilaat ovat epäyhdenvertaisessa asemassa riippuen asuinpaikastaan sen suhteen, saavatko valmistavaa opetusta vai eivät.

Alueellisen tasa-arvon varmistamiseksi olisi tärkeää muuttaa lainsäädäntöä niin, että kunnilla on velvoite tarjota valmistavaa opetusta sitä tarvitseville. Monesti valmistavasta opetuksesta siirrytään myös liian nopeasti perusopetukseen ilman riittävää luokkaan tuotavaa tukea, vaikka oppilas ei ole kielellisesti riittävän hyvin edistynyt opiskellakseen yleisopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti pelkästään isossa ryhmässä. Tällaisessa tilanteessa oppilaan oppiminen ja osaaminen vaarantuvat. Jos luokassa on useita hyvin heikosti suomen tai ruotsin kieltä osaavia oppilaita, opettajalla on melko mahdoton tehtävä taata laadukasta opetusta kaikille oppilaille.

Tämän vuoksi valmistavan opetuksen enimmäiskestoksi pitäisi määritellä vuoden sijaan kaksi vuotta, joista jälkimmäinen lukuvuosi olisi kuitenkin suositeltavaa toteuttaa integroituna opetuksena perusopetuksen luokassa riittävin tukitoimin. Valmistavien luokkien oppilasmäärät saattavat olla suuria. Opetushallituksen suositus on 8—10 oppilasta, mutta tämä ei aina toteudu, ja oppilaat ovat eri-ikäisiä samassa ryhmässä. Joissakin kunnissa ja kouluissa valmistavan luokan oppilaat on integroitu suoraan perusopetuksen ryhmään ilman riittävää suomi tai ruotsi toisena kielenä -opettajan — eli S2-opettajan — tai valmistavan opetuksen opettajan antamaa opetusta. Tämän vuoksi perusopetuslakia on tar-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

peen täsmentää siltä osin, että siinä ohjattaisiin määrittelemään asetuksella tarkemmin opetusryhmien muodostamista ja enimmäiskokoa ja opetuksen järjestämisen tapoja luokkamutoisena tai integroidusti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2016 julkaisema raportti ”Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi” korosti niin ikään sitä, että varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessakaan kaikki maahanmuuttajat eivät saavuta riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa toimivien opettajien tarve on kasvanut erityisesti vuoden 2015 jälkeen. Lisäksi raportin mukaan kyseisissä opettajaryhmissä kelpoisuustilanne on valmiiksi heikompi kuin muissa opetustehtävissä toimivien. Opettajien koulutukseen ja työn houkuttelevuuteen ylipäätään tulisi panostaa, ja tässä on vielä erityinen ryhmä, joka tätä panostusta tarvitsisi.

Oppilaan tulisi saada kielellisesti tuettua opetusta valmistavan opetuksen jälkeenkin riittävän pitkään. Tähän ei ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota. Kun oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta perusopetukseen tai jatkaa valmistavassa opetuksessa integroituna, oppitunneilla pitäisi tarjota oppilaalle kielellisesti tuettua opetusta S2-opettajan tai valmistavan opetuksen opettajan antamana yhteistyössä luokan- tai aineenopettajan kanssa.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa ehdotetaan lakimuutoksia, joiden tarkoituksena on parantaa perusopetukseen valmistavan opetuksen laatua ja saatavuutta, vahvistaa oppilaiden kielellisiä valmiuksia ja viime kädessä vahvistaa osallisuutta suomalaiseen yhteiskuntaan. Lakialoitteessa esitetään muutettavaksi perusopetuslain 5 §:n 1 momenttia siten, että kunnalla olisi velvoite järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta sitä tarvitseville ja sen enimmäislaajuudeksi muutettaisiin kaksi lukuvuotta — perusopetuslain 9 §:n 3 momentti. Lisäksi 5 §:ään lisättäisiin viittaus siihen, että perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämisestä ja opetusryhmien muodostamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Perusopetuslain 30 §:n 1 momentti: Momentissa täsmennetään valmistavan opetuksen oppilaan oikeutta opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Mikäli lakialoite hyväksyttäisiin, edellyttäisi se kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettujen lakien muutoksia. Niin ikään vaikuttavan ja tehokkaan lainsäädännön luomiseksi olisi samanaikaisesti säädettävä muutoksia myös asetuksiin, jotka koskevat opetusryhmäkokoja, opettajien kelpoisuuksia ja opetukseen oikeuttavia korkeakoulututkintoja.

Arvoisa puhemies! Oma ensimmäinen vakituinen työpaikkani oli valmistavaa opetusta vastaavassa ryhmässä 90-luvun lopussa. Tästä on tultu jo paljon eteenpäin, ja kokemusta samantyyppisestä oppilasryhmästä on myös myöhemmiltä vuosilta. Integroitu opetus ja tiivis yhteistyö niin sanotun kotiluokan kanssa esimerkiksi liikunnassa ja taideaineissa ovat hyviä mahdollisuuksia saada niin kielenoppiminen kuin kotoutuminen käyntiin reippaasti. Yksin luokanopettajan vastuulle tätä ei voida kuitenkaan jättää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari poissa, edustaja Kinnunen poissa. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

19.36 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa herra puhemies! Ilta on myöhä, mutta haluan antaa tukeni tuolle perusperiaatteelle, joka tuossa edustaja Hopsun puheenvuorossa tuli. Meillä on todella suuri haaste siinä, että maahanmuuttajataustaisten, eri kieliryhmistä, eri puolilta maailmaa Suomeen tulleiden perheiden lasten oppimisen mahdollisuuksissa on todella pal-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

jon epäkohtia. Jos katsotaan esimerkiksi, miten maahanmuuttajataustaiset nuoret menevät lukioon: ikäluokasta keskimäärin noin puolet menee lukioon, ja sitten kun katsotaan maahanmuuttajataustaisia nuoria, puhutaan alle kymmenestä prosentista. Se vaihtelee, on ollut 5—6:ta prosenttia, eli tämä kertoo siitä, että meidän täytyy katsoa meidän koulutusjärjestelmää. Kun olin opetusministeri, niin silloin tuo perusopetukseen valmistava opetus oli puoli vuotta ja siihen sai valtiosuuden. Silloin laajensin sen vuoteen, ja tässä on pitkä matka tultu. Kun katsotaan sitä, mikä tilanne meillä kouluissa on, niin kyllä lähettäisin tämän lakiesityksen suoraan maan hallitukselle, ja katsottaisiin osana meidän reistailevaa oppimisentukijärjestelmää kokonaisuudessaan, että miten me luotaisiin tasavertaiset mahdollisuudet sille opinpolulle, ja tämä on yksi keskeinen asia siinä.

Ja tietenkin tätä rahoitusta täytyy, puhemies, katsoa. Hallituksen koulutuspanostukset varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen kehittämiseen ovat suurelta osin pätkärahoitusta. Oppivelvollisuuden pidentämiseen ei ole riittävästi rahaa. Eli nyt täytyisi priorisoida ihan näitä perusasioita, että jokainen lapsi tai nuori, riippumatta taustasta, saisi sen yhdenvertaisen mahdollisuuden opinpolulle. Pidän tätä lakialoitetta erittäin ansiokkaana. Kiitos siitä edustaja Hopsulle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

19.38 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä kommentista edustaja Sarkomalle ja kiitos myös tehdystä työstä ministerinä, niin että tämän korvauksen kesto on saatu jo kuntien osalta pidennettyä sinne vuoteen.

Todellakin kyseessä ovat meidän tulevat työntekijät ja se iso joukko, joka meidän vanhuksistakin myöhemmin pitää huolta ja hoitaa alaa kuin alaa eli on myös sen meidän vienniteollisuuden potentiaali, jos me saamme siellä perusopetuksessa luotua hyvän pohjan ja hyvän kielitaidon niin, että tämä kotoutuminen ja integrointi onnistuu. Tähän tarvitaan käytännön keinoja, ja tämä lakiesitys on yksi niistä.

Kuten täällä aikaisemmat edustajat kiittelivät saamistaan ehdotuksista, niin myös tämä ehdotus on tullut useammalta opettajalta, jotka pääkaupunkiseudulla toimivat ja toivovat lisäresurssia ja mahdollisuuksia hoitaa työnsä kunnolla. Myös avustajaresurssi ja erityisen tuen resurssit ovat tässä tärkeitä. Myös OAJ on osallistunut tämän lakialoitteen kommentoimiseen, ja toivon, että sivistysvaliokunta siihen perehtyy.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

19.39 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa puhemies, kiitos vielä! Haluan sanoa sen, että johdan itse Helsingin ja Uudenmaan kansanedustajien neuvottelukuntaa, ja me tapaamme säännöllisesti — edustaja Hopsu on ollut siellä aktiivisesti mukana. Tapaamme säännöllisesti meidän alueen opettajia varhaiskasvatuksesta yliopistoihin, ja jos joku asia sieltä on nousut jo ennen koronaa, se on se, että opettajat haluaisivat saada opettaa, ja monessa koulu- luokassa on sellainen tilanne, että sitä apua ja tukea lapset ja nuoret eivät ajoissa saa, vaikka tarve erityisopetukseen on kasvanut — me tilastoista nähdään, että sitä ei olla kyetty kouluissa antamaan. Siksi tämä reistaileva oppimisen tuki on sellainen, joka on tärkeä uudistaa, ja sen osaksi — mitä en hallitusohjelmasta olen nähnyt — pitäisi tiiviisti liittää tämä edustaja Hopsun aloite. Onko se sitten kaksi vuotta ja millä tavalla? Täytyy paneutua vielä

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

viimeaikaisiin selvityksiin tässä, mutta kokonaisuudessaan se aika on aivan liian pitkä. Ei voi olla niin, että lapset ja nuoret ovat hyvin erilaisessa tilanteessa.

Puhemies! Haluan sanoa sen, että saattaa tulla suoraan pakolaisleiriltä lapsi, joka pelkää ja istuu pöydän alla, ei osaa sanaakaan kieltä, mitä ympäristössä puhutaan, tai sitten tulee lapsia, jotka ovat tulleet koulusta ja osaavat useata kieltä, ja he ovat samassa luokassa, ja yhden opettajan pitää tällaista isoa ryhmää opettajaa, ja koska se on se sama määrä, mitä tätä valmistavaa opetusta saa, niin on päivänselvää, että se ei ole todellakaan kunnossa. Jos me haluamme, että on ne tasavertaiset mahdollisuudet, niin tämä on se asia, joka varmasti meidän täytyy laittaa kuntoon.

Eli erinomainen aloite, ja toivon, että se otetaan myöskin hallituksen pöydälle, kun tätä oppimisen tukijärjestelmää uudistetaan. Tämän pitäisi olla se keskeinen osa. Ja tietenkin pitäisi kiinnittää huomiota sinne varhaiskasvatukseen, ihan sinne opinpolun alkuun.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

25. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 30/2021 vp Sari Sarkomaa kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 25. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Edustaja Sarkomaa, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.41 **Sari Sarkomaa kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänään valtiovarainvaliokunta hyväksyi tuloveroasteikot ja tuloveroprosentit ensi vuodelle, eli vuodelle 22, ja siinä mietinnössä, joka on nyt tänään tullut julkiseksi, annettiin tuki selvitykselle siitä, että kotitalousvähennys laajennettaisiin myöskin taloyhtiöiden tekemiin remontteihin. Tämä minun lakialoitteeni koskee tätä samaa asiaa: asunto-osakeyhtiöiden osakkailla ei ole oikeutta kotitalousvähennykseen yhtiön teettämän remontin palkkakustannuksista, ja näistä vastaavista remonteista omakotitaloasukkailla sen sijaan on oikeus tehdä vähennys, eli tässä lakialoitteessa esitetään tuloverolain 127 a ja b §:n muuttamista siten, että kotitalousvähennys laajennettaisiin koskemaan verovelvollisen käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdyn kunnossapito- tai peruspalvelutyön lisäksi myös asunto-osakeyhtiöissä tehtyä tavanomaista kunnossapito- tai perusparannustyötä.

Suomessa asunto-osakeyhtiöissä on noin 1 400 000 asuntoa, ja niissä asuu noin 2 600 000 suomalaista. He ovat jääneet esimerkiksi asunnon perusparannusremontista saatavan kotitalousvähennyksen ulkopuolelle toisin kuin esimerkiksi noin 1 160 000 omakotitalon miltei 2 600 000 asukasta. Eli ihmiset, jotka asuvat taloyhtiöissä, eivät ole tätä ko-

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

titalousvähennystä saaneet, ja tätä ei todellakaan voi pitää tasapuolisena kohteluna, kun kannustamme asuntokannan kunnossapitoon ja peruskorjaamiseen sekä energiatehokkuuteen. Siksi tätä kotitalousvähennystä tulee uudistaa. Olen todella ilahtunut, kun tänään kuulin, että hallitus tätä selvittää ja selvityksen pitäisi tulla tammi-helmikuussa. Silloinhan se vielä ehtisi tämän hallituksen seuraavaan budjettiin, ja siinä mielessä tämäkin lakialoite toivottavasti tätä vauhdittaa, kun tässä nyt on pykälätkin sitten jo valmiina.

Eli tämä kotitalousvähennys tulisi uudistaa siten, että asunto-osakeyhtiön asukkaana oleva asukas voi todellakin saada tuon vähennyksen yhtiön teettämistä remonteista. Esimerkiksi kylpyhuoneen kunnostaminen on iso menoerä, putkiremontti on iso menoerä, kun kotitalous remontoi asuntoaan. Tavallinen tapahan taloyhtiöissä on, että kylpyhuoneet korjataan keskitetysti, yhtiövetoisesti joko putkiremontin yhteydessä tai sitten yksittäisenä kylpyhuonekorjauksena, ja tällaisissa yhtiön vastuulle kuuluvissa remonteissa osakas ei pysty hyödyntämään tuota kotitalousvähennystä, sillä vähennys myönnetään vain henkilölle tai yhtiölle. Olen tätä asiaa useasti kysynyt eri valtiovarainministereiltä eri hallituksissa, ja vastaus on aina ollut, että tätä ei voi myöntää kuin henkilöille, mutta itse en pidä tuota vastausta riittävänä. Pidän hyvänä, että nykyinen hallituskaan ei toivottavasti pidä, kun tätä selvitystä kerran tehdään.

Itse ajattelen, että kotitalousvähennyksen laajentaminen asunto-osakeyhtiöiden remonteihin olisi tehokas ja yhdenvertaisuutta lisäävä keino tukea taloyhtiöiden asukkaita korjauksissa yhdenvertaisesti omakotitaloasujien rinnalla. Asunto-osakeyhtiössä osakkaat maksavat pääsääntöisesti kaikki taloyhtiön korjauskulut yhtiövastikkeina, joten heidän verotuksellisen asemansa tulee olla sama kuin omakotitaloasukkailla. Taloyhtiö on itse asiassa vain yksi väliporras asukkaan ja remonttiyrityksen välissä, eli taloyhtiö voisi antaa vuosittain osakkaalle verovuonna teetetyn remonttityön kustannuksista laskelman, josta näkyisivät nämä verottajan tarvitsevat tiedot remontin työ kustannuksista, remonttiyrityksen tiedot sekä osakkaan vastikeperusteinen osuus kustannuksista, ja osakas sitten ilmoittaisi tietojen perusteella vähennyksen Verohallintoon.

Kun olen seurannut tästä asiasta käytyä keskustelua, niin uskon, että kyllä tämä kotitalousvähennyksen laajentaminen asunto-osakeyhtiöiden toteuttamiin remonteihin vauhdittaisi korjausrakentamista ja taltuttaisi korjausvelan kasvua. Uskon, että se myöskin omalta osaltaan kitkisi harmaata taloutta, toisi lisätyötä, verotuloja ja vauhdittaisi siten myöskin kansantaloutta.

Sen vielä haluan sanoa — vaikka tässä ilta on pitkällä ja lyhennän vähän tätä esittelypuheenvuoroani — että kotitalousvähennyksen laajentaminen taloyhtiön remonteihin parantaisi myös asuntorakennusten energiatehokkuutta. Me kaikki tiedämme ja tässä salissa usein on keskusteltu, että ilmasto- ja energiapolitiikka vaikuttaa hyvin merkittävästi asumiskustannusten kehitykseen. Itse olen helsinkiläinen kansanedustaja. Täällä pääkaupunkiseudulla asumisen ja elämisen kustannukset ovat todella suuria, meillä on hyvin vanhaa asuntokantaa, meillä on hyvin pienillä eläkkeillä, pienillä palkoilla asuvia ihmisiä, jotka ovat ostaneet omistusasunnon ja tekevät ahkerasti työtä tai ovat tehneet ahkerasti työtä, kun ovat eläkkeellä — monet eläkeläisetkin tekevät työtä, jotta voivat rahoittaa sen oman asumisensa — ja näitä remonteja on paljon tulossa. Ne ovat monelle sietämättömän kalliita. Tämä olisi erittäin tervetullut kädenojennus myöskin siihen, että noihin ilmasto- ja energiapolitiikan tuomiin merkittäviin asumiskustannuksen korotuksiin, tai ainakin ylöspäin kehittymiseen voitaisiin vastata. Ja kun puhutaan ohjauskeinoista ja kannustamista toteuttaa erilaisia remonteja, niin on todella tärkeää, että ne kohtelevat kiinteistönomistajia

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

tasapuolisesti eivätkä vääristä kilpailua eivätkä aseta ihmisiä eriarvoiseen asemaan riippuen siitä minkälaisessa asunnossa he asuvat, minkälaisen yhtiömuodon tai asunnon he ovat ostaneet, eli taloyhtiöiden tulisi voida saada tukea energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa edistävien hankkeiden toteuttamiseen myöskin tämän kotitalousvähennyksen kautta.

Eli tämä lakialoite on nyt eduskunnan käsittelyssä, ja toivoisin, että sitä voitaisiin edelleen valiokunnassa käsitellä ja käydä tätä läpi, jos käy niin, että tuo selvitys, jota hallitus tekee tästä asiasta — niin kuin ainakin on keskusteltu tänään myöskin käytävillä, kun tämä valiokunnan mietintö tuli valmiiksi, että tähän esitykseen suhtaudutaan erittäin myönteisesti — on puoltava, niin silloin täällä olisi pykälät jo valmiina. Olisi todella tärkeää, että tämä seuraavaan budjettiin tulisi, minkä hallitus eduskuntaan tuo, jos tämä hallitus vielä yhden budjetin tämän lisäksi ehtii tuomaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Talvitie, poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

26. Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2020 vp

Valiokunnan mietintö TuVM 1/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 17.11.2021 pidettävään täysistuntoon.

27. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 143/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 17.11.2021 pidettävään täysistuntoon.

28. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 17.11.2021 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.21.

Pöytäkirja PTK 134/2021 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola